

Livítikọsu

Ngweja-ukfuru

¹ Ojejoje eshi lẹ Ọlọ-Ékwà Ndzuko kua Mósísi; sù iya: ² “Ọwaa iphe, ii-kfuru unwu Ízurelu ndọ-ọ: ‘O -nweru l'unu ha onye gude ngweja bya ọnu Ojejoje; t'onye ono kputa eswi; m'ọ bụ aturu; m'ọ bụ egwu gude bya anị iya.

³ “ ‘O -buru onye, bụ eswi b'o gude l'abyaru iya ogworu ngweja-ukfuru; t'onye ono kputakwa oke-eswi, ẹ ta adudu ntupo, nọ iya l'ẹhu; bya anụ l'ọnu Ọlọ-Ékwà Ndzuko; k'ọphu Ojejoje a-natakwanu iya. ⁴ T'onye ono byibe anụ ono, ọ nuru t'ọ buru ngweja-ukfuru ono ẹka l'ishi. Aa-nata iya t'ọ nọ-chia ẹnya onye ono; buru iphe, ee-gude akfụ ugwo iphe, dọ ẹji, onye ono meshiru. ⁵ T'onye ono nọdu Ojejoje l'ifu gbua oke-eswi ono. Unwu Éronu, bụ ndu achijeru Nchileke ẹja egude mee oke-eswi ono phephee mgburumgburu l'ẹnya-ngweja l'ifu Ọlọ-Ékwà Ndzuko ono. ⁶ T'ọ swakwaa anụ ono akpọ; bushia anụ iya ibiribe ibiribe. ⁷ Unwu Éronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja abya akpọbe ọku l'ẹnya-ngweja ono; woru nkụ doo ya. ⁸ Ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono, bụ iya bụ unwu Éronu abya eworu anụ ono, e bushiru ebushi ono; mę ishi iya; mę ẹbà iya doo lẹ nkụ ono, e doru l'eli l'ẹnya-ngweja ono. ⁹ Iphe-ẹpho iya; ọwaa ẹka iya; mę ọkpa iya bẹ onye ono e-gude mini saa

asasa. Teke e metsuaru; t'onye achijeru Nchileke eja tuko iya l'ọ ha kpoo oku l'anya-ngweja ono; t'ọ buru ngweja-ukfuru; mbu ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma.

10 “ ‘Ọ -buru l'oo egbu; m'ọ bu aturu be onye obu gude abya ogwo ngweja-ukfuru; t'ọ bukwaru iphe, oo-wota bu okee ya, e to nwedu eke, ntupo no iya l'ehu. 11 T'onye ono kpata iya je l'uzo isheli enya-ngweja ono gbu ya Ojejoje l'ifu. Ndu ono, achijeru Nchileke eja ono eworu mee anu ono pheaphee mgburumgburu l'anya-ngweja ono. 12 T'onye ono bushia anu ono ibiribe ibiribe. T'onye achijeru Nchileke eja chiru yele ishi iya; me ebà iya doo l'eli nku ono, a kpoberu l'eli enya-ngweja ono. 13 Iphe-epho iya; owaa eka iya; me okpa iya be onye ono e-gude mini saa asasa. Onye achijeru Nchileke eja atuko iya l'ọ ha kpoo oku l'anya-ngweja ono; t'ọ buru ngweja-ukfuru; mbu ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma.

14 “ ‘Ọ -buru l'oo anu-ebà be onye obu gude bya ogworu Ojejoje ngweja-ukfuru obu; t'ọ bukwaru ndo; m'ọ kwanu kparakobe be oo-gude bya. 15 T'onye achijeru Nchileke eja nwuta iya bya l'anya-ngweja ono; bya aswi-bufu iya ishi; kpoo ya oku l'anya-ngweja ono. Yo haa mee ya t'ọ lashì le mgoro enya-ngweja ono. 16 T'ọ chifuta iya okpá-nri; nmashia ya ebà; woru iya wushi l'uzo enyanwu-ahata enya-ngweja ono; mbu l'eke ono, aawushije ntụ ono. 17 T'o shi l'ebà iya ono lajaa ya ebo t'o gheru onu. Ole t'e b'ọ lajashi iya ebo t'ọ nodu iche iche. T'onye

achijeru Nchileke eja woru iya kpoo oku l'anya-ngweja; mbu l'eli nku ono, e doberu l'eli iya ono; t'o buru ngweja-ukfuru; mbu ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma.

2

Ngweja-nri

¹ “ O -buru ngweja-nri be onye obu gude bya ogworu Ojejoje; t'o bukwaru ntụ akpe; be oo-gude bya. T'o gbashi iya manụ; yekwa iya phụ insensu. ² Teke o -metsuaru; t'o woru iya nu unwu Eronu, bu ndu achijeru Nchileke eja. T'onye achijeru Nchileke eja hata ntụ akpe ophu jiru eka; gbashi iya manụ; ye iya insensu; kpoo ya oku l'anya-ngweja ono; t'o no-chia enya-ngweja-nri; buru ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma. ³ Ngweja-nri ono ophu wuduru nu a-buwaru ke Eronu yele unwu iya. O du nsọ nshinu; ke l'o shi le ngweja-oku, e gworu nu Ojejoje.

⁴ “ Teke o bu ngweja-nri, e gheru le ntụ-oku b'i gude bya; t'o bukwaru akara, e gude ntụ witu, e te yedu iphe, ekoje buredi. T'e yekwa iya manụ. Odumeka; t'o buru echa-mbeke, e te yedu iphe, ekoje buredi. T'e yekwa iya phụ manụ. ⁵ Teke o bu le ngweja ngu bu ngweja-nri, e gheru le mbeji; t'o bukwaru ntụ akpe, a gwokoberu manụ; mbu ophu e te yedu iphe, ekoje buredi. ⁶ Ii-gwepyashi iya egwepyashi; gbashi iya manụ; ke l'o kwa ngweja-nri b'o bu. ⁷ O -buru le ngweja ngu bu ngweja-nri, e shiru l'ite; t'o bukwaru ntụ akpe, e yeru manụ be ee-gude shia ya. ⁸ O

bụ ngweja-nri, dugbaa ege ono bẹ unu e-gudeje wotaru Ojejoje. Teke e gwotaru iya bya anụ onye achijeru Nchileke eja; yo gude iya bya l'anya-ngweja ono. ⁹ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono eshi lẹ ngweja ono hata ophu ọo-hata je akpọo ọku l'anya-ngweja ono; t'ọ buru ngweja-ọku, mkpọ iya dọ Ojejoje mma. ¹⁰ Ngweja-nri ono ophu phoduru nọ bụwa kẹ Éronu yẹle unwu iya. Ọ dọ nsọ nshinu; kẹ l'ọ shi lẹ ngweja-ọku, unu anụ Ojejoje.

¹¹ “ T'ẹ b'ọ dukwa ngweja-nri, unu gude bya ogworu Ojejoje eja, unu e-yeje iphe, ekoje buredi. Unu be eyejekwa iphe, ekoje buredi; m'ọ bụ manụ-ẹngu lẹ ngweja-ọku, unu anụ Ojejoje. ¹² Unu e-shije l'iphe odungu, unu kpataru l'okfu unu bya egwooru Ojejoje ngweja akpuru-mbụ. Ọlobu; unu ba akpọkwa iya ọku l'anya-ngweja t'ọ buru ngweja, mkpọ iya dọ Ojejoje mma. ¹³ Unu yejekwa únú l'iphe bụ ngweja-nri, unu abya ọnu Ojejoje; kẹ l'únú dọ ọdudu ndzọ unu lẹ Nchileke gbaru. Unu yejekwa únú l'iphe, bụ ngweja, unu egwo egwogwo.

¹⁴ “ ‘Ọ -buru l'unu gude iphe odungu, unu kpataru l'okfu unu l'abya ogworu Ojejoje ngweja-nri; unu gbutakwa akpe, nọkwadu l'onyingu; húa ahuhu; m'ọ kwanu tsua ya etsutsu gude gwoo ngweja-nri ọbu. ¹⁵ Unu gbashiekwa iya manụ; unu eyekwa iya phụ insensu; kẹ l'ọ kwa ngweja-nri. ¹⁶ T'onye achijeru Nchileke eja wotakota insensu ono; yọ hata akpe ono, e tsuru etsutsu ono; meta manụ gbashị iya; kpọo ya ọku l'ozori ngweja ono. Ọ bụakwa ngweja-ọku, unu

anụ Ojejoje.

3

Ngweja-ẹhu-agu

¹ “ ‘Ọ -bụru ngweja-ẹhu-agu bẹ madzụ abya egwogwo; ọ -bụru oke-eswi; m'ọ bụ nne-eswi b'ọ gude bya; t'onye ono gudekwa ọphu ẹ-te nwedu ntụpo. ² T'onye ono byibe anụ ono ẹka l'ishi; gbua l'ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. Teke e gbutsuaru iya; t'ụnwu Éronu, bụ ndu achijeru Nchileke eja gude mee anụ ono phephee l'ẹnya-ngweja ono mgburumgburu. ³ T'ọ shi l'anụ ono, e gude gwoo ngweja-ẹhu-agu ono bọta anụ, ngweja-ọku nụ Ojejoje. Iphe, ọo-bọta bụ ẹbà, kwechiru iphe-ẹpho iya; waa ọphu nọkota l'iphe-ẹpho iya l'ọ ha. ⁴ T'ọ bọtakwaphu àkpùrù-ose iya ẹphe ẹbo ye iya; mẹ ẹbà ọphu nọ l'uzo ose iya. T'ọ butakwaphu anyị iya yele àkpùrù-ose iya. ⁵ T'ụnwu Éronu woru iya kpọo ọku l'ẹnya-ngweja l'eli ngweja-ukfuru ono, nọ l'eli nkụ ono, e doru l'ọku ono; t'ọ bụru ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma.

⁶ “ ‘Ọ -bụru l'ọo anụ-ufu: okee ya; m'ọ bụ nyee ya bẹ madzụ gude l'abya ogworu Ojejoje ngweja-ẹhu-agu; t'ọ nụkwa ọphu ẹ-te nwedu ntụpo. ⁷ Ọ -bụru nwaturu bẹ onye ọbu kpụ bya ọnu kẹ ngweja ọbu; t'ọ kpụkwaru iya bya Ojejoje l'ifu. ⁸ T'onye ono byibe aturu ono ẹka l'ishi; woru iya gbua l'ọnu Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. Teke e metsuaru; t'ụnwu Éronu gude mee

anụ ono phephee l'ęnya-ngweja ono mgburumburu. ⁹ T'o shi lę ngweja ęhu-agu ono buta anụ, ee-gude gwooru Ojejoje ngweja-ọku. Ẹ̀bà iya l'ọ ha bę ee-wotakota; bya eshi l'ọkpụ ukfu iya gbujita ukfumọ́dzu iya l'ọ ha, bụ ẹke ẹ̀bà anoje. Ee-wotakota ẹ̀bà, kwechiru iphe-ẹpho iya; mę ọphu nọkọta l'iphe-ẹpho iya. ¹⁰ T'ọ bọtakwaphu àkpùrù-ose iya ẹphe ẹbo ye iya; mę ẹ̀bà, nọ l'ụzo ose iya. T'ọ tuko anyị iya yele àkpùrù-ose iya bọfuta. ¹¹ T'onye achijeru Nchileke ẹja wota iya je akpọoru Ojejoje ọku l'ęnya-ngweja l'ọ bụ nri; mbụ ngweja-ọku, unu anụ Ojejoje.

¹² “ ‘Ọ -buru egbu bę onye ọphu kpụ bya; t'onye ono kpụtakwa iya phụ bya Ojejoje l'ifu. ¹³ T'onye ono byibe egbu ono ẹka l'ishi; woru iya gbua l'ọnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. Teke e gbutsuaru iya; t'unwu Ẹronu wota mee ya phephee l'ęnya-ngweja ono mgburumburu. ¹⁴ Iphe, oo-shi l'eghu ono wota gude gwooru Ojejoje ngweja-ọku bụ ẹ̀bà, kwechiru iphe-ẹpho iya; mę ọphu nọkọta l'iphe-ẹpho iya. ¹⁵ Yọ bọtakwaphu àkpùrù-ose iya ẹphe ẹbo ye iya; mę ẹ̀bà, nọ iya nụ, bụ ọphu nọ l'ụzo ose iya. T'ọ tuko anyị iya yele àkpùrù-ose iya ono bọfuta. ¹⁶ T'onye achijeru Nchileke ẹja wota iya je akpọo ọku l'ęnya-ngweja; t'ọ buru nri, e gworu ngweja-ọku, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. Ẹ̀bà anụ l'ọ ha bükota kę Ojejoje. ¹⁷ Ekemu-a bụ ekemu, a-duru unu tsube l'ọgbo sweru ọgbo l'iphe bụ ẹke unu nọ; bụ iya bụ t'unu ba atajękwa ẹ̀bà iphe; unu te eri mee iphe.’ ”

4

Ngweja-iphe, dụ eji

¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje asụ Mosisu: ² “Ọwaa iphe, ii-kfuru ndu Ízurelu ndọ-ọ: ‘Teke o nweru onye meru ejo iphe l'amagama; daka-a ekemu Ojejoje tūru; ọwaa ege ọo-duru iya:

³ “ ‘Ọ -buru l'ọo eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja bẹ meru iphe dụ eji; b'o shiakwa ege ono mee tẹ ikpe nma ọha l'ophu. T'onye ono kputakwa oke-eswi, e-te nwedu ntupo wotaru Ojejoje t'ọ buru ngweja ejo iphe ono, o meru ono.

⁴ T'onye ono kputa oke-eswi ono gude bya Ojejoje l'ifu l'ọnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. T'o byibe oke-eswi ono eka l'ishi; gbua Ojejoje l'ifu l'ẹke ono.

⁵ T'o meta mee oke-eswi ono gude bahu l'ime Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. ⁶ Teke o ruru; t'ọ tsee mkpushi-eka lẹ mee ono phee ugbo esaa l'ifu

Ojejoje; mbụ l'ifu ekwá ono, dụ nsọ ono. ⁷ T'o metakwaphu mee anụ ono wuru ye lẹ mpo ọnya-

ngweja insensu phụ; mbụ ọnya-ngweja ono, nọ

Ojejoje l'ifu lẹ Ụlo-Ẹkwà Ndzuko phụ. T'ọ pata mee ophu wuduru nụ je awuru ye l'ukfu ọnya-

ngweja eke eegwoje ngweja-ukfuru, nọ l'ọnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko ono. ⁸ Èbà oke-eswi ono, e

gude egwo ngweja-iphe, dụ eji ono; mbụ èbà, kwechiru iphe-ephọ iya; mẹ èbà, nọ iya l'ephọ

l'ọ ha bẹ oo-heshikota. ⁹ T'ọ bọfu iya àkpùrù-ose iya ephẹ ebo; woshikota iya èbà, nọ iya

nụ; mbụ ophu nọ l'uzo ose iya. T'ọ tuko anyị iya yele àkpùrù-ose iya ono bọfuta. ¹⁰ Ọ bụ ege ono, eeheshije èbà l'oke-eswi, e gude egwo

ngweja-ehu-agu ono bu ege ee-heshikwaphu owaa. Teke e metsuaru; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono wota iya je akpoo oku l'anya-ngweja-ukfuru. ¹¹ Ophu bu akpoo oke-eswi ono; anu iya l'oh ha jeye l'ishi iya; eka iya; okpa iya; iphe-epho iya; me nshi iya; ¹² mbu anu eswi ono l'oh ha; be oo-gude lufu alufu l'odu ndu Izurelu ono. T'o gude iya je l'eke e te merudu emeru; mbu l'eke ono, aawushije ntụ ono; je akpoo ya oku l'eli ntụ ono.

¹³ “ ‘O -buru l'oo ndu Izurelu mgburumgburu be dakaru ekemu Ojejoje l'amagama; be ikpe nmaakwaru ephe; e guderu l'ephe ta amadu amama. ¹⁴ O -buru l'oh byaru bya edoo ephe enya mbu iphe, ephe meru; t'ephe kpatakwa nwa oke-eswi gude bya egwooru Nchileke ngweja-iphe, du eji ono l'ifu Ulo-Ekwà Ndzuko. ¹⁵ Te ndu bu ogurennya Izurelu byibe oke-eswi ono eka l'ishi l'ifu Ojejoje; gbua ya l'eke ono. ¹⁶ Te eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja meta mee oke-eswi ono bahu le Ulo-Ekwà Ndzuko ono. ¹⁷ Teke o ruru; t'oh tsee mkpushi-eka le mee anu ono; phee ya ugbo esaa l'ifu Ojejoje; mbu l'ifu ekwa ono. ¹⁸ T'o metakwaphu mee ono wuru ye le mpo enya-ngweja phu; mbu enya-ngweja ono, no Ojejoje l'ifu le Ulo-Ekwà Ndzuko ono. T'oh pata mee ono ophu wuduru nu; wuru ye l'ukfu enya-ngweja-ukfuru, bu ophu no l'onu Ulo-Ekwà Ndzuko ono. ¹⁹ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono woshikota ebà anu ono l'oh ha kpoo oku l'anya-ngweja ono. ²⁰ O bulephu ege o meru oke-eswi ono, e gude gwoo ngweja-iphe,

dụ ẹji ono bụ ẹge oo-me oke-eswi ọwaa. Ọ bụ ẹge ono bẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono e-shi kfuaru ẹphe ugwo ẹjo iphe ọbu, ẹphe meru ọbu; a gukwuanu ẹphe nvu. ²¹ T'ọ pata anu oke-eswi ono gude lufu l'azu ọdu ndu Ízurelu ono; je akpoo ya oku ẹge a kporu oke-eswi k'ivuzo phu. Ọ kwa ngweja iphe, dụ ẹji ọha; b'ọ bụ.

²² “ ‘Ọ -buru l'oo onye ishi bẹ dakaru ekemu Ojejoje l'amagama; mee iphe Ojejoje, bụ Nchileke turu l'ekemu t'ẹ b'e meshi bẹ ikpe nmaakwaru onye ọbu. ²³ Ọ -buru l'iphe, dụ ẹji ono, o meru ono b'e meru; yo doo ya ọnya; iphe, oo-wota bụ mkpi, ẹ ta dudu ẹke ntupo no iya l'ehu t'ọ buru ngweja iya. ²⁴ T'o byibe mkpi ono ẹka l'ishi woru iya gbua l'ẹke eegbuje anu, e gude egwo ngweja-ukfuru l'ifu Ojejoje. Ọ kwa ngweja-iphe, dụ ẹji b'ọ bụ. ²⁵ T'onye achijeru Nchileke ẹja tsee mkpushi-ẹka lẹ mee anu ono tee lẹ mpo ọnya-ngweja-ukfuru ono. Yo woru mee ono, wuduru nu ono ye l'ukfu ọnya-ngweja ono. ²⁶ Eba anu ono l'ọ ha bẹ oo-heshikota kpoo oku l'ọnya-ngweja; ẹge a kporu kẹ ngweja-ẹhu-agu phu. Onye achijeru Nchileke ẹja eshi ẹge ono kfu ọgwọ iphe, dụ ẹji ọbu, onye ọphu meru ọbu; t'e shi ẹge ono gukwuanu onye ono nvu l'iphe, dụ ẹji iya ọbu.

²⁷ “ ‘Ọ -buru l'o nweru onye Ízurelu mmanu ọdo, meru iphe, dụ ẹji l'amagama; mbu mee iphe, Ojejoje turu ekemu t'e b'e meshi bẹ ikpe nmaakwaru onye ọbu. ²⁸ Ọ -buru l'iphe, dụ ẹji ono, o meru ono b'e meru; yo doo ya ọnya; iphe,

oo-wota bu nyee egwu, e ta dudu eke ntupo no iya l'ehu; t'o buru ngweja k'iphe, du eji ono, o meru ono. ²⁹ T'o byibe eka l'ishi anu ono; woru iya gbua l'eke eegbuje anu, e gude egwo ngweja-ukfuru. ³⁰ T'onye achijeru Nchileke eja tsee mkpushi-eka le mee anu ono tee le mpo enya-ngweja-ukfuru ono. Yo woru mee ono ophu wuduru nu wuru ye l'ukfu enya-ngweja ono. ³¹ T'o heshikota ebà, no l'anu ono; mbu ege ono, eemeje ke ngweja-ehu-agu ono. Te onye achijeru Nchileke eja kpo ya oku l'anya-ngweja; t'o buru ngweja, mkpo iya du Ojeoje maa; t'o shi ege ono kfu ugwo iphe, du eji, onye obu meru; k'ophu aa-gukwanuru iya nu.

³² “ Teke o bu aturu be onye obu gude bya anunu ke ngweja-iphe, du eji obu; te onye ono gudekwa ada aturu, e ta dudu eke ntupo no iya l'ehu. ³³ T'o byibe eka l'ishi anu ono; woru iya gbua; t'o buru ngweja-iphe, du eji. Eke o-nodu gbua ya bu eke eegbuje anu, e gude egwo ngweja-ukfuru. ³⁴ T'onye achijeru Nchileke eja tsee mkpushi-eka le mee anu ono tee le mpo enya-ngweja-ukfuru ono. T'o wuru mee ono, wuduru nu ono ye l'ukfu enya-ngweja ono. ³⁵ Yo heshikota ebà, no l'anu ono ege ono, eemeje ke ngweja-ehu-agu ono. Onye achijeru Nchileke eja akpo ya oku l'anya-ngweja; t'o buru ngweja-oku, mkpo iya du Ojeoje maa; t'o shi ege ono kfu ugwo iphe, du eji, onye obu meru; k'ophu aa-gukwanuru iya nu.

Iphe, bu madzu -mee ya; yo gwoo ngweja-iphe, du eji

¹ “ ‘O -buru le madzu phuru iphe, meru nu; m'o bu l'e meru t'o maru iphe, meru nu; a raa ya arara t'onye phuru nu bya agbaa ekebe; onye obu ta bya; be iphe obu tukookwaru iya l'ishi.

² “ ‘O -bukwanuru l'o nweru onye denyiru eka l'iphe, aaso nsọ; m'o bu odzu anu-egu-egbudu, aaso nsọ; odzu iphe-edobe, aaso nsọ; m'o kwanu l'odzu iphe, awu l'epho, aaso nsọ; l'amagama be onye obu buakwa onye aaso nsọ; bukwaruphu onye ikpe nmaru.

³ “ Teke bu l'o denyiru eka l'iphe, aaso nsọ, shi madzu l'ehu l'amagama; m'o -ruhuru; iphe, aaso nsọ obu du iduagha be o-buakwa onye ikpe nmaru m'o maleruphu.

⁴ “ Onye e-ta ridu iphe ariri; kfu-buhulephu je eria angu l'owaa iphe ya e-me; m'o bu iphe, du mma; m'o bu iphe, du eji; e to dukpodua m'o -ruhuru; o buru egbe ngunu be onye obu riru angu ememe; l'e b'o vuoduru uzo ria ya ariri; be ikpe nmaakwaru iya; m'o maleruphu.

⁵ “ Iphe, bu teke a nonyaaru; madzu abya amaru l'o nweru iphe ono, a gushiru ono ophu o meru; te onye ono kfukwaa ya. ⁶ Teke o kfutsuaru iya; t'o kputa ada egbu iya; m'o bu ada aturu iya bya anu Ojejoje t'o buru ngweja-iphe, du eji. Onye achijeru Nchileke eja eshi ege ono kfu ugwo iphe du eji obu, onye obu meru obu.

⁷ “ ‘O -buru l'eka te rudu onye obu le nwaturu; t'o wotaru Ojejoje ndo labu; m'o bu kparakobe ebo k'ejo iphe ono, o meru ono. Nanu bu ke

ngweja-iphe, dụ ẹji; ọphu aburu ke ngweja-ukfuru. ⁸ T'onye ono chiru unwenu ono je achee onye achijeru Nchileke ẹja. Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono e-vuru ọzo gwoo ọphu bu ngweja-iphe, dụ ẹji. T'ọ swi-kwoo ya olu; ọle t'ẹ b'ọ bufukwa iya ishi. ⁹ Yo meta mee ngweja-iphe, dụ ẹji ono phee l'iku ẹnya-ngweja ono. Mee ọphu wuduru nu be ọo-ha t'ọ lashi l'ukfu ẹnya-ngweja ono. Ọ kwa ngweja-iphe, dụ ẹji b'ọ bu. ¹⁰ Yo wota nwenu k'ẹbo gwoo ngweja-ukfuru; mee ya ẹge eemeje iya; shi ẹge ono gude iya kfu ọgwo iphe, dụ ẹji, onye ọbu meru; t'a ọaru iya nvu.

¹¹ “ ‘Ọ -bukwanuru l'onye ono ta adudu ike gbata ndo labu; m'ọ bu kparakobe labu; t'onye ono wota ntụ akpe, jiru ogbonga, e keru uzi iri; t'ọ buru ngweja-iphe, dụ ẹji, ke iphe ono, o meru ono. T'ẹ b'ọ yekwa iya manu; ọphu o yekwa iya insensu; ke l'ọ kwa ngweja-iphe, dụ ẹji b'ọ bu. ¹² T'onye ono gude iya wojeru onye achijeru Nchileke ẹja. T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono hata iya ọphu jiru iya ẹka t'ọ no-chia ẹnya-ngweja ono; yo kpoo ya oku l'eli ẹnya-ngweja; t'ọ buru ngweja-oku, unu anu Ojejoje; ke l'ọ kwa ngweja iphe, dụ ẹji. ¹³ Ọ kwa ẹge ono be onye achijeru Nchileke ẹja e-shije kfu ọgwo iphe, dụ ẹji, onye ono meshiru; a ọaru iya nvu. Iphe phoduru nu le ngweja ono a-buru ke onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono; ẹge ono, eemeje ke ngweja-nri ono.’ ”

Ngweja-ugwo

14 Ojejoje abya ekfuru nū Mósisu; sū; iya: 15 “Ọ -buru l'o nweru onye ta nūdu Ojejoje iphe, gbaru iya nū; shi ẹge ono mee iphe, dū ẹji l'amagama; t'onye ono kpūta egħu iya; m'ọ bū ebyila iya, ẹ ta dūdu ntūpo, nọ iya l'ẹhu; bya anū Ojejoje t'ọ buru ngweja-ugwo. T'e gudekwa mkpola-ọcha k'eze-ulo Nchileke maru aswa ebyila ono. Ọ kwa ngweja-ugwo b'ọ bū. 16 T'onye ono mekwazi iphe ono, o mesweru ono; kẹ l'ẹ tọ nūdu Ojejoje iphe, gbaru iya nū. Yo yekwakwa iya phū oke lanū l'uzo ise l'iphe ono; tūko iya chīru nū onye achijeru Nchileke ẹja. Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono egude ebyila phū gwoo ngweja-ugwo; shi ẹge ono kfua ugwo iphe, dū ẹji, onye ono meru; a gūaru iya nvū.

17 “Ọ -nweru onye meru iphe, dū ẹji; mbū l'o meru iphe, Ojejoje tūru ekemu t'ẹ b'e meshi; m'o -ruhuduru tọ ma amama; bẹ ikpe nmaakwaru iya; iphe, dū ẹji ono atukokwaru iya phū l'ishi. 18 T'onye ono shikwa l'ẹke egħu iya mẹ atūru iya nọ; kpūta ebyila, ẹ ta dūdu ntūpo, nọ iya l'ẹhu; t'ọ buru ngweja-ugwo. T'e gudekwa mkpola-ọcha k'eze-ulo Nchileke maru aswa ebyila ono. T'ọ nū iya onye achijeru Nchileke ẹja t'o gude iya kfua ugwo iphe ono, o meru l'amagama ono; t'a gūaru iya nvū. 19 Ọ kwa ngweja onye ikpe-nmaru b'ọ bū; kẹ l'ikpe nmaru onye ono l'ifu Ojejoje.”

6

1 Tọ dū iya bū; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósisu; sū iya: 2 “Ọ -nweru onye meru iphe, dū ẹji; shi ẹge ono meswee Ojejoje; mbū l'ọ dzūru

madzụ ibe iya ejo-ire l'iphe, a nuru iya t'o dobe; m'ọ bu t'o leta ẹnya; ọdoo l'ọ naru madzụ ibe iya nfu; m'ọ kwanu l'o riru madzụ ibe iya uru; ³ m'ọ bu l'ọ tututaru iphe, tufahuru etufahu; to kwe le ya phuru iya; ọdoo l'ọ kpapyaberu iphe, o meru gua ẹnwa; ọdoo l'ọ meru iphe, dugbaa ege ono; shi ege ono mee iphe, du eji: ⁴ onye ono, meru iphe, du eji ono; shi ege ono meta iphe, ikpe nmaru iya; bu iphe, oome bu t'o wolata iphe, o nataru le nfu; m'ọ bu ophu o ritaru l'uru; m'ọ bu ophu a nuru iya t'o leta ẹnya; yo ria ya; m'ọ bu iphe onye ọdo, tufahuru nu; yo tututa iya; ⁵ m'ọ bu iphe, dugbaa ege ono, o meru; kpapyabe iya gua ẹnwa. T'onye ono kfu kwaa ugwo iphe ono l'ọ ha. Yo wotafua ophu ha ege ono ugbo ise; tukobe iya; woru nu onye nwe iphe ono. Mboku, oo-kfu ugwo ono bu mboku ono, oo-gude ngweja-ugwo bya anunu ono. ⁶ Ngweja-ugwo ono, oo-gworu Ojejoje ono be oo-wotaru onye achijeru Nchileke eja. T'o shi l'eke egu iya me aturu iya no kputa ebyila, e ta dudu eke ntupo no iya l'ehu. T'e gudekwa mkpola-ocha k'eze-ulo Nchileke maru aswa ebyila ono. ⁷ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono abya anodu Ojejoje l'ifu kfu ugwo iphe, du eji, onye ono meru; l'a gukotaru iya nvu l'iphemiphe obule ono, o meru, ikpe iya nmaru iya ono.”

Ngweja-ukfuru

⁸ Ojejoje abya ekfuru nu Mosisu; su iya:
⁹ “Owaa ekemu, ii-turu Eronu yele unwu iya:
 Ekemu owaa bu ke ngweja-ukfuru b'a tu-doru

iya: Tẹ ngweja-ukfuru nọdujekwa l'ọku l'ẹnya-ngweja ẹnyashi mgburumgburu jeye tẹ nchi bọhu. Ọku, nọ l'ẹnya-ngweja ono bẹ ee-me t'o nwu enwunwu tekenteke. ¹⁰ Teke o ruru l'utsu; t'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono chita uwe iya ono, e meru l'òwúú ọcha ono yele nwiba phu yee. Yọ bya ekpota ntụ, shi lẹ ngweja-ukfuru ono, bụ ọphu ọku kepyashiru l'ẹnya-ngweja phu; je asube l'iku ẹnya-ngweja ono. ¹¹ Yọ bya eyefu uwe iya ono; chita uwe ọdo yee; pata ntụ ono lufu l'odu ndu Ízurelu ono; je asube l'ẹke ẹ te merudu emeru. ¹² T'ọku ono, nọ l'ẹnya-ngweja ono nwulekwaphu ẹge oonwu l'eli iya; t'ẹ b'e menyikwa iya emenyi. T'onye achijeru Nchileke ẹja yejekwa iya nkụ l'utsu mbọku-mbọku. Yọ bya eworu anụ ngweja-ukfuru doo giriri l'eli iya; l'ọ kpọkwaaphu ẹbà, shi l'anụ ngweja ẹhu-agu ọku l'eli iya. ¹³ T'ọku ono nwujelephu l'eli ẹnya-ngweja ono mkpụrumkpuru; t'ẹ b'ọ nyihujekwa anyihu.

Ngweja-nri

¹⁴ “Ọwaa ekemu l'ẹge ee-gudeje egwo ngweja-nri ndọ-ọ: Ọ bụ unwu Éronu a-nọduje Ojejoje l'ifu gwoo ngweja ono; l'ifu ẹnya-ngweja ono. ¹⁵ T'onye achijeru Nchileke ẹja hata ntụ akpe ono, a gwọkoberu manụ ono ọphu jiru mkpoji-ẹka; wotakwaphu iphe bụ insensu, e yeru lẹ ngweja-nri ono; je akpọo ọku l'ẹnya-ngweja ono t'ọ nọ-chia ẹnya-ngweja ono; bụru ngweja, mkpọ iya dụ Ojejoje mma. ¹⁶ E -metsua; tẹ Éronu yele unwu iya ria ọphu wuduru nụ. Ọle t'ẹphe be yekwa iya iphe, ekoje buredi; ẹke ẹphe

a-nodu ria ya abukwaru eke du nsò. T'ephe nodukwa l'etezi Ulo-Ékwà Ndzuko ria ya. ¹⁷ T'e b'e yekobekwa iya iphe, ekoje buredi; ghee. Ono be mu nuru ephe t'o buru okè iya nk'ephe le ngweja-oku ono. O kakota odu nsò l'o bu ngweja iphe, du eji; me ke ngweja onye ikpe nmaru. ¹⁸ Iphe bu onye, bu nwoke l'eri Éronu be e-rije iya nu. O bu ege ono be ee-meje iphe, bu ngweja-oku, a nu Ojejoje gbururu jeyewaru. Iphe bu onye denyiru eka le ngweja ono be duakwa nsò."

¹⁹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru nu Mosisu odo; su iya: ²⁰ "Owaa bu ngweja, ndu eri Éronu e-gudeje gwooru Ojejoje mboku, a wuru ephe manù l'ishi: Iphe, ephe e-gudeje bu ntù akpe, jiru nkere-iri ogbonga; t'o buru ngweja-nri; ege eegwoje iya mboku-mboku. Nkere-èbo ya be l'ee-gwo l'utsu; gwoo nkere-èbo ya ophu l'urenyashi. ²¹ T'e ye iya le mbeji; gwokobe iya manù ohuma; woru iya ghee egheghe pabata. Nggwu abya eworu iya gwepyashia egwepyashi; gude bya egwooru Ojejoje; t'o buru ngweja-nri, mkpo iya du Ojejoje mma. ²² Yo buru onye ono, bu eri Éronu ono, a wuru manù t'o no-chia enya iya buru onye achijeru Nchileke eja ono be e-gwo ngweja ono l'onwiya. Iphe ono bu iphe, a toru okpa iya t'e tsoje jeye le tutu yoyo. T'a kpokotajekwa iya oku l'o ha. ²³ Mbù l'iphe bu ngweja-nri, onye achijeru Nchileke eja gworu be aa-kpo oku l'ophu; t'e b'e rikwa iya eriri."

Ngweja-iphe, du eji

24 Tò dù iya bù; Ojejoje abya ekfuru nù Mósísis; sù iya: 25 “Kfuru Éronu yéle unwu iya: L'owaa bù ekemu ké ngweja-iphe, dù eji. Ọ bù l'èke ono, eegbuje anù, e gude egwo ngweja-ukfuru ono bukwapu ẹke ee-gbuje anù, e gude egwo ngweja-iphe, dù eji; mbù l'aa-nòduje Ojejoje l'ifu gbua anù ọbu. Ọ kwa ngweja, kakota ọdu nsọ b'ọ bù. 26 T'onye achijeru Nchileke ẹja, bù iya gworu ngweja-iphe, dù eji ono rikwaa ya. T'ọ buru l'èke dù nsọ bẹ ọo-nòdu ria ya. Ẹke ọo-nòdu ria ya bù l'etezi Ụlo-Ékwà Ndzuko. 27 Iphe bù onye denyiru ẹka l'anù ono duakwa nsọ. Ọ -buru lẹ mee anù ono daru l'uwe; t'a nòdukwa l'èke dù nsọ saa uwe ọbu. 28 Ọ -buru ite, a kpuru l'ura b'e gude shia anù ono; t'a tukupkwaa ite ọbu. Teke ọ bù ite-igwe; t'e fuchaodu iya efucha; tẹmanu e gude mini nmasaa ya anmasa. 29 Iphe bù ndu k'unwoke lẹ ndibe onye achijeru Nchileke ẹja l'ephe ha a-ta iya. Ọ kwa ngweja, kakota ọdu nsọ b'ọ bù. 30 Ọle; t'ẹ b'e erikwa anù ngweja-iphe, dù eji, e wobataru lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko gude kfuà ugwo iphe, dù eji lẹ Ẹke-dù-Nsọ. T'a kpokwaa ya ọku.

7

Ngweja-ugwo

1 “Owaa bù ekemu ké ngweja-ugwo. Ọ kwa ngweja, kakota ọdu nsọ b'ọ bù. 2 Ọ bù l'èke, eegbuje anù, e gude egwo ngweja-ukfuru ee-gbuje anù, e gude egwo ngweja-ugwo. E pheaphee mee ya l'ẹnya-ngweja ono mgburumburu. 3 Ẹbà anù ono l'ọ ha bẹ ee-gude gwokotaru Nchileke; mbù

èbà, shi l'ukfumòdzu iya; mę ọphu kwechiru iphe-ẹpho iya; ⁴ mę àkpùrù-ose iya ẹphe ẹbo yẹle èbà, nọ iya l'uzo ose iya; waa anyị iya bẹ aa-tuko yẹle àkpùrù-ose iya wota. ⁵ T'onye achijeru Nchileke ẹja tükokwa iya kpoo oku l'ẹnya-ngweja; t'ọ buru ngweja-oku; nọ Ojejoje. O kwa ngweja-ugwo b'ọ bu. ⁶ Iphe bu nwoke lẹ ndu achijeru Nchileke ẹja e-rije iya. O bu l'ẹke du nsọ bẹ aa-nọduje ria ya; kẹ l'ọ bu ngweja, dushi nsọ ike.

⁷ “O bulekwaphu ẹge ono, a turu onu t'e meje iphe ngweja iphe, du ẹji ono bu ẹge ee-meje kẹ ngweja ikpe-anmanma. Yo buru onye achijeru Nchileke ẹja, gude iya akfu ugwo iphe, du ẹji ono bẹ e-nweru iya nọ. ⁸ O bu onye achijeru Nchileke ẹja, gworu madzu ngweja-ukfuru e-nweru akpo iya. ⁹ Iphe bu ngweja-nri, e gheru lẹ ntụ-oku; ọphu e shiru l'ite; m'ọ kwanu ọphu e gheru lẹ mbeji bukwa onye achijeru Nchileke ẹja, gworu iya nọ nwe iya. ¹⁰ Iphe bu ngweja-nri, a gwokoberu manụ; mę k'okponku; tükokwaruphu buru k'unwu Éronu l'ẹphe ha. T'ẹphe kejekwa iya ẹnya-nhamunha.

Ngweja-ẹhu-agu

¹¹ “Owaa bu ekemu kẹ ngweja-ẹhu-agu, madzu gude bya onu Ojejoje. ¹² O -buru l'onye obu anu iya t'ọ gude kele Ojejoje ekele; bẹ iphe, onye ono e-gude tsoru iphe ngweja ono bu akara, a gwokoberu manụ. T'e ye iya iphe, ekoje buredi; ẹcha-mbeke, e meru manụ; ye iya iphe ekoje buredi; waa akara, e gude ntụ

akpe, a gwokoberu manụ ọhuma ọhuma. ¹³ Oo-gudekwaphu akara, e yekoberu iphe, ekoje buredi lẹ ngweja-ẹhu-agu ono, o gude kele Ojejoje ono. ¹⁴ T'o shije lẹ ngweja ono wota akara lanụ l'iphe ngweja ono l'iche l'iche woru gwoo t'ọ bụru ngweja, e gworu nụ Ojejoje. Ọ bụ onye ono, achijeru Nchileke ẹja, pheru mee ngweja ẹhu-agu phụ e-ri iya. ¹⁵ Anụ ngweja-ẹhu-agu ono, o gude bya okele Ojejoje ekele ono bẹ aa-takota lẹ mbọku, a nuru iya Ojejoje. T'ẹ b'ọ dukwa ọphu aa-ha t'ọ nọdu jeye l'utsu.

¹⁶ “Ole; ọ -bukwanuru lẹ ngweja onye ọbu bu ngweja, o gude eme iphe, o riburu angụ ememe; m'ọ kwanụ ngweja, ọ turu obu iya ama bya agwagwa; t'a taa anụ ono mbọku, a nuru iya. Ọ -buru l'ẹ ta tagedu iya; t'a tafufua ya nchi-ta-abọhu iya. ¹⁷ Teke ọ bụ l'ọ phodukwaduru-a lẹ mbọku k'eto ya; t'a kpọo ya ọku. ¹⁸ Ọ -buru l'ọ nweru anụ ngweja ẹhu-agu ono ọphu a taru lẹ mbọku k'eto bẹ aa-jikakwa ngweja ọbu; ta gụ iya eyeru onye gworu iya nụ. Ọo-buru ahuma b'o meru; yọ buri onye riru iya nụ bẹ iphe, du eji, o meru a-tu-koru l'ishi.

¹⁹ “Anụ ono ọphu ruru l'iphe, aasọ nsọ; t'ẹ b'a atakwa iya atata; t'e wokwaru iya kpọo ọku. Ọle ọ -bukwanuru l'ọo anụ ọdo; t'onye ẹ taa sọdu nsọ taa ya. ²⁰ O -nweru onye aasọ nsọ, taru anụ ngweja-ẹhu-agu kẹ Ojejoje; t'e bufukwa iya lẹ ndu nk'ia. ²¹ O -nweru onye denyiru ẹka l'iphe, aasọ nsọ; mbụ iphe du l'ọ bụ iphe, aasọ nsọ, shi madzụ l'ẹhu; m'ọ kwanụ anụ, aasọ nsọ; m'ọ bụ iphe ọdo, bugbaa iphe, aasọ nsọ; o -metsua bya

ataa anụ ono, e gude gwooru Ojejoje ngweja-ẹhu-
agu ono; t'e bufukwa onye ọbu lẹ ndu nk'ia."

²² Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru
Mósisu; sụ iya: ²³ "Kfuaru ndu Ízurelu sụ ẹphe-
a: Unu ba atajekwa ẹbà iphe; mbụ iphe, dụ l'ọ
bụ ẹbà eswi; m'ọ kwanụ ẹbà aturu; m'ọ bụ ẹbà
eghu. ²⁴ Ọ -bụru ẹbà anụ, nwuhuru l'onwiya;
m'ọ bụ ọphu anụ-egu-egbudu gburu; bẹ unu
nwekwaru ike gude iya mee iphe ọdo; ọlobu;
unu ba atsokwa iya ọnu. ²⁵ Iphe bụ onye taru
ẹbà anụ, e gude gwoo ngweja-ọku; nụ Ojejoje; t'e
bufukwa iya lẹ ndu nk'ia. ²⁶ Iphe bụ ẹke unu
laru; ẹke unu laru; unu be erijekwa mee-iphe;
mbụ mee ọnu; m'ọ bụ mee anụ. ²⁷ Onye riru
mee-iphe; unu bufukwa onye ono lẹ ndu nk'ia."

²⁸ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru
Mósisu; sụ iya: ²⁹ "Kfuaru ndu Ízurelu sụ ẹphe-
a: Onye gude ngweja-ẹhu-agu abya ogworu nụ
Ojejoje; t'o wotakwa ẹka iya ọphu ruberu Ojejoje
gwooru iya; ³⁰ mbụ t'o gude ẹka iya wota ngweja-
ọku nụ Ojejoje. Yo wota ẹbà iya; waa ndụ
iya nụ Ojejoje; woru ndụ iya ono màà àmàmà
l'ifu Ojejoje t'ọ bụru ngweja-amama. ³¹ Onye
achijeru Nchileke ẹja ewota ẹbà iya ono kpọo
ọku l'ẹnya-ngweja. Ọbule ndụ iya bụ kẹ Éronu
yẹle unwu iya. ³² T'unu kwata ụtakfu ẹka-utara
anụ ngweja-ẹhu-agu unu ono woru nụ onye ono,
achijeru Nchileke ẹja ono t'ọ bụru utu, a turu iya.
³³ Nwatibe Éronu onye ọphu gude mee anụ ono
yẹle ẹbà iya je egwoo ngweja-ẹhu-agu ọbu bẹ
aa-nụ ụtakfu ẹka-utara iya ono t'ọ bụru òkè iya
nk'ia; ³⁴ kẹle ya shiwa lẹ ngweja-ẹhu-agu ono,

ndu Ízureḷu egwojeru nḡ iya ono wota ñdú iya ono, aamàjẹ àmàmà ono yẹle ụtakfu iya ono, a tḡru l'utu ono; woru nḡ Éronu yẹle ụnwu iya; t'ọ buru òkè-iphe, ẹphe e-ketaje l'ẹka ndu Ízureḷu jeye lẹ tutu yoyo. ³⁵ Ọwaa bḡ òkè-iphe, shi lẹ ngweja-ọku, aanḡ Ojejoje, bḡ ọphu e doberu t'a nḡje Éronu yẹle ụnwu iya; keshinu mbọku, a ọfutaru ẹphe iche; t'ẹphe buru ndu achijeru Nchileke ẹja jejeru Ojejoje ozi. ³⁶ Mbọku ono, a wḡru ẹphe manḡ l'ishi ono bẹ Ojejoje tḡru ekemu sḡ tẹ ndu Ízureḷu nḡje ẹphe ẹke ono t'ọ buru òkè-iphe ẹphe; mẹ t'ọ bukwaruphu ẹge ono bẹ aa-nḡje iya ụnwu ẹphe shita l'ọgbo sweru ọgbo jeye lẹ tutu yoyo.”

³⁷ Ono bḡ ekemu, ee-tsoje teke eegwo ngweja-ukfuru; ngweja-nri; ngweja-iphe, dḡ ẹji; ngweja-ugwo; ngweja, e gude eme madḡ t'ọ buru onye achijeru Nchileke ẹja; mẹ ngweja-ẹhu-agu; ³⁸ bḡ iya bḡ ekemu ono, Ojejoje tḡru nḡ Mósisa lẹ Ugwu Sáyinayi lẹ mbọku ono, ọ sḡru tẹ ndu Ízureḷu wotaru yẹbe Ojejoje ngweja l'echi-ẹgu Sáyinayi ono.

8

Eedobe ndu achijeru Nchileke ẹja nsọ (Awḡ 29:1-37)

¹ Tọ dḡ iya bḡ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósisa; sḡ iya: ² “Duta Éronu yẹle ụnwu iya; nggu achita uwe ndu achijeru Nchileke ẹja; nggu ewota manḡ ọwu l'ishi ono; nggu akputa oke-eswi ono, ee-gude gwoo ngweja-iphe, dḡ ẹji ono;

waa ebyila labu ono; nggu apata nkata buredi ono, e te yedu iphe, ekoje buredi ono. ³ Nggu ekukoo ndu Ízurelu l'ephe ha t'ephe dzukobe l'onu Ulo-Ékwà Ndzuko.”

⁴ Mosisu abya emekota ege ono, Ojejoje ziru iya t'o mee ono. Ndu Ízurelu abya edzua l'ifu Ulo-Ékwà Ndzuko ono. ⁵ Mosisu asu ndu Ízurelu: “Owaa iphe, Ojejoje suru t'e mee ndo-o.”

⁶ Yo bya eduta Éronu yele unwu iya lufuta; bya egude mini ghua ephe ehu. ⁷ Yo wota uwe ime-ehu ono yee Éronu; bya egude gbiriri ekwa-ukfu ono kebuta iya. Yo bya ewota uwe-nlokpuru yepyabe iya; bya ewota uwe-ukuvu ono yechita l'uwe-nlokpuru ono; gude werere ekwa ono, eegude tu-buta uwe-ukuvu ono l'ukfu ono; gude tu-buta iya. ⁸ Yo wota uwe-okpoma ono yekwaa ya phu; bya ewota ido Urimu; me Tumimu ye l'uwe-okpoma ono. ⁹ Yo bya eworu okpu-ekwa ono kpube iya; bya eworu iphe ono, du lo bu ekwekwerekwe, e meru le mkpola-ododo ono; mbu okpu ono, du nsu ono; libe l'okpu-ekwa ono l'uzo ifu, bu iya bu ege Ojejoje turu Mosisu ekemu su t'o mee ya.

¹⁰ Ya ndono; Mosisu ewota manu owu l'ishi obu; bya awukota l'ulo-ekwa ono; me iphemiphe obule, nokota iya nu; shi ege ono mee ya; yo dukota nsu. ¹¹ Yo meta manu ono phee ugbo esaa l'enya-ngweja ono; yeru ngwa iya lo ha; me eze efere ono yele okpa iya; shi ege ono mee ya; yo dukota nsu. ¹² Yo bya ewota manu owu l'ishi ono wua Éronu l'ishi gude mee ya; yo du nsu. ¹³ Ya ndono; Mosisu abyakwaphu

bya eduta unwu Éronu dufuta; bya eworu uwe-nlọkpuru yeshia ephe; bya egude gbiriri ekwa-ukfu webegbaa ephe; bya ewota ekwa-okpu kpubegbaa ephe l'ishi; bu iya bu ege Ojejoje turu Mosisu onu t'e mee ya.

¹⁴ Yọ bya akputa oke-eswi ono, ee-gude gwoo ngweja-iphe, du eji ono bya; Éronu yele unwu iya eworu eka byabe oke-eswi ono l'ishi.

¹⁵ Mosisu eworu oke-eswi ono gbua; bya emeta mee ya gude mkpushi-eka iya tee ya le mpo, nogbaa lenya-ngweja ono; shi ege ono swafu mmeru, no iya nu. Yọ bya eworu ophu phoduru nu wua l'ukfu enya-ngweja ono; gude mee ya; yo du nsọ; kfu ugwo iphe, du eji; shi ege ono swafu mmeru, no iya nu. ¹⁶ Mosisu abya eheshikota ebà, no l'iphe-epho iya lo ha; botakwaphu anyi iya; me akpuru-ose iya ephe ebo; me ebà, nokota iya nu; woru kpo oku lenya-ngweja ono. ¹⁷ Yọ buru anu oke-eswi ono; waa akpo iya yele nshi iya; b'o gude je akpo oku l'azu odu ndu Izurelu; bu iya bu ege Ojejoje kfu Mosisu t'o mee ya.

¹⁸ Yọ bya akputa ebyila ono, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru ono; Éronu yele unwu iya abya eworu eka byabe ebyila ono l'ishi. ¹⁹ Mosisu egbua ebyila ono; nakobe mee; pata mee ya ono phedzuru le mgberemeku enya-ngweja ono mgburumgburu. ²⁰ Yo gbubushia anu ebyila ono ibiribe ibiribe; bya eworu ishi iya yele ibiribe ibiribe iya ono; me ebà iya kpokota oku. ²¹ Yo gude mini saa iphe-epho iya; me eka iya yele okpa iya asasa; bya achiko anu ebyila ono kpo

ọku l'ɛnya-ngweja ono; yọ buru ngweja-ukfuru, a nuru Ojejoje; mbu ngweja-ọku, mkpo iya du Ojejoje mma; bu iya bu ege Ojejoje turu Mosisu ekemu t'o mee ya.

²² Yọ bya akputa ebyila ọdo. Ebyila onanu bu ọphu ee-gude mee Ẹronu yele unwu iya t'ephe buru ndu achijeru Nchileke eja. Ẹronu yele unwu iya eje eworu eka byabe iya l'ishi. ²³ Mosisu egbua ebyila ono; bya ewota mee ya gbashi Ẹronu l'atakpa-nchi eka-utara; mkpushi-eka ezeke-eka eka-utara; me mkpushi-okpa ezeke-okpa eka-utara. ²⁴ Mosisu edufutakwaphu unwu Ẹronu; bya etekwaaphu ephe mee ono l'atakpa-nchi eka-utara; mkpushi-eka ezeke-eka eka-utara; me mkpushi-okpa ezeke-okpa eka-utara. Mosisu abya eworu mee ono phedzuru le mgberemeke ɛnya-ngweja ono mgburumgburu. ²⁵ Yo wota ebà iya; mbu ebà, shi l'ukfumodu iya; me ọphu nokota l'iphe-epho iya l'ọ ha; botakwaphu anyi iya; waa akpuru-ose iya ephe ebo yele ebà, nokota iya nu; wota utakfu eka-utara iya tukwase iya. ²⁶ Yo je le nkata ono, e yeru buredi, e te gudedu iphe, ekoje buredi ghee, no Ojejoje l'ifu ono; bya ewota ishi buredi lanu; wotakwaphu ishi akara lanu l'akara ono, a gwokoberu manu ghee ono; waa echa-mbeke lanu. Yo wota iya yekobe l'ebà iya phu yele utakfu eka-utara iya phu. ²⁷ Yọ tuko iphemiphe ono l'ọ ha de Ẹronu yele unwu iya l'eka; ephe abya eworu iya maa amama l'ifu Ojejoje t'ọ buru ngweja-amama. ²⁸ Mosisu abya anata ephe iphemiphe ono; chikota yele

ngweja-ukfuru phụ kpoo oku l'anya-ngweja ono; yo buru ngweja, e gude mee madzu t'ọ buru onye achijeru Nchileke aja; mbu ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma. ²⁹ Yo wotakwaphu ndu iya, bu iya bu oke, a heru Mosisu l'ebyila ono, e gude mee Eronu phe t'ephe buru ndu achijeru Nchileke aja ono; makwaaphu amama l'ifu Ojejoje; t'ọ buru ngweja-amama; bu iya bu ege Ojejoje turu Mosisu l'ekemu t'o mee ya.

³⁰ Ya ndono; Mosisu abya emeta manu, owo l'ishi ono; bya emetakwaphu mee ono, no l'anya-ngweja ono; bya eworu phee Eronu yele unwu iya l'ehu; me l'uwe ephe. Yo mee Eronu yele uwe iya; mee unwu iya phe l'uwe ephe; ephe adukota nsọ.

³¹ Mosisu asu Eronu yele unwu iya: “Unu je eshia anu ono l'ifu Ulo-Ekwà Ndzuko. Unu anodu l'eke ono taa ya yele buredi ono, no le nkata ono, e yeru ngweja, e gude mee unu t'unu buru ndu achijeru Nchileke aja ono; bu iya bu ege ya turu ekemu su te Eronu yele unwu iya riye iya. ³² Anu ono yele buredi ono ophu phoduru nu; be unu e-woru je akpo oku. ³³ Unu be egbeshikwa l'ifu Ulo-Ekwà Ndzuko ono jeye ujiku esaa; teke ee-mege k'ome unu t'unu buru ndu achijeru Nchileke aja; ke l'ọ bu ujiku esaa; be ee-gude megee ya. ³⁴ Iphe, e meru ntanu-a bu iphe, Ojejoje turu ekemu t'e mee; gude kfu a ugwo iphe, du eji, unu meru. ³⁵ Oo ya meru iphe, unu a-no l'onu Ulo-Ekwà Ndzuko: eswe l'enyashi ujiku esaa; shi ege ono mee iphe, Ojejoje suru t'e

meje; t'onwu be egbu unu; ke l'o kwa ege a turu iya l'ekemu ndono."

³⁶ Ya ndono; Eronu yele unwu iya emekota iphe, Ojejoje shi l'onu Mosisu su t'ephe mee.

9

Ndu achijeru Nchileke eja awata ozi ephe

¹ Yo be le mboku k'esato; Mosisu ekua Eronu yele unwu iya; me ndu bu ogurennya Izurelu.

² Yo su Eronu: "T'o kputa nwa oke-eswi gude gwoo ngweja-iphe, du eji yele ebyila, ii-gude gwoo ngweja-ukfuru. Oke-eswi ono me ebyila ono a-bu ophu e-te nwedu ntupo, no iya l'ehu; kpuru iya bya Ojejoje l'ifu. ³ Kfuaru unwu

Izurelu: T'ephe kputa mkpi t'e gude gwoo ngweja-iphe, du eji; unu akputa nweswi yele nwaturu. Ephe ebo a-bugbaa ophu nowaru afa lanu; mbu ophu e-te nwedu ntupo, no iya l'ehu; gude je t'e gwoo ngweja-ukfuru.

⁴ Unu akputakwaphu oke-eswi; waa ebyila, ee-gude gwoo ngweja-ehu-agu; t'e gude gwoo ngweja l'ifu Ojejoje; mekwaphu ngweja-nri, a gwokoberu manu; kele ntanu owaa be Ojejoje e-koshikwa unu onwiya."

⁵ Ephe egwota iphe ono, Mosisu gushiru ono bya l'ifu Ulo-Ekwà Ndzuko. Iphe bu ndu Izurelu l'ephe ha awufuta bya akuru Ojejoje l'ifu.

⁶ Mosisu asu: "Owaa iphe, Ojejoje suru t'unu mee ndo-o; te ya koshikwanu unu odu-biribiri iya." ⁷ To du iya bu; Mosisu asu Eronu: "Tugbua je l'anya-ngweja ono je egwoo ngweja-iphe, du

ẹji ngu ọbu yele ngweja-ukfuru ngu ọbu; gude kfuaru onwongu ugwo iphe, du ẹji yele ugwo iphe, du ẹji ndu Ízurelu. Gwoo ngweja ono gude kfuara ugwo iphe, du ẹji ephe; bu iya bu ege Ojejoje kfuru su t'e mee ya."

⁸ Ya ndono; Éronu abya ejee l'anya-ngweja ono; je egbua nwa oke-eswi ono, oo-gude gwoo ngweja-iphe, du ẹji nk'iya ono. ⁹ Unwu iya abya apataru iya mee nwa oke-eswi ono. Yo gude mkpushi-eka meta mee ono tee le mpo, e mobegbaaru l'anya-ngweja ono; bya eworu mee ono ophu wuduru nu; wuru ye l'ukfu ɛnya-ngweja ono. ¹⁰ Yo bya eworu ebà anu ono, o gude gwoo ngweja-iphe, du ẹji ono; owaa akpuru-ose iya ephe ebo; me anyi iya; kpoo oku l'anya-ngweja ono; bu iya bu ege Ojejoje turu Mosisu onu t'e mee ya. ¹¹ Anu iya; me akpo iya; b'o kporu oku l'azu odu ndu Ízurelu.

¹² Éronu akputa anu ono, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru ono gbua. Unwu iya abya apataru iya mee anu ono; yo bya ephephee ya l'anya-ngweja ono mgburumgburu. ¹³ Ephe ahaa anu ngweja-ukfuru ono nanu nanu chitaru iya; jeye l'ishi iya. Yo tuko iya l'o ha kpoo oku l'anya-ngweja ono. ¹⁴ Yo gude mini saa iphe-epho iya asasa; me eka iya; me okpa iya; bya akpokwaa ya phu oku l'eli ngweja-ukfuru ono, nohawa l'anya-ngweja ono.

¹⁵ Éronu egwofuta iphe ngweja ndu Ízurelu; kputa egbu ono, oo-gude gwoo ngweja-iphe, du ẹji nk'ephe ono gbua; gude iya gwoo ngweja-iphe, du ẹji; ege ono, o gworu ke mbu phu.

16 Yọ bya akpụta anụ ono, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru ono; gude iya gwoo ngweja ọbu ẹge a tūru ọnu t'e meje iya. 17 Yo wotakwaphu ngweja-nri ono; bya ahata iya ọphu jiru mkpoji-ẹka; kpọo ya ọku l'ẹnya-ngweja; a gufukwaru ngweja-ukfuru, eegwoje l'utsu. 18 Yọ bya egbua oke-eswi phụ yẹle ebyila phụ; gude gwooru ndu Ízurelu ngweja-ẹhu-agu. Ụnwu iya apataru iya mee anụ ono; yọ nata iya ẹphe phephee l'ẹnya-ngweja ono mgburumgburu. 19 Ẹphe ewotakwaru iya phụ ẹbà oke-eswi ono yẹle k'ebyla ono; mbụ ẹbà, shi l'ukfumọdzu iya; mẹ ẹbà, kwechiru iphe-ẹpho iya; mẹfua àkpùrù-ose iya ẹphe ẹbo; mẹ anyị iya. 20 Ẹphe eworu ẹbà anụ ono tukobe lẹ ndú iya. Ẹronu abya eworu ẹbà ono kpọo ọku l'ẹnya-ngweja ono; 21 ọle ndú iya ono; ọwaa ụtakfu ẹka-ụtara iya; b'o woru maa amama l'ifu Ojejoje t'ọ bụru ngweja-amama; bụ iya bụ ẹge Mósisu sụru t'e mee ya.

22 Tọ dụ iya bụ; Ẹronu achilia ẹka imeli l'uzo ẹke ndu Ízurelu nọ; bya agọoru ẹphe ọnu; bya eshi l'ẹke o shi ogwo ngweja-iphe, dụ ẹji phụ yẹle ngweja-ukfuru phụ; mẹ ngweja-ẹhu-agu phụ; nyizita. 23 Mósisu yẹle Ẹronu atuko bahu l'ime Ulo-Ékwà Ndzuko ono. Ẹphe alufutalephu; bya agọoru ndu Ízurelu ọnu; Ojejoje ekoshi ndu ono l'ẹphe ha ọdu-biribiri iya. 24 Ọku eshi Ojejoje l'ẹka daa bya ekee ngweja-ukfuru ono yẹle ẹbà ono, nọ l'eli ẹnya-ngweja ono. Ndu Ízurelu aphụ iphe, meru nụ; gude ẹhu-otso-ena tua ụzu; dakọta kpurumu; kpubekota ifu l'alị.

10

Anwuhu Nadabu yele Abihu

¹ Unwu Éronu, bu Nadabu; me Abihu ewotat-sua mbeji, aaguje oku ephe l'ehu l'ehu; bya amuru oku ye iya; ye iya insensu. Obenu l'oku ono, ephe gude bya l'ifu Ojejoje ono bu oku, eta dudu nsọ; bu iphe Ojejoje suru te ephe be emejeshi. ² Ya ndono; oku eshi Ojejoje l'eka bya eworu ephe tsua; ephe anodu Ojejoje l'ifu l'eke ono nwushihu. ³ Mosisu asu Éronu: "O kwa iphe-a be Ojejoje shi ekfu teke ono, o suru: 'Le ndu abya iya ntse be ya e-me t'ephe maru le ya du nsọ. Ya e-me te ndu Izurelu l'ephe ha phu odu-biribiri iya.' " Éronu anodulephu nwa nggujunggi.

⁴ Mosisu ekua Mishelu; me Eluzafanu, bu unwu Uzelu; su ephe: "Unu pata odzu un-wunne unu l'ulo-ekwa Nchileke; pafu l'odu ndu Izurelu." Uzelu ono bu nwunne nna Éronu. ⁵ Ya ndono; ephe abya egude eka l'uwe-nlokpuru ndu ono; pata ephe pafushia l'odu ndu Izurelu; bu iya bu ege Mosisu kfuru t'ephe mee ya.

⁶ Mosisu asu Éronu yele unwu iya; mbu Eliyeza yele Itama: "Unu ba ahakwa egbushi unu t'o yagashihu ayagashihu; ophu unu alakwa uwe unu alaka. O dudu be unu anwushihukwa; Ojejoje atu-koshi ndu Izurelu l'ephe ha oke ehu-eghughu iya. O kwa unwunna unu; mbu ndu Izurelu l'ephe ha a-ra ekwa ndu ono, Ojejoje gude oku kegbushia ono. ⁷ Unu

ba alufukwa alufu l'ifu Ulo-Ékwà Ndzuko; a - nonyakwaa; unu anwushihu; kele Ojejoje wuru unu manụ l'ishi." Yò buleruphu ẹge ono, Mosisu kfuru ono; bẹ ẹphe meru.

Ekemu kẹ ndu achijeru Nchileke ẹja

⁸ Tò dù iya bụ; Ojejoje abya ekfuru nù Éronu; sù iya: ⁹ "Nggubedua l'onwongu; mẹ unwu ngu; unu ba angujekwa mẹ; ọphu unu 'angujekwa iphe, eme l'anya; teke unu abahụ lẹ Ulo-Ékwà Ndzuko. Odumeka bẹ unu a-nwushihukwa. Ọ bụ ẹge ono bẹ ọo-dù jeyewaru l'ogbo ọphu etso unu. ¹⁰ Ọo ya bụ; t'unu dokahuje iphe, dù nsọ; yẹle iphe, ẹ-ta adudu nsọ. Unu edokahukwaphu iphe, aasọ nsọ yẹle iphe, ẹ ta asọdu nsọ. ¹¹ Unu ezije unwu Ízurelu iphe, bụ ekemu ono l'ọ ha, bụ ọphu Ojejoje shi l'ẹka Mosisu tųaru ẹphe."

¹² Mosisu abya ekfuru yeru Éronu; mẹ unwu iya ndu ọphu phoduru nù, bụ iya bụ Eliyéza yẹle Itama; sù ẹphe: "Unu wota ngweja-nri ọphu phoduru nù lẹ ngweja-ọku ono, a kpọru ọku nù Ojejoje ono. Unu ria ya lẹ mgboro ẹnya-ngweja ono. Ọle t'unu be eyekwa iya iphe, ekoje buredi. Ishi iya aburu l'ọ bụ ngweja, dù nsọ nshinu. ¹³ Unu nọdukwa l'ẹke dù nsọ ria ya; kẹ l'ọo iphe, ruberu ngu nù; bya aburu iphe, ruberu unwu ngu; mbụ ngweja-ọku, aanụ Ojejoje; kẹ l'ọo ẹge a tųru iya l'ekemu iya ndono. ¹⁴ Obenu l'ọ bụ nggubedua; nggu l'unwu ngu: ndu k'unwoke; mẹ ndu k'unwanyị; a-tajẹ ndú anụ ono, e gude gwoo ngweja-amama ono yẹle ụtakfu iya ono, a nuru ono. Unu nọdujekwa l'ẹke dù nsọ taa ya; kẹ l'ọo iphe, ruberu ngu nù; bya aburu iphe,

ruberu ụnwu ngu l'iphe, ụnwu Ízurelu gude bya ogwo ngweja-ẹhu-agu. ¹⁵ Ụtakfu iya ono, a nuru ono; waa ńdụ iya ono, a m̀aru àmàmà ono bẹ ẹphe e-yekobeje ẹbà anụ ngweja-ọku ono wota; t'a maa amama l'ifu Ojejoje t'ọ buru ngweja-amama. Ono aburu nke ngu yẹle k'ụnwu ngu; buru iphe, ruberu unu gbururu jeye lẹ gbururu, bụ iya bụ ẹge Ojejoje turu ekemu sụ t'e meje iya.”

¹⁶ M̀osisu akpaa ishi ẹge e meru eghu phụ, e gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji phụ; bya amaru l'a kpọru iya ọku; ẹhu eghulaha ya eghughu l'iphe, ụnwu Éronu ndu ọphu nọkwadu ndzụ meru; bụ iya bụ Eliyéza yẹle Itama. Yọ ji ẹphe: ¹⁷ “?Bụ ngunu kparu iphe, unu ta nọdudu l'ime ụlo-ékwà Nchileke taa anụ ono, gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji ono; keshinu ọ bụ iphe, dụ nsọ nshinu; bya aburu iphe, a nuru unu t'unu gude safu iphe, dụ ẹji, ndu ọha meru; shi iya kfuà ụgwo iphe, dụ ẹji ẹphe l'ifu Ojejoje? ¹⁸ Keshinu ẹ te gudedu mee anụ ono bahụ lẹ Ekedu-Nsọ bẹ unu ga anọdu l'ụlo-ékwà Nchileke taa ya, bụ iya bụ ẹge ya turu l'ekemu.”

¹⁹ Éronu asụ M̀osisu: “Ọ kwa ntanụ-a bẹ ẹphe nọdu Ojejoje l'ifu gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji ẹphe yẹle ngweja-ukfuru ẹphe; yọ bya adakfuta iya ẹge-a! Ndege ya taru anụ ngweja-iphe, dụ ẹji ono ntanụ; Ojejoje; ?ọ ga anata iya-a?” ²⁰ M̀osisu anụtsulephu iphe ono, o kfuru ono; yo ji iya ẹpho.

11

Nri, aasọ nsọ; mę ọphu,

ẹ taa sọdu nsọ
(Dit 14:3-21)

¹ Tọ dọ iya bọ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu yẹle Éronu; sọ ẹphe: ² “Unu kfuru ndu Ízurelu; sọ ẹphe: Ọwaa bọ egbe anu, unu a-tajẹ l'iphe, bọ anu, nọkota lẹ mgboko: ³ Unu tajẹ iphe, bọ anu, nweru ọjaragvu-ọkpa; mbọ anu, l'anwafutaje nri taphu azọ l'iphe, bọ unwu anu. ⁴ O nwekwaru ndu ọphu anwafutaje nri taphu azọ; ọphu ẹphe 'enwedu ọjaragvu-ọkpa; nwekwanuru ndu ọphu nweru ọjaragvu-ọkpa; ọphu ẹphe 'anwafutajedu nri taphu azọ. Unu ba atajekwa ndu onanu. Inya-kamẹlu bẹ anwafutaje nri taphu azọ; obenu l'o to nwedu ọjaragvu-ọkpa. Ọo ya bọ l'ọ bọ anu, aasọ nsọ l'ẹke unu nọ. ⁵ Unu ba atajekwa nchi-ògbà; kẹ l'ọnwafutaje nri taphu azọ; obenu l'ẹ to nwedu ọjaragvu-ọkpa. Ọ bọ anu, aasọ nsọ l'ẹke unu nọ. ⁶ Nggamanchi bukwapu anu, aasọ nsọ l'ẹke unu nọ; kẹ l'ọnwafutaje nri taphu azọ; obenu l'ẹ to nwedu ọjaragvu-ọkpa. ⁷ Ezi bukwapu anu, aasọ nsọ l'ẹke unu nọ; kẹ l'o nweru ọjaragvu-ọkpa; obenu l'ẹ tọ nwafutajedu nri taphu azọ. ⁸ Anu ono l'ọ ha bukota anu, aasọ nsọ l'ẹke unu nọ; unu ba atajekwa anu iya; ọphu unu 'edenyijekwa odzu iya ẹka.

⁹ “Ndu ọwaa bọ anu ndu ọphu unu a-tajẹ ndọ-ọ l'anu ndu ọphu, bu lẹ mini; anu nweru mkpọ yẹle ọphu nweru ẹkiri; buru l'eze ẹnyimu; mẹ nggele. Unu tajẹ ndu onanu. ¹⁰ Obenu lẹ ndu ọphu l'ẹphe ha; mbọ ndu ọphu bu l'eze ẹnyimu;

mẹ nggele; to nwe ìkópó; to nwe ẹkiri; mẹkpo iphemiphe ọbule, bu iphe eje lẹ mini; mẹ iphe, bu iphe, nọ ndzụ; buru lẹ mini l'ọ ha bụkotakwa akpamara l'ẹke unu nọ. ¹¹ Keshinu ọ bu unu akpamara; unu ba atajekwa anụ iya. T'odzu iya bụkwaruphu unu akpamara. ¹² Mbụ l'iphe bu iphe, bu lẹ mini, ẹ-te nwedu ìkópó; to nwe ẹkiri a-bụkotakwaru unu akpamara.

¹³ “Ọwaa unwenu ndu ọphu a-buru unu akpamara: unu ba atajekwa ndu onanu; ke l'ọ bu akpamara. Ndu onanu bu ugo; udele; udele-ojingu; ¹⁴ mẹ egbe; ọwaa ivu l'udu iya l'udu iya; ¹⁵ mẹkpo ọphegu l'udu iya l'udu iya; ¹⁶⁻¹⁸ mẹ mgbashi-ujiku l'udu iya l'udu iya; mẹ ẹnu golu; mẹ egbe-nwọku l'udu iya l'udu iya; mẹ ọgu-ikporo; mẹ ugo-mini; ¹⁹ eze ọku-eswi-uda; mẹ apyara-nhọko l'udu iya l'udu iya; ovu; ọwaa utsu-nwankuta.

²⁰ “Iphe, bu ogu, furu ẹbà; gude ọkpa ẹno eje ije a-bụkotaru unu akpamara. ²¹ Ọle o nwekwaru-a ogu, furu ẹbà, gude ọkpa ẹno l'eje ije, unu a-tajẹ. Ọphu unu a-tajẹ bu ọphu nweru ọgbatingu, oogudeje akfụ nkfụ. ²² Ọphu unu a-tajẹ bu igube l'udu iya l'udu iya; mẹ inyarinya l'udu iya l'udu iya; mẹ atsu-egu l'udu iya l'udu iya; waa mkpakparamatsu l'udu iya l'udu iya. ²³ Iphe bu ogu ọdo, furu ẹbà; gude ọkpa ẹno eje a-bụkotaru unu akpamara.

²⁴ “Unwu iphe ono l'ọ ha e-me unu; unu aburu ndu aasọ nsọ. Onye denyiru odzu iya ẹka bẹ a-anọdu asọ nsọ jeye l'urenyashi. ²⁵ Iphe bu onye pataru odzu iya a-sa uwe iya asasa. Onye ono

a-buru onye aaso nsọ jeye nchi ejihu. ²⁶ Iphe bu anu, nweru upyi-okpa; to nwe ujaragvu-okpa; owaa ophu ta anwafutajedu nri taphu azu; t'o bukwaru unu anu, aaso nsọ. Iphe bu onye denyiru odzu iya eka a-bukwaruphu onye aaso nsọ. ²⁷ Iphe bu anu, nweru okpa eno, bu ndu ophu akobeje nvọ eje ije a-bukwaru unu anu, aaso nsọ. Onye denyiru odzu iya eka a-bukwaru onye aaso nsọ jeye nchi ejihu. ²⁸ Onye pataru odzu iya a-sa uwe iya asasa; yo buru onye aaso nsọ jeye nchi ejihu. Unwu anumanu ono a-bukotaru unu anu, aaso nsọ.

²⁹ "A -bya l'anu, awu l'epho; ndu owaa bu ndu ophu unu a-nodu aso nsọ: ophegu; okerekfu; ngwere l'udu iya l'udu iya; ³⁰ agu-ulo; awala; aghu; orinvuru waa ogube. ³¹ Ndu onanu bukota anu, unu a-noduje aso nsọ l'anu, awu l'epho. Onye nweru ophu o denyiru eka teke o nwuhuru anwuhu l'a-buru onye aaso nsọ jeye nchi ejihu. ³² Iphe bu iphe ophu nwuhuru anwuhu dapyaberu buakwa iphe, aaso nsọ; m'o bu iphe, e gude oshi pyia; m'o bu uwe; m'o bu akpo anu; m'o bu eda ukpo; mbukpo iphe, bu ngwo, e gude eme iphe; t'e dekwaa ya le mini; yo buru iphe, aaso nsọ jeye nchi ejihu; a turua ya. ³³ Teke o nweru l'ephe ha ophu daru l'ite-ura; iphe bu iphe, no l'ite ono bukotaakwa iphe, aaso nsọ; unu tukpokwaa ite obu atukpo. ³⁴ Nri, mini shi l'ite ono denyiru buakwa nri, aaso nsọ. Iphe, bu iphe, aangụ angungu shi l'ite ono buakwa iphe-angungu, aaso nsọ. ³⁵ Iphe, odzu anu ono, a gushiru ono daru buakwa iphe, aaso nsọ. O -buru l'o daru l'ite-oku; m'o bu l'ekfu, eeshi

ite t'a fọtakwa iya je atukposhia. O buakwa iphe, aasọ nsọ. Unubedua a-nodukwanu asọ iya nsọ. ³⁶ Enya eke mini eshije awushi; m'ọ bu nwogvu, mini ha nshinu ta bukwa eke, aasọ nsọ. Ole onye denyiru odzu, daburu iya nū eka be buakwa onye aasọ nsọ. ³⁷ O -nweru akpuru iphe, aaku akuku, odzu anu ono daru be nebyi iphe ono ta bukwa iphe aasọ nsọ. ³⁸ Obenu; o -buru l'e yewaru mini le nebyi iphe obu; odzu anu ono adalahu iya b'ọ buakwa unu iphe, aasọ nsọ.

³⁹ “O -buru l'oo anu ophu a haru t'unu taje anu iya be nwuhuru nu be onye denyiru iya eka a-bukwaru onye aasọ nsọ jeye nchi ejihu. ⁴⁰ Onye takwanuru odzu iya l'a-sa uwe iya asasa; buru onye aasọ nsọ jeye nchi ejihu. Onye patakwanuru odzu iya apata l'a-sakwaphu uwe iya; buru onye aasọ nsọ jeye nchi ejihu.

⁴¹ “Iphe, bu iphe, awu l'epho a-bukotakwaru unu akpamara; t'e b'ọ dukwa onye e-ri iya eriri. ⁴² Unu ba atajekwa iphe, bu iphe, awu awuwu l'alị: ophu gude epho awu; m'ọ bu ophu gude okpa eno l'eje; m'ọ kwanu ophu gude igweligwe okpa eje; ke l'ọ tukoru buru akpamara. ⁴³ T'e b'ọ dukwa iphe, awu l'epho, unu e-gude merua onwunu. Ophu unu 'egudekwa ephe mee onwunu ndu aasọ nsọ; t'unu be shi iya buru ndu e meruru emeru; ⁴⁴ ke l'ọ kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu. Oo ya bu; unu dobe onwunu iche; unu adu nsọ; kele yebedua du nsọ. Unu be egudekwa iphe, awu l'epho; mbu ophu akpu wuruwuru l'alị merua onwunu; ⁴⁵ ke l'ọ kwa yebedua bu Ojejoje, shi le Ijiputu dufuta

unu tẹ ya buru Nchileke unu. Oo ya bu: 'Unu dukwa nsọ; kẹ lẹ yẹbedua dukwa nsọ.'

⁴⁶ "Ono bu ekemu, a turu swibe anu; waa enu; me iphe, bu iphe, no ndzu, bu le mini; mekpọ iphe odo, bu iphe, awu l'ephe; mbu ophu akpu wuruwuru l'eliphe; ⁴⁷ t'e gude dokahu iphe, aaso nsọ yele iphe, e taa sodu nsọ; dokahu anumanu, bu ophu ee-rije eriri; me ophu e tee rijedu eriri."

12

Osafu nwanyi, zedaru eku nturu

¹ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya:
² "Kfuru yeru unwu Izurelu ege-a: Le nwanyi -tsuta ime bya amua nwata nwoke; t'o nokwaa abali esaa buru onye aaso nsọ; ege ono, oonoje teke nsọ eme iya ono; kele nturu no iya l'ehu.
³ O -rua le mboku k'esato; e bua nwata obu utsu.
⁴ Teke ono; nwanyi ono abya ano ukporo abali l'abali iri l'eto t'e gude swafu iya nturu ke mee, laru iya nu. T'e b'o dukwa iphe, e doberu nsọ, oo-denyi eka; ophu t'e b'o bahukwa le Ulo-dunso jeye mboku, nsọ k'osafu nturu iya a-gvu.

⁵ "O -buru l'oo nwata nwanyi b'o muru be oo-no ujiku iri l'eno buru onye aaso nsọ; bu iya bu ege aanoduje aso iya nsọ teke nsọ eme iya. Iphe, oo-no t'e gude safu iya mee, laru iya nu bu ukporo abali eto l'abali ishing.

⁶ "Eswe mboku osafu nturu iya ono gvulephu; m'o bu nwata nwoke b'o muru; m'o bu nwata nwanyi; te nwanyi ono kputa nwaturu, noru afa lanu t'e gude gwoo ngweja-ukfuru. Yo nwekwaaphu nwa ndo; m'o bu kparakobe; t'e

gude gwoo ngweja-iphe, dū eji. T'o gude iya bya l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko bya anụ onye achijeru Nchileke ẹja. ⁷ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono egude iphe ono gwoo ngweja nū Ojejoje gude kfuà ụgwo iphe, dū eji, nwanyi ono meru. Teke ono; yọ bya aburu onye a safuru nturu lẹ mee, laru iya nū. Ono bụ ekemu, nọru nwanyi, muru nwata nwoke; m'ọ bụ nwata nwanyi.

⁸ “Teke bụ l'onye ọbu ta adudu ike ọgbata nwaturu; t'ọ nwutaru iya kparakobe ẹbo; m'ọ bụ ndo labu. T'a nwuta nanu gude gwoo ngweja-ukfuru; gude ọphu gwoo ngweja-iphe, dū eji. Onye achijeru Nchileke ẹja egude iya kfuà ụgwo iphe, dū eji iya; yọ buru onye, a safuru nturu.”

13

Onye ẹhu-labu eme

¹ Tọ dū iya bụ; Ojejoje abya ekfuru Mosisu yele Éronu; sū ẹphe: ² “Ọ -buru l'o nweru ọnya, nọ madzū l'ẹhu; m'ọ bụ iphe, dū l'ọ bụ ẹkpa; m'ọ bụ iphe tukashiru iya poopoo l'ẹhu, bụ iphe nweru ẹge ọo-du; yọ ghọo ẹhu-labu; nọdu onye ono l'akpo-ẹhu; t'e dutakwa onye ọbu jekfu Éronu, bụ onye achijeru Nchileke ẹja; m'ọ bụ onye lanu l'unwu iya, bụ onye achijeru Nchileke ẹja. ³ T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lee ẹnya l'ẹke iphe ọbu, nọ onye ono l'akpo-ẹhu ọbu. Ọ -buru l'ẹji, futaru l'ẹke ono ghọru aghọhu l'acha ụcha; tẹmanu ọ -buru l'ẹke ono miru iya emimi; b'ọ bukwa ẹhu-labu; nọdu onye ono l'akpo-ẹhu. T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lee ya ẹnya; gụa onye ono onye aasọ nsọ. ⁴ Teke ọ bụ

l'akpo-ehu acha iya ucha l'eke obu; e lee ya enya t'o mi iya emimi; ophu eji, no iya nu 'aghodu aghodu l'acha ucha; t'onye achijeru Nchileke eja gu-chia onye ono ulo abali esaa. ⁵ O -be le mboku k'esaa; t'onye achijeru Nchileke eja je elefua onye ono enya l'ehu. Teke ehulabu ono dukwada ege o du; to bakahu iya abakahu l'akpo-ehu; te onye ono, achijeru Nchileke eja ono gu-chifua ya ulo ujiku esaa odo. ⁶ O -be le mboku k'esaa; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono jekwaphu je elefua onye ono enya l'ehu. O -buru l'eke ono, iphe ono no iya ono ekpekputawa iya ekpekputa; to bakahu iya abakahu; t'onye achijeru ono, Nchileke eja ono gua ya onye e taa sodu nsu. Iphe, o bu bu iphe-ememe mmanu. T'onye ono saa uwe iya asasa; buru onye e taa sodu nsu. ⁷ O -bukwanuru l'iphe ono byaru bya abakahu abakahu; l'onye achijeru Nchileke eja phutsuaru iya su l'e taa sodu iya nsu phu; t'o lakwa azu je ekoshifua onwiya onye ono, achijeru Nchileke eja ono odo. ⁸ Teke onye ono, achijeru Nchileke eja ono leri iya enya bya aphua l'iphe obu aba iya ababa; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gukwaa ya l'onye aaso nsu; o kwa ehulabu eme onye ono.

⁹ "O -buru le madzu be iphe eme iya l'akpo-ehu, bu iphe, eswe nswe; t'e dukwaru onye obu jekfu onye achijeru Nchileke eja. ¹⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee ya enya. O -buru l'o nweru onya, no onye ono l'ehu, kweru igbagba-ocha; bya emewaa; eji, no iya nu; yo ghoshiwa aghoshi l'acha ucha; aji anodu iya; ¹¹ b'o kwa 'alagala ehulabu, eswe nswe

nọ onye ono l'akpo-ẹhu. T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gụkwaa ya l'onye aasọ nsọ. T'ẹ b'o jekwa iya ọtu-chi ọlo; kẹ l'ọ buakwa onye aasọ nsọ. ¹² Ọ -buru l'ẹhu-labụ ono voshiru madzụ l'akpo-ẹhu; tuko iya ẹhu dzuru; mbụ shi iya l'ishi dzuru iya ẹhu lufu l'okpa; iphe bu ẹke onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono leri iya ẹnya abukotaru iya; ¹³ t'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lerekwaa ya ẹnya elere. Ọ -buru l'iphe-ememe ono mewaru iya; kpohu; ẹke ono achawa iya ụcha; t'ọ gụkwaa onye ono onye ẹ taa sọdu nsọ; kẹ l'ọ buwa ichii-iphe nọ iya l'ẹhu; ẹ tọ buhedu ẹhu-labụ. ¹⁴ Ọ -bukwanuru l'o nweru teke a nonyaaru; ąjị alufuta iya l'ẹhu; b'ọ buakwa onye aasọ nsọ. ¹⁵ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono -phulephu ąjị ono; t'ọ gụa onye ono onye aasọ nsọ; kẹ l'ąjị bu iphe, aasọ nsọ. Ọ kwa ẹhu-labụ eme onye ono. ¹⁶ Ọ -buru l'ąjị ono nonyaaru gbanwee; chalahaa ụcha; tẹ onye ọbu jekfukwa onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono. ¹⁷ T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lee ya ẹnya; ọ -buru l'ejo-ẹhu ọbu kpohuwaru; chalahaa ụcha; tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono kfukwaa l'onye ono b'ẹ taa sọhedu nsọ. Teke ono; onye ono aburu onye ẹ taa sọdu nsọ.

¹⁸ "A bya l'onye bu iphe-etsetse shi tsee ya; yọ kawaa mma; ¹⁹ a bya l'ẹke ono, iphe-etsetse shi tsee ya ono; yọ -buru l'ọ byaru bya afulia wata ọcha ụcha; m'ọ bu l'o nweru ẹke acha kpalakpala; lekekwapu nwuswuswe; t'o jekwa je ekoshi iya onye achijeru Nchileke ẹja. ²⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lekwa ya ẹnya. Ọ -buru l'ẹke ono miru iya emimi; ẹji, nọ iya nu

aghọo aghọgho l'acha ụcha; t'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gụa onye ono onye aasọ nsọ; kẹ l'ọ kwa ẹhu-labụ lufutaru onye ono l'ẹke ono, iphe-etsetse shi tseta iya ono. ²¹ Ọle; ọ -bụru l'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono leru ẹn्या l'ẹke ọbu; ẹji, furu l'ẹke ono ta ghọ aghọgho; to mi iya emimi; yo kpekputa ekpekputa; tẹ onye achijeru ono, Nchileke ẹja ono gụ-chia onye ono ụlo ujiku ẹsaa. ²² Ọ -bụru l'ẹke iphe ọphu nọ iya byaru bya abakahu iya abakahu; tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono kfukwaa l'ọ bụ onye aasọ nsọ; kẹ l'ọ bụ ẹhu-labụ eme iya. ²³ Ọ -bụru l'ẹke iphe ọphu nọ iya dulephu ẹge ọ dụ; tọ bakahu abakahu; a maru l'ọo ichii iphe-etsetse phụ b'ọ bụ. Tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gụa ya onye ẹ taa sọdu nsọ.

²⁴ "Teke bụ l'ọku hụru madzụ l'ẹhu; ẹke ono, ọku hụru iya ono achalahaa ya kpalakpala; l'ekekwa iya phu nwuswuswe; m'ọ kwanụ chalahaa ya ụcha; ²⁵ t'onye achijeru Nchileke ẹja lekwa ya ẹn्या. Ọ -bụru l'ẹji, nọ l'ẹke ono ghọru aghọgho chalahaa ụcha; bya emia emimi b'ọ bụkwa ẹhu-labụ laru onye ono l'ẹke ono, ọku hụru iya ono. T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gụkwaa ya onye aasọ nsọ; kẹ l'ọ kwa ẹhu-labụ eme onye ono. ²⁶ Obekwanu l'ọ -bụru l'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono leru iya ẹn्या; ẹji, nọ l'ẹke ono ta ghọ aghọgho l'acha ụcha; to mi iya emimi; yo gbe kpekputawa ekpekputa; tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gụ-chia ya l'ụlo ujiku ẹsaa. ²⁷ Ọ -be lẹ mbọku k'ẹsaa tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lebaa ya ẹn्या l'ẹhu. Ọ -bụru l'ọoba iya ababa

l'ehu; te onye ono, achijeru Nchileke eja ono gukwaa ya onye aaso nso. O kwa ehulabu eme iya. ²⁸ Olee; o -bukwanuru l'eke ono, iphe no iya ono dulephu ege o du; ophu o bakahudu abakahu; yo gbechianu ekpekputawa ekpekputa; b'o bukwa oku ono, huru iya nu ono switaru iya eswita. T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gukwaa ya onye e taa sodu nso; ke l'oo ichii oku phu b'o bu. ²⁹ O -buru le nwoke; m'o bu nwanyi be onya no l'ishi; m'o bu l'agba; ³⁰ t'onye achijeru Nchileke eja lekwaanya l'onya obu. O -buru l'o miru emimi; eji, no onye ono l'eke ono adu manumanu; bya adutsua nwulanwula; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gukwaa ya onye aaso nso; ke l'oo ejo ekuluba; mbu l'oo ehulabu turu onye ono l'ishi; m'o bu l'agba. ³¹ Teke bukwanu l'onye ono, achijeru Nchileke eja ono letsuaru anyal'eejo ekuluba ono; to du iya l'o miru emimi; eji, no iya nu te eji uji; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gu-chikwaa onye ono l'ulo ujiku esaa. ³² O -be le mboku k'esaa t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lebaa ya anyal'eejo ekuluba ono ta bakahudu abakahu; eji, no iya nu te ke manumanu; to du iya l'o miru emimi; ³³ t'a kpushia onye ono ishi; kpu-buru eke ekuluba ono no haa; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono gu-chifua ya l'ulo t'o no ujiku esaa odo. ³⁴ Teke o ruru mboku k'esaa; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee anyal'eejo ekuluba ono. O -buru l'e to bakahudu abakahu; e lee ya anyal'eejo; to mi iya emimi; t'onye ono, achijeru Nchileke eja ono guya ya onye e taa sodu nso. T'onye ono saa uwe iya; buru onye e taa sodu

nsọ. ³⁵ Olobu; ọ -buru l'ekuluba ono bakahuru iya abakahu l'ehu; l'a gutsuaru iya l'onye ẹ taa sọdu nsọ-a; ³⁶ t'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lebaa ya ẹnya ọdo. Ọ -buru l'ekuluba ono bakahuru iya abakahu l'ehu l'oswiya; tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono be jehekwa ole ẹnya t'a maru m'ẹji iya; ?ooke manụ-manụ. Onye ono buakwa onye aasọ nsọ. ³⁷ Ole; ọ -bukwanuru l'ekuluba ọbu bẹ dulephu ege ọ du l'ẹnya; ẹji ojingu erutawaa l'ẹke ono bẹ ẹkuluba ọbu kpohuakwaru; ọ buakwa onye ẹ taa sọdu nsọ. T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gua ya onye ẹ taa sọdu nsọ.

³⁸ “Ọ -buru lẹ nwoke; m'ọ bu nwanyi bẹ iphe-ocha tukashiru poopoo l'ehu; l'achagbaa ụcha; ³⁹ tẹ onye achijeru Nchileke ẹja lekwa onye ọbu ẹnya l'ehu. Ọ -buru l'ẹke ọbu ta chadu ọkpobe ụcha; a maru l'ọo ngwọ bẹ tukashiru onye ọbu l'ehu; l'onye ọbu b'ẹ taa sọdu nsọ.

⁴⁰ “Egbushi -rishihu onye nwoke l'ishi; buakwa ishi-ọnma b'ọ bu. Ẹ tọ buakwa onye aasọ nsọ. ⁴¹ Ọ -buru l'ọo l'ọnu-ifu bẹ egbushi rishihuru iya; bẹ onye ọbu buakwa ishi-ọnma ọnu-ifu. Obenu l'ẹ taa sọdu iya nsọ. ⁴² Ole; ọ -buru l'ọ nweru ọnya, acha kpalakpala; l'ekekwapu nwuswuswe, nọ iya l'ishi-ọnma ọbu; m'ọ bu ọnu-ifu ọbu; b'ọ buakwa ẹhu-labụ bẹ turu iya l'ishi-ọnma ọbu; m'ọ bu l'ọnu-ifu. ⁴³ T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lee ya ẹnya. Ọ -buru l'ọnya ono, nọ onye ono l'ishi; m'ọ bu l'ọnu-ifu ono acha iya kpalakpala; l'ekekwapu nwuswuswe; mbụ du l'ọ bu ẹhu-labụ ono, eswe nswe, emeje madzụ l'akpọ-ẹhu ono; ⁴⁴ ọo ya bu l'onye ọbu bu onye

ẹhu-labụ; bụru onye aasọ nsọ. T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono gụa ya l'onye aasọ nsọ; kele ẹhu-labụ nk'iya tūru iya l'ishi.

⁴⁵ "T'onye ono lakakwaa uwe iya; haa ẹgbushi iya t'ọ yagashihu ayagashihu; woru ẹkwa gbochita ugbo-ọnu; chia mkpu sụ le ya bukwa onye aasọ nsọ; ya bukwa onye aasọ nsọ. ⁴⁶ Ọ bụ ẹge iphe ono nọ-beru iya l'ẹhu bụ ẹge ọo-bu-beru onye aasọ nsọ. Yo shi l'ọdu ndu Ízurelu lufu; je eburu iché.

Ekemu k'iphe, tsuru evu

⁴⁷ "Ọ -bụru l'ọ nweru uwe, tsuru evu; m'ọ bụ uwe ẹji anụ; m'ọ bụ uwe ọcha; ⁴⁸ m'ọ bụ ẹkwa, e kweru l'òwúú ọcha; m'ọ bụ ọphu e gude ẹji anụ kwee; m'ọ bụ l'akpọ; m'ọ bụ l'iphe, e meru l'akpọ; ⁴⁹ teke ọ bụ l'ẹke ono, tsuru evu ono eke ẹwu-ẹwu; m'ọ bụ l'ooke uswuswe; b'ọ bukwa ẹjo-ẹhu, eswe nswe. T'e jekwa je ekoshi iya onye achijeru Nchileke ẹja. ⁵⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lekwa ẹnya l'ẹke ono, tsuru evu ono; woru iphe ọbu, tsuru evu ọbu gụ-chia l'ulo t'ọ nọ abali ẹsaa. ⁵¹ Ọ -be le mbọku k'ẹsaa; tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono je elefua ya ẹnya ọdo. Ọ -bụru l'evu ọbu haru bakahụ l'uwe ọbu; t'a makwaru l'ọ bụ ẹhu-labụ. Iphe ono, tsuru evu ono buakwa iphe, aasọ nsọ. ⁵² T'onye ono kpọkwaa uwe ono ọku; m'ọ bụ uwe ẹji anụ; m'ọ bụ uwe ọcha; m'ọ bụ ẹkwa, e kweru l'òwúú ọcha; m'ọ bụ ọphu e gude ẹji anụ kwee; m'ọ bụ iphe, e meru l'akpọ bụ ọphu evu ono nọ; t'a kpọkwaa ya ọku; ke l'ọ kwa ẹhu-labụ.

53 “Ole o -buru l'onye achijeru Nchileke eja leri iya enya; evu ono ta bakahudu l'iphe ono; 54 t'o zia t'a saa iphe ono, tsuru evu ono asasa. Yo bya agu-chia ya l'ulo t'o noo abali esaa odo. 55 T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono lee enya l'iphe ono teke a satsuaru iya. O -buru l'iphe obu ta gbanwedu ege ooke; m'o -ruhuduru o buru l'e to bakahudu abakahu; b'o bukwa iphe, aaso nsọ. T'a kpokwaa ya oku; me evu obu; ? o no iya l'ifu; m'o no iya l'azu. 56 O -buru l'onye ono, achijeru Nchileke eja ono leri iya enya; eke ono, tsuru evu ono ekpekputawa ekpekputa l'a satsuaru iya ono; t'o lakafu eke ono, tsuru evu l'uwe ono; m'o bu l'akpo ono; m'o bu l'ekwa ono, e kweru ekwekwe ono; m'o bu l'ophu a kparu akpakpa. 57 Ole; o -buru l'evu ono avua odo l'uwe ono; m'o bu l'iphe ono, e kweru ekwekwe ono; m'o bu l'ophu a kparu akpakpa; m'o bu l'iphe ono, e meru l'akpo anu ono; a maru l'o bu iphe, abakahu abakahu. T'a kpokwaa iphe bu iphe ono, tsuru evu ono oku. 58 Iphe, bu iphe, tsuru evu, a sawaru asasa; evu ono ta nohe iya; t'a saa ya k'ugbo ebo t'o buru iphe, e taa sodu nsọ.”

59 Ono bu ekemu, noru iphe bu evu, tsuru l'uwe eji anu; m'o bu l'uwe ocha; m'o bu l'ekwa, e kweru ekwekwe; m'o bu l'ophu a kparu akpakpa; m'o bu l'ophu e gude akpo mee; k'ophu a gu iya l'iphe, aaso nsọ; m'o bu ophu e taa sodu nsọ.

14

Okoshi l'onye iphe eme l'akpo-ehu

korohuwaru

¹ Tò dù iya bù; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósisu; sù iya: ² “Owaa bù ekemu, ee-tsoje mbòku, eeme t'a sọ-buhu onye ẹhu-labù shi eme nsọ: T'e duru onye ọbu dutaru onye achijeru Nchileke ẹja. ³ T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono shikwa l'òdu ndu Ízurelu lufu; je elee ya ẹnya ọhuma. Ọ -bùru l'onye ono korohuwaru l'ẹjo-ẹhu ono, eswe nswe ono; ⁴ t'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono zia t'e wotaru onye ọphu eeme t'a sọ-buhu nsọ ọbu unwenu labù, nọ ndzù, ẹ taa sọdu nsọ; waa oshi sida; mẹ ẹkwa uswe; mẹ ẹswa isopu. ⁵ T'o onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono sù t'e gbua nwenu ono nanù l'eli ite, a kpuru l'ura, e yeru mini, doru risangu. ⁶ Nwenu ọphu nọ ndzù phù bẹ ọo-nwuta; wota oshi sida phù; wota ẹkwa uswe phù; mẹ ẹswa isopu phù; tuko tsee lẹ mee nwenu onanu, e gburu l'eli mini ono, e kutaru k'ophungu ono. ⁷ Yọ bya ephee ya onye ono, eeme t'ẹ b'a sọhe nsọ l'ẹhu-labù, eme iya nù ono ugbo ẹsaa. Yọ sù l'onye ono bùwa onye, ẹ taa sọdu nsọ; haa nwenu onanu, nọ ndzù ono t'o pheba l'egu. ⁸ Onye ono, byaru t'e mee ya t'ẹ ba sọhe iya nsọ ono eje eworu uwe iya saa; kpushikota eji, nọ iya l'ẹhu l'ọ ha; mẹ ẹgbushi iya; ghua ẹhu; shi ẹge ono bùru onye ẹ taa sọdu nsọ. E -metsua ẹge ono; t'ọ batawaru l'òdu ndu Ízurelu. Ọle t'ọ nọfukwa anọfu l'òdu ndu Ízurelu ono abali ẹsaa. ⁹ Ọ -nọ-gee abali ẹsaa t'ọ kpushikwaa eji, nọ iya l'ẹhu l'ọ ha ọdo; kpushia ishi; kpushia eji-agba; mẹ ejibu-ẹnya; męwaru eji ọdo, nọgbaa

ya l'ehu. Yò saa uwe iya; ghua ehū; bya aburu onye ẹ taa sòdu nsò.

¹⁰ “Teke o ruru lẹ mbòku k'èsato; tẹ onye obu kpùta unwu ebyila labù, ẹ-te nwedu ntùpo; waa ada aturu, gbaru afa, ẹ-te nwedu ntùpo. Yo gude nkere-ẹto ogbonga ntù akpe, a gwòkoberu manù; t'e gude iya gwoo ngweja-nri. Yo wotakwaphu manù, jiru konggo ejiji tukobe iya.

¹¹ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono eduta onye ono, eeme t'ẹ ba sòhe nsò ono yẹle iphe ono, o gude bya ono; bya eworu dobe Ojejoje l'ifu l'ònu Ụlò-Èkwà Ndzuko. ¹² Yò bya akpùta nwa ebyila ono nanù yẹle konggo phù, manù jiru ejiji phù; gude gwoo ngweja-ugwo. Yò maa ngweja ono l'ifu Ojejoje t'ò buru ngweja-amama.

¹³ Yò bya eworu nwa ebyila ono gbua lẹ Èkedù-Nsò; mbù l'ẹke ono, eegbuje anù, e gude egwo ngweja-iphe, dù ẹji; mẹ kẹ ngweja-ukfuru ono. Ọ bụ ẹge ono, ngweja-iphe, dù ẹji bụ k'onye achijeru Nchileke ẹja ono bụ ẹge ngweja-ugwo bukwapu nk'iya. Ọ bụ ngweja, dùshi nsò ike.

¹⁴ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono emeta mee anù ono, e gude gwoo ngweja-ugwo ono; ye onye ono, eeme t'ẹ ba asòhe nsò ono l'atakarama-nchì ẹka-ùtara; mkpushi-ẹka ezeke-ẹka ẹka-ùtara mẹ mkpushi-òkpa ezeke-òkpa ẹka-ùtara iya. ¹⁵ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono abya emeta konggo manù ono; meru iya ye onwiya l'òbechere-ẹka ẹka-ibiyita;

¹⁶ woru mkpushi-ẹka ẹka-ùtara tsee lẹ manù ono; meta iya phee ugbo ẹsaa l'ifu Ojejoje. ¹⁷ Manù ophu ghuduru iya l'òbechere-ẹka phù bẹ ọo-tada onye

ono, eeme t'ẹ ba sọhe nsọ ono l'atakarama-nchi ẹka-utara; mkpushi-ẹka ezeke-ẹka ẹka-utara; mkpushi-okpa ezeke-okpa ẹka-utara; mẹ l'eli mee anu ono, e gude gwoo ngweja-ugwo ono. ¹⁸ Manu ophu ghuduru nu be oo-fu onye ono, eeme t'ẹ ba sọhe nsọ ono l'ishi; gude kfu a ugwo iphe, du eji onye ono l'ifu Ojejoje.

¹⁹ "Onye ono, achijeru Nchileke eja ono abya egwoo ngweja-iphe, du eji ono; gude kfu a ugwo iphe, du eji, onye ono meru; mbu onye ono, eeme t'ẹ ba sọhe nsọ ono. Teke e metsuaru; yo woru anu ono, ee-gude gwoo ngweja-ukfuru ono gbua; ²⁰ woru ngweja-ukfuru ono yele ngweja-nri, tso iya nu l'anya-ngweja gwoo gude kfu a ugwo iphe, du eji iya. Onye ono abya aburu onye e taa sodu nsọ.

²¹ "Ole; o -buru l'onye obu bu onye ukpa; to du ike onu iphe ono, a gushiru ono; t'onye obu kputa nwa ebyila lanu nu to buru ke ngweja-ugwo. E woru iya maa to buru ngweja-amama, e gude akfu ugwo iphe, du eji. Yo byakwaphu bya ewota nkere-iri ogbonga ntụ akpe, a gwokoberu manu; to buru ngweja nri; waa manu, jiru konggo; ²² me ndo labu; m'o bu kparakobe ebo; ophu rukpeleru iya phu ẹka. Nanu be ee-gude gwoo ngweja-iphe, du eji. E gude ophu gwoo ngweja-ukfuru. ²³ O -be le mboku k'esato; yo chiru iphe bu iphe ono byakfuta onye ono, achijeru Nchileke eja ono t'e gude mee ya t'ẹ ba sọhe iya nsọ; gude iya bya l'ifu Ulo-Ékwà Ndzuko l'ifu Ojejoje. ²⁴ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono kputa nwaturu ono yele konggo ono, manu jiru ejiji ono je

amaa Ojejoje l'ifu t'ọ bụru ngweja-amama. ²⁵ Yo woru nwaturu ono gbuu; meta mee ya tada onye ọbu, eeme t'ẹ ba sọhe nsọ ọbu l'atakaraman-chi ẹka-utara; waa lẹ mkpushi-ẹka ezeke-ẹka ẹka-utara; wafua lẹ mkpushi-ẹka ezeke-ọkpa ẹka-utara. ²⁶ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono abya emeta manụ ono meru ye onwiya l'ọbechere-ẹka ẹka-ibyita; ²⁷ gude mkpushi-ẹka ẹka-utara iya phee manụ ono ugbo ẹsaa l'ifu Ojejoje. ²⁸ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono emeta manụ ono, nọ iya l'ọbechere-ẹka ono tada l'ẹke ono, ọ tadaru mee anụ ono, e gude gwoo ngweja-ugwo ono; bụ iya bụ l'atakaraman-chi ẹka-utara onye ono, eeme t'ẹ b'a sọhe nsọ ono; mkpushi-ẹka ezeke-ẹka ẹka-utara iya; mę mkpushi-ọkpa ezeke-ọkpa ẹka-utara iya. ²⁹ Manụ ọphu ghuduru iya l'ọbechere-ẹka bę oo-fu onye ono, eeme t'ẹ b'a sọhe nsọ ono l'ishi; gude kfua ugwo iphe, dụ ẹji iya l'ifu Ojejoje. ³⁰ Yọ nwuta ndo ono; m'ọ bụ kparakobe ono, onye ono duru ike gbata ono; gude gwoo ngweja ọbu. ³¹ Nanụ bę oo-gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji; gude ọphu gwoo ngweja-ukfuru yele ngwejan-nri. Ọ bụ ẹge ono bụ ẹge onye achijeru Nchileke ẹja e-shi kfua ugwo onye ono, eeme t'ẹ b'a sọhe nsọ ono l'ifu Ojejoje. ³² Ono bụ ekemu, nọru onye oome; mbụ ẹhu-labu; tọ dụ ike gbata iphe, ee-gude mee t'ẹ b'a sọhe iya nsọ."

Igbo-ulo, tsuru evu

³³ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu yele Ẹronu; sụ ẹphe: ³⁴ "Unu -lalephu alị Kėnanu, bụ ẹke ono, ya abya unu anunu t'ọ

buru òkè-iphe unu ono; ọ -buru l'o nweru ọlo, nọ l'ali ono, ya meru; yọ tsua evu; ³⁵ tẹ onye nwe ọlo ọbu jekwa akọoru onye achijeru Nchileke ẹja l'ọlo iya dukwa iya l'ọ tsuru evu. ³⁶ Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono a-su t'e gwoshikota iphe l'ọlo ono; temanu yọ bahu je aphu ẹke tsuru evu ọbu; k'ọphu t'ọ tukodu ọlo ono yele iphe, nọ iya nu gụa l'iphe, aasọ nsọ. E -gwoshitsua iphe l'ọlo ono; t'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono bahu l'ọlo ono je elee ya ẹnya. ³⁷ T'o lee ẹnya l'igbo-ọlo ẹke tsuru evu ọbu. Ọ -buru l'ooke ẹwu-ẹwu; m'ọ kwanu uswuswe; ẹke ọbu emia emimi; ³⁸ tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono lufuta l'ọlo ono; woru iya gụ-chia t'ọ nọ ujiku ẹsaa. ³⁹ O -rua lẹ mbọku k'ẹsaa; tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono laphu azu je elee ẹnya l'ọlo ọbu ọdo. Ọ -buru l'evu ọbu bakahuru l'igbo-ọlo ono; ⁴⁰ t'ọ su t'e gvufu mkpuma ono, tsuru evu ono je etufaa l'ẹke aasọ nsọ l'azu mkpukpu. ⁴¹ T'e kwoshia ime ọlo ono ekwoshi l'igbo-ọlo iya mgburumburu; kpota iphe, e kwoshiru iya je awushia l'azu mkpukpu l'ẹke aasọ nsọ. ⁴² T'e wota mkpuma ọdo gude tu-chishia ẹnya iya ọphu e gvukposhiru phu; a kutakwaphu ẹpoto ọdo gude techia ọlo ọbu ọdo.

⁴³ “Ọ -buru l'evu ọbu chafutaru l'ọlo ono ọdo l'e gvukpofutsuaru mkpuma phu; e kwoshitsua ya; bya etechita iya azu ọbu; ⁴⁴ tẹ onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono laphu azu jee elee ya ẹnya ọdo. Ọ -buru l'evu ọbu bakahuru l'ọlo ọbu b'ọ bukwa evu, abakahu abakahu nọ l'ọlo ono. Ọo ya bu l'ọlo ọbu buwa ọlo, aasọ nsọ. ⁴⁵ T'e gbukaa ọlo ọbu; vuta mkpuma iya; mẹ oshi

iya; waa eja, e gude techia ya je awushia l'azu mkpukpu l'eke aaso nsọ. ⁴⁶ Onye bahuru l'ulo ono teke ono, a gu-chikwaduru iya agu-chi ono; a-buru onye aaso nsọ jeye nchi ejihu. ⁴⁷ Onye zeru l'ulo ono kua mgbenya; m'ọ kwanu nọdu iya ria nri; te onye ono sakwaa uwe iya asasa.

⁴⁸ "Teke bu l'onye ono, achijeru Nchileke eja ono byaru t'o lee ulo ono enya; bya aphu l'evu ono te nwehedu eke o nokwadu l'ulo ono l'e techitsuaru iya ono; t'o gua ulo ono ulo, e taa sọdu nsọ; ke l'evu obu ta nọhedu iya. ⁴⁹ Iphe, oogude mee ulo ono t'e b'a sọhe iya nsọ; bukwa t'ọ nwuta unwenu labu; wotakwaphu oshi sida; me ekwa uswe; waa eswa isopu. ⁵⁰ Yo woru nwenu lanu gbua le ite, a kpuru l'ura, e yeru mini, du mma. ⁵¹ E wota oshi sida phu; me eswa isopu phu; waa ekwa uswe phu yele nwenu ophu no ndzu; tuko tsee le mee nwenu ophu e gburu egbugbu phu yele mini phu du mma phu; woru iya phee l'ulo ono ugbo esaa. ⁵² Oo-gude mee nwenu phu; me mini phu, du mma phu; me nwenu ophu no ndzu phu; me oshi sida phu; me eswa isopu phu; waa ekwa uswe phu; mee ulo ono t'e b'a sọhe iya nsọ. ⁵³ Yo gude nwenu ophu no ndzu phu lufu azu mkpukpu je ahaa ya t'o pheba l'egu. O kwa ege ono be oo-shi kfu ugwo iphe, du eji; shi ege ono safu mmeru, no l'ulo ono; ulo ono aburu ulo, e taa sọdu nsọ."

⁵⁴ Ono bu ekemu, ee-gudeje etso ehulabu l'udu iya udu iya; jeye l'ejo ekuluba; ⁵⁵ me k'evu, tsuru l'uwe yele ophu tsuru l'ulo; ⁵⁶ me k'onye onya no l'ehu; m'ọ bu iphe, du l'ọ bu ekpa; m'ọ bu onye iphe tukashiru poopoo l'ehu; ⁵⁷ t'e shi ege ono

koshi teke iphe bu iphe, aaso nsọ; m'ọo teke ọ bu iphe, ẹ taa sọdu nsọ. Ono bu ekemu ẹge ee-meje ke ẹhu-labu; me k'iphe, tsuru evu.

15

Onye iphe alashi l'ehu

¹ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu yele Eronu; su ẹphe: ² “Unu kfuru yeru ndu Izurelu; su ẹphe-a: O -nweru onye nweru iphe, atsoshi iya atsoshi l'ehu; be iphe ono, atsoshi iya l'ehu ono bukwa iphe, aaso nsọ. ³ Iphe ono meekwaru onye obu; yo buru onye aaso nsọ; me iphe obu atsoshikwadu iya a ẹge ọotsoshi; m'ọ kwanu l'o nweru iphe, e gude gbobuta iya b'ọ bulekwa iphe, aaso nsọ. ⁴ Iphe bu oshi-azee, onye ono zeru bukwa iphe, aaso nsọ. Iphe, bu iphe, ọ noduru anodu abukwaruphu iphe, aaso nsọ. ⁵ T'onye denyiru ẹka l'oshi-azee onye obu; sakwaa uwe iya asasa; ghua ẹhu. Onye ono aburu onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ⁶ Onye noduru anodu l'iphe, onye iphe shi l'ehu alashi noduru; t'onye ono sakwaa uwe iya; ghua ẹhu. Yo buru onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ⁷ T'onye denyiru onye iphe shi l'ehu l'atsoshi ẹka sakwaa uwe iya asasa; ghua ẹhu. Yo buru onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ⁸ Onye ono, iphe atsoshi atsoshi l'ehu ono -gbushi onye ẹ taa sọdu nsọ onu-mini; t'onye obu sakwaa uwe iya; ghua ẹhu. Yo buru onye aaso nsọ jeye te nchi jihu. ⁹ Iphe, bu iphe aagba agbagba, onye ono noduru l'eli iya gbaa bukwa iphe, aaso nsọ. ¹⁰ Iphe bu onye ẹhu iya ruru l'iphe onye obu

shi nọdu a-buru onye aasọ nsọ jeye l'urenyashi. Onye wotaru iphe obu a-sakwa uwe iya asasa; ghua ehu. Yo buru onye aasọ nsọ jeye te nchi jihu. ¹¹ Onye o denyiru eka; mbu onye iphe shi l'ehu atsoshi; l'e b'ọ kwọ eka; t'onye ono sakwaa uwe iya asasa; ghua ehu. Oo-buru onye aasọ nsọ jeye te nchi jihu. ¹² O -buru ite-ura; be onye obu denyiru eka; t'a tukpokwaa ya. Teke o bu iphe, e gude oshi mee; t'e gudekwa mini saa iphe obu asasa.

¹³ “Onye ono, iphe alashi l'ehu ono -kalephu mma; t'ọ gutaru onwiya ujiku esaa nọ t'e gude mee ya t'e ba sohe iya nsọ. Yo saa uwe iya; gude mini, e kutaru k'ophungu ghua ehu. Yo buru onye e taa sọdu nsọ. ¹⁴ O -be le mboku k'esato; yo nwuta kparakobe labu; m'ọ bu ndo labu gude bya Ojejoje l'ifu l'onu Ulo-Ékwà Ndzuko; bya anu iya onye achijeru Nchileke eja. ¹⁵ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono anwuta iya gude gwoo ngweja. Nanu be oo-gude gwoo ngweja-iphe, du eji. Yo gude ophu gwoo ngweja-ukfuru. O bu ege ono be ee-shi; yo kfu ugwo iphe, du eji onye ono, iphe atsoshi l'ehu ono l'ifu Ojejoje.

¹⁶ “Teke nwoke nyiru iphe; t'ọ ghukwaa ehu ohuma; buru onye aasọ nsọ jeye te nchi jihu. ¹⁷ Ekwaa; m'ọ bu akpo, a nyiru iphe kpua be ee-gude mini saa asasa. Ekwaa ono; m'ọ bu akpo ono a-buru iphe aasọ nsọ jeye te nchi jihu. ¹⁸ Teke nwoke yele nwanyi zeru; nya iphe; t'ephe ebo jekwa je aghua ehu. Ephe ebo a-buru ndu aasọ nsọ jeye te nchi jihu.

Nwanyị, nsọ eme

19 “O -buru le nwanyi be nsọ eme be ọo-buru onye mmeru nọ l'ehu abali esaa. Onye denyiru iya eka a-bukwaruphu onye aasọ nsọ jeye te nchi jihu. 20 Iphe bu iphe, ọ zekpooru azee teke ono, nsọ eme iya ono; m'ọ bu iphe, ọ noduru anodu tukookwaru buru iphe, aasọ nsọ. 21 Onye denyiru oshi-azee ya eka; a-sa uwe iya asasa; ghua ehụ. Onye ono aburu onye aasọ nsọ jeye te nchi jihu. 22 Onye denyiru iphe, ọ noduru anodu eka; a-sa uwe iya asasa; ghua ehụ. Onye ono aburu onye aasọ nsọ jeye te nchi jihu. 23 Onye denyiru eka l'oshi-azee ya; m'ọ bu l'oshi, ọonodu anodu be buakwa onye aasọ nsọ jeye te nchi jihu. 24 O -buru le nwoke jekfuru nwanyi, nsọ eme; mee ono, ala nwanyi ono erua ya l'ehu; t'a sokwaa nwoke ono nsọ abali esaa. Iphe bu oshi, nwoke ono zeru azee l'ọ ha a-bukota iphe, aasọ nsọ.

25 “O -buru le nwanyi be mee laru ujiku olemole le teke nsọ te emedu iya; m'ọ bu le mee obu laghataru iya ujiku ole, ọonoje le nsọ iya; t'a sokwaa onye obu nsọ ege aasọje iya teke nsọ eme iya. 26 Iphe bu oshi, ọ zeru azee teke mee ono ala iya; be aa-sokwaphu nsọ ege a soru oshi-azee, ọozeje teke nsọ eme iya. Iphe bu iphe, ọ noduru anodu; t'a sokwaa ya phụ nsọ ege ono, aasọje iya teke nsọ eme iya ono. 27 Iphe bu onye denyiru eka l'iphe ono buakwa onye aasọ nsọ. T'onye ono sakwaa uwe iya; ghua ehụ. Onye ono aburu onye aasọ nsọ jeye te nchi jihu. 28 Obenu l'agha; mee obu -labuhule iya phụ; t'ọ gutaru onwiya ujiku esaa nọ. Teke e metsuaru; yọ buru onye e taa sọdu nsọ. 29 O -be

lẹ mbọku k'ẹsato t'onye ọbu nwuta kparakobe labu; m'ọ bu ndo labu; nwutaru onye achijeru Nchileke ẹja l'ifu Ụlo-Ékwà Ndzuko. ³⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono nwuta nwenu lanu gude gwoo ngweja-iphe, du eji. Yo gude ọphu gwoo ngweja-ukfuru. Onye ono, achijeru Nchileke ẹja ono e-shi ẹge ono kfu a ugwo iphe, du eji nwanyi ono l'ifu Ojejoje lẹ kẹ mee ono, laru iya nu ono; yo buru onye aaso nsọ ono.

³¹ “Ono bu ẹge unu e-shije dokahu unwu Ízurelu l'iphe, e-me t'ẹphe buru ndu aaso nsọ; t'ẹphe be evuta mmeru vubata l'ulo-ékwa ono, nọ l'ẹke ono, ẹphe nọ ono; shi ẹge ono buru ndu aaso nsọ nwushihu.”

³² Ono bu ekemu, a turu doberu nwoke, iphe atsoshi l'ẹhu yele nwoke, nyiru iphe; shi ẹge ono buru onye aaso nsọ; ³³ bya abukwaruphu kẹ nwanyi, nsọ eme; buru kẹ nwoke; m'ọ bu nwanyi iphe alashi l'ẹhu; m'ọ bu nwoke, jekfuru nwanyi, aaso nsọ.

16

Mbọku ọkfu-ugwo-iphe, du eji

(Liv 23:26-32; Ógú 29:7-11)

¹ Ojejoje abya ekfuru nu Mosisu l'unwu Éronu ẹphe ẹbo nwushihutsuaru teke ono, ẹphe jeru Ojejoje l'ifu ono; ² su ẹphe: “Kfuru nwunne ngu Éronu; t'ẹ b'ọ bujelekwaphu teke du iya mma; yo bahu lẹ Ẹke-Kakota-odu-Nsọ; mbu l'ẹke ono, e gude ẹkwa kebata l'ifu ẹke ono, aakfuje ugwo iphe, du eji, nọ l'eli Okpoko Ogba-ndzu ono. Odumeka bẹ ọo-nwuhukwa. Ishi iya aburu lẹ

ya anọduje l'urukpu bya l'eli ẹke ono, aakfuje ụgwo iphe, dụ ẹji ono. ³ Ọwaa bụ ẹge Éronu e-gudeje bahụ lẹ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ: Oo-gude nwa oke-eswi, oo-gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji; bya egude ebyila, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru.

⁴ “Yọ chịta uwe-ime-ẹhu ọcha phụ, e doberu nsọ phụ yee; bya eyekwaaphu nwịba ọcha, eeyeje l'ime ukfu. Yo wota ẹkwa ọcha, gbiriri ẹkwa-ukfu tubuta onwiya; bya ewota okpu-ẹkwa kee. Uwe ono l'ọ ha bẹ dukota nsọ. Oo-gudejeodu mini ghua ẹhu; tẹmanu yo yede iya.

⁵ “Tẹ ndu Ízurelu kpẹe Éronu mkpi labụ t'ọ gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji; waa ebyila lanụ, oo-gude gwoo ngweja-ukfuru. ⁶ Tẹ Éronu kpụta oke-eswi phụ gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji kẹ nk'iya; shi ẹge ono kfua ụgwo iphe, dụ ẹji, o meru yele kẹ ndibe iya l'ifu Ojejoje. ⁷ Yọ bya akpụta mkpi labụ phụ bya l'ifu Ojejoje l'ọnu Ụlo-Ẹkwà Ndzuko. ⁸ Tẹ Éronu wota ẹnwa tụa lẹ mkpi labụ ono. Ido lanụ a-buru kẹ Ojejoje. Ido ọphu aburu kẹ Azazelu.* ⁹ Mkpi ọphu ẹnwa iya laru Ojejoje; bẹ Éronu e-gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji. ¹⁰ Ọphu ẹnwa iya laru Azazelu; bẹ aa-kpụta lẹ ndzụ bya Ojejoje l'ifu t'e gude iya kfua ụgwo iphe, dụ ẹji; tẹmanu a kpụtawa iya rụ je ahaa

---

* **16:8** 16:8 Iphe aarị lẹ Azazelu bụ bụ ẹjo ọgvu, bu l'echi-ẹgu.

l'echi-egu t'ò buru eja-enwenwe† lakfu Azazelu.

¹¹ “Éronu a-kpúta oke-eswi phụ, oo-gude gwoo ngweja-iphe, dụ eji phụ; gude kfuß ụgwó iphe, dụ eji k'onwiya mẹ kẹ ndibe iya. Yo woru oke-eswi ono gbua t'ò buru ngweja-iphe, dụ eji nk'iya. ¹² Yo wota mbeji, aaguje oku; vọtá icheku-okú l'enyá-ngweja l'ifu Ojejoje; vọtá-ji ya avọtá-ji; bya ahata ínsensu, e gwemaru egwema; yo jí mkpoji ẹka labụ; gude bahụ l'ẹke ono, e gebutaru ẹkwa ono. ¹³ T'o woru ínsensu ono tukobe l'eli oku ono, nọ Ojejoje l'ifu ono; k'ophu ẹnwuru-okú ínsensu ono a-kpú tųu rachia ẹke ono, aanọduje akfụ ụgwó iphe, dụ eji l'eli Okpoko Ekemu ono; k'ophu ẹ tọ nwuhudu. ¹⁴ T'o meta mee oke-eswi ono; gude mkpúshi-ẹka phee ya l'eli ẹke ono, aakfúje ụgwó iphe, dụ eji ono. Yo gudekwaphu mkpúshi-ẹka phee mee-iphe ono ugbo ẹsaa l'ifu ẹke ono, aakfúje ụgwó iphe, dụ eji ono.

¹⁵ “T'o woru mkpi phụ, o gude gwoo ngweja-iphe, dụ eji ndu Ízurelu phụ; gbua; gude mee ya bahụ l'ẹke ono, e gebutaru ẹkwa ono; woru mee ya ono mee ẹge o meru mee oke-eswi phụ: mbụ phee ya l'eli ẹke ono, aakfúje ụgwó iphe, dụ eji ono; phekwaa ya phụ l'ifu iya. ¹⁶ Yọ buru ẹge ono bẹ oo-shi kfuß ụgwó iphe, dụ eji kẹ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ; kẹle ndu Ízurelu buwa ndu

† **16:10** 16:10 Eja enwenwe bụ eja, eegude elu, nọ ndzụ nwee madzụ; ụnwunna; ikfu; m'ọ bụ mkpúkpu; akpúta iya lẹ ndzụ; kpufu lẹ mkpókahu-uzo; m'ọ bụ l'egbudu t'ọ vuta iphe, dụ eji ndu ophu meru; m'ọ bụ iphe-ememe, nọ ẹphe l'ẹhu vufu. Ọ bụ eja, eegude akfụ ụgwó iphe dụ eji; m'ọ kwanu ụgwó iphe-ememe.

aasọ nsọ; bụru ndu kwefuru íkè l'iphe, dụ eji, ẹphe mekotaru l'ọ ha. Yọ bụkwaruphu ẹge ono bụ ẹge oo-me iya lẹ kẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko, bụ ọp̄hu nọ ẹphe l'echi teke ono, ẹphe bụ ndu aasọ nsọ ono. ¹⁷ T'ẹ b'ọ dukwa onye a-nọdu l'ime Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; mẹ Éronu bahulephu lẹ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ je ọkfu ụgwo iphe, dụ eji; jeye yọ kfu-gee ụgwo iphe, dụ eji k'onwiya yẹle kẹ ndibe iya mẹ kẹ ndu Ízurelu l'ẹpha ha; lufuta. ¹⁸ Teke e metsuaru; yo jeshia l'ẹnya-ngweja ono, nọ Ojejoje l'ifu ono; je akfua ụgwo iphe, dụ eji k'ẹke ono. Yo meta mee oke-eswi phụ yẹle mee mkpi phụ; wuru ye lẹ mpo, e mobegbaaru l'ẹnya-ngweja ono. ¹⁹ Yo meta mee ono gude mkpushi-ẹka iya phee ya l'ẹnya-ngweja ono ugbo ẹsaa; shi ẹge ono safu iya nturu kẹ ndu Ízurelu; dobe iya nsọ ọdo.

Mkpi, vu iphe, dụ eji, ndu Ízurelu meru

²⁰ “Éronu -kfu-gelephu ụgwo iphe, dụ eji, e meru lẹ Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ yẹle kẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono; mẹ k'ẹnya-ngweja ono; yọ bya akpufuta mkpi phụ, nọ ndzụ phụ; ²¹ woru ẹka labụ byabẹ mkpi onanu, nọ ndzụ ono l'ishi; bya atuko ejo iphe, ndu Ízurelu meru kfushikota kpua ya yẹle íkè, ẹphe kwefuru Nchileke; mękpo iphe, dụ eji, ẹphe mekotaru l'ọ ha. Yọ tuko iya byabẹ mkpi ono l'ishi; kpuru iya kpẹe onye a turu ẹka t'o je ahaa ya l'echi-egu. ²² Yọ bụru mkpi ono e-vutakota iphe, dụ eji ẹphe l'ọ ha laa lẹ mgbegu ẹke ẹ te budu ebubu; je anọdu. Ẹke oo-je ahaa mkpi ono bụ l'echi-egu.

23 “Teke ono; Éronu abahụ ị Ụlo-Ékwà Ndzuko ono je eyefu uwe ọcha ono, o yeru b'ọ bahụderu ị Eke-Kakọta-ọdu-Nsọ. O -yefutsua ya; yọ haa ya l'ẹke ono. 24 Yọ nọdu l'ẹke dụ nsọ ghụa ẹhu; woru uwe iya yee; lụfuta bya egwoo ngweja-ukfuru kẹ nk'iya yele kẹ ndu Ízurelu; shi ẹge ono kfụa ụgwo iphe, dụ ẹji k'onwiya yele kẹ ndu Ízurelu. 25 Yo woru ẹbà anụ, e gude gwoo ngweja-iphe, dụ ẹji phụ kpọo ọku l'anya-ngweja ono. 26 Onye phụ, jeru je enwuhaa mkpi phụ t'ọ bụru eghu-enwenwe phụ; a-sakwaphụ uwe iya; ghụa ẹhu; tẹmanu yọ batadẹ l'ọdu ndu Ízurelu ọdo. 27 Oke-eswi phụ yele mkpi phụ, e gude gwoo ngweja iphe, dụ ẹji phụ; mbụ ọphu e wobataru; mee ya ị Eke-Kakọta-ọdu-Nsọ t'e gude kfụa ụgwo iphe, dụ ẹji phụ; bẹ aa-paru pafụ l'ọdu ndu Ízurelu; woru akpọ iya; mẹ anụ iya; mẹ nshị iya kpọo ọku. 28 T'onye ono, jeru je akpọo ya ọku ono sakwaa uwe iya asasa; ghụa ẹhu; tẹmanu yọ batadẹ l'ọdu ndu Ízurelu.

Ekemu mbọku ọkfu-ụgwo iphe, dụ ẹji

29 “Ọo ya bụ t'iphe-a bụkwaru iphe, Nchileke tọru ọkpa iya sụ t'unu meje gbururu jeyewaru. O -rujee l'abalị k'iri l'ọnwa k'esaa; unu aswịa aswịswi. T'ẹ b'ọ dukwa unu onye e-jeje ozi mbọku ono; tsube ị ndu ọphu a mụru ị Ízurelu; je akpaa ị ndu laru alala, unu l'ẹphe bu; 30 kẹ l'ọo mbọku ono bẹ aa-kfụ ụgwo iphe, dụ ẹji, unu meru; t'e gude sachafu unu iphe, dụ ẹji, unu meru l'ọ ha; unu abụru ndu ẹ taa sọdu nsọ l'ifu Ojejoje. 31 Mbọku ono a-bụru unu eswe Sábatu;

mbòku òtu-ume, unu a-swije aswìswi. Iphe ono bù iphe, Nchileke tòru òkpa iya; sù t'unu meje iya gbururu jeyewaru. ³² Onye a-kfù ùgwò iphe, dù èji ono bù onye achijeru Nchileke èja, a wuru manù l'ishi; dobe iya nsò t'ò buru eze onye achijeru Nchileke èja l'òzori nna iya bù iya. Oo-yeje uwe òcha ono, dù nsò ono. ³³ Oo-kfù ùgwò iphe, dù èji kẹ Èke-Kakòta-òdu-Nsò; mẹ kẹ Ùlò-Èkwà Ndzuko; mẹ k'ènya-ngwèja; yò bya akfua ùgwò iphe, dù èji, ndu achijeru Nchileke èja; mẹ kẹ ndu Ízurelù l'èphe ha. ³⁴ Ono a-bùwaruru iphe, Nchileke tòru òkpa iya sù t'e tsoje, unu a-nòdu emewaru gbururu jeye; mbù l'aa-kfùje ùgwò iphe, dù èji, ùnwu Ízurelù l'èpha ha. Yò buru ugbo lanù l'afa bè ee-meje iya."

Yò bùleruphu ège Ojejoje kfuru iya bè Mòsisu meru iya.

17

Ekemu t'è b'e erijeshi mee-iphe

¹ Tò dù iya bù; Ojejoje abya ekfuru yeru Mòsisu; sù iya: ² "Òwaa iphe, ii-kfuru Èrònu yèlè ùnwu iya; mẹ l'ùnwu Ízurelù l'èphe ha: Kfuru èphe l'ò kwa iphe, Ojejoje turu ekemu iya ndò-ò: ³ O -nweru onye Ízurelù gburu eswi; m'ò bù nwaturu; m'ò bù egbu l'òdu ndu Ízurelù; m'ò bù l'ò pafuru iya apafù; gbua; ⁴ onye ono te gude iya bya l'ifu Ùlò-Èkwà Ndzuko; t'e gude gwoo ngwèja; nù Ojejoje l'ifu ùlò-èkwà Ojejoje ono; onye ono bè ikpe òchi nmaakwaru. O buakwa òchi b'o gburu. T'e bufukwa iya lẹ ndu nk'ia.

⁵ Iphe, meru iphe, a t̄uru ekemu-a bu t'ò mee t̄e ndu Ízurelu wotaje ngweja ono, ephe anọduje egwo l'egu ono bya egwooru Ojejoje; mbu t'ephe woru iya nu onye achijeru Nchileke eja l'ifu Ulo-Ékwà Ndzuko; t'ò gbuja ya t'ò buru ngweja-ehu-agu, e gworu nu Ojejoje. ⁶ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono ephee mee anu ono l'enyangweja l'ifu Ulo-Ékwà Ndzuko; bya akpo eba iya oku t'ò buru ngweja, mkpo iya du Ojejoje mma. ⁷ Te ndu Ízurelu haa ogwo ngweja l'anu agwa, a kpuru; yo dugbaa l'ò bu eghu; mbu agwa ono, ephe gbadoru Nchileke wata obaru eja ono. Ono bu iphe, Ojejoje toru okpa iya su t'e tsoje; kfube l'ogbo rua l'ogbo.

⁸ “Kfuru ephe: L'onye bu onye Ízurelu; m'ò bu onye laru alala, ephe l'ephe bu, bu onye gworu ngweja-ukfuru; m'ò bu l'ò nweru ngweja odo, o nuru; ⁹ ophu o gudedu iya bya l'ifu Ulo-Ékwà Ndzuko bya egwooru Ojejoje; t'e bufukwa onye obu ebufu le ndu nk'iya.

¹⁰ “Iphe bu onye bu onye Ízurelu; m'ò bu onye laru alala l'ali ephe, riru mee-iphe; onye ono be ya e-bufu iya le ndu nk'iya. ¹¹ Ishi iya aburu l'eke ndzu iphe, bu iphe, e keru ekeke no bu le mee. Ya anwakwanu unu mee ono t'unu gudeje bya akfu ugwo iphe, du eji unu l'enyangweja. Yo buru mee be eegudeje akfu ugwo ndzu madzu. ¹² Oo ya kparu iphe, ya suru unube ndu Ízurelu: T'e b'ò dukwa l'unu ha onye e-rije mee-iphe. Ophu o dukwa onye laru alala, unu l'ephe bu, e-rije mee-iphe.

13 “Onye Ízurelu; m'ò bụ onye laru alala, unu l'iya bu, akpa l'egbudu; -gbua anụ; m'ò bụ nwenu, ẹ taa sọdu nsọ; t'onye ono wushikwaa mee ya l'alị kpochia ya ẹja. 14 Ishi iya aburu l'ẹke ndzụ iphe, bụ iphe, e keru ekeke nọ bụ ọ mee. Yọ buru iya kparụ, iphe, ya sụru ndu Ízurelu: T'ẹ b'ò dukwa mee iphe, unu e-rije; kẹ l'ẹke ndzụ iphe, bụ iphe, e keru ekeke nọ bụ ọ mee; l'iphe, bụ onye, riru iya nụ bẹ ee-bufukwa ebufu.

15 “Onyemonye kpọ; m'ò bụ onye a mụru ọ Ízurelu; m'ò bụ onye laru alala, bụ onye taru iphe, bụ iphe, nwuhuru anwuhu; m'ò bụ iphe, anụ dzugburu adzugbu a-sakwa uwe iya asasa; ghụa ẹhu; buru onye aasọ nsọ jeye nchi ejihu. Teke ono; yọ buru onye ẹ taa sọdu nsọ. 16 Ọle ọ -buru l'onye ọbu ta sadu uwe iya; tọ ghụ ẹhu bẹ iphe, dọ ejị ọbu, o meru ọbu tukokwaru iya l'ishi.”

18

Azẹ nwoke ọ nwanyi ọphu bụ akpamara

1 Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: 2 “Ọwaa iphe, ii-kfuru unwu Ízurelu ndo-ọ. Sụ ẹphe: L'ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu. 3 Unu be emekwa ẹge eemeje ọ Íjiputu l'ẹke ono, unu shi buru ono. Ọphu unu 'emekwa ẹge eemeje l'alị Kėnanu, bụ ẹke ono, ya edu unu ala ono. Unu be etsokwa ẹka ẹphe. 4 Unu mejekwa iphe, ya turu l'ekemu; mẹ iphe, ya tọru ọkpa iya sụ tẹ eetsoje; kẹ l'ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu. 5 Unu tsojekwa iphe, ya

tōru ọkpa iya sū t'e tsoje; l'emekwaphu iphe, ya tūru l'ekemu, bụ: onye meru iya nū; ndzū abūru nk'iya. Ọ kwa yēbedua bụ Ojejoje.

⁶ “T'ẹ b'ọ dukwa onye e-jekfu onye yele ya bụ abubu azee; ke l'ọ kwa yēbedua bụ Ojejoje. ⁷ Ba arakwa nne ngu; shi ege ono mee nna ngu iphe-iphere; ke l'onye ono bụ nne ngu. Tẹ nggu ẹ nne ngu ba azekwa azee nwoke yele nwanyi. ⁸ Ba arakwa nyee nna ngu; ke l'ọ kwa ome nna ngu iphe-iphere. ⁹ Ba arakwa nwunne ngu; m'ọ bụ nwanna ngu; m'a mūru unu l'ufu lanu; m'a mūru unu iche iche. ¹⁰ Ba arakwa nwanwa ngu; m'ọ bụ nwa ngu ke nwoke; m'ọ bụ nwa ngu ke nwanyi mūru iya; ke l'ono bukwa ome onwongu iphe-iphere. ¹¹ Ba arakwa nwada nyee nna ngu; mbu onye bụ nna lanu mūru nggu l'iya; ke l'ọ bụ nwanna ngu ke nwanyi. ¹² Ba arakwa nwunne nna ngu ke nwanyi; kele yele nna ngu bụ mee lanu. ¹³ Ba arakwa nwunne nne ngu; kele yele nne ngu bụ mee lanu. ¹⁴ Ba arakwa nyee nwunne nna ngu; shi ege ono mee nwunne nna ngu ono iphe-iphere; ke l'ọ nyee nwunne nna ngu. ¹⁵ Ba arakwa nyee nwa ngu; ke l'ọ nyee nwa ngu b'ọ bụ. Ba arakwa iya. ¹⁶ Ba arakwa nyee nwunne ngu; ke l'ọ kwa ome nwunne ngu iphe-iphere. ¹⁷ Ba arakwa nwanyi; bya arakwaaphu nwatibe iya. Ọphu ị rakwa nwanwa nwanyi ono; m'ọ bụ onye ọphu nwa iya ke nwoke mūru; m'ọ bụ onye ọphu nwa iya ke nwanyi mūru; ke l'ephe l'iya bụ mee lanu. Onye eme ege ono bukwa ahuma be oome. ¹⁸ Ba alukwa nwunne nyee ngu te yele nwunne iya

bya anodu l'akpa enya; yo laru ngu l'ulo l'eke nyee ngu ono nokwadu ndzu.

19 “Be arakwa nwanyi teke nsọ eme iya; mbu teke aasokwadu iya nsọ ke nsọ ono, eme iya nu ono. 20 Ba arakwa nyee onye obutobu ngu; shi ege ono merua onwongu. 21 Ba adukwa unwu ngu ophu ii-kwe t'a kpoo oku gude gwaa Mólèku; shi ege ono merua epha Nchileke ngu. O kwa yebedua bu Ojejoje. 22 Ba arakwa nwoke ibe ngu; ke l'ono kwa akpamara. 23 Be arakwa anu; shi ege ono merua onwongu. T'e b'o dukwa nwanyi, e-jekfu anu te yele iya zee; ke l'ono bukwa ejo ahuma b'o bu.

24 “T'e b'o dukwa iphe ono m'oo nanu, unu egude merua onwunu. Ishi iya aburu l'oo iphe-a l'o ha be iphe bu mbakeshi-a, ya abya achifu l'ifu unu-a gude merushia onwephe. 25 O kwa iphe ono be ephe meru; shi ege ono merushia ali ono. Ya egude k'iphe, du eji ono, ephe meru ono gwaa ali ono ochi. Ali ono agbokwanua ephe l'o bu onye gboru egbo. 26 Olobu; unubedua; unu tsojekwa iphe, ya toru okpa iya t'e tsoje; me iphe, ya turu l'ekemu. Ophu o dukwa onye e-je ome iphe ono, bu ahuma ono m'oo nanu; m'o bu onye a muru le Izurelu; m'o bu onye laru alala, unu l'iya bu; 27 ke l'oo ahuma ahuma ono l'o ha be ndu ali-a meru; merushia ali-a; mbu ndu ono, vuru unu uzo bua l'eke-a ono. 28 Unu-merua ali ono emeru be oo-gbokwa unu l'o bu onye gboru egbo ege ono, o gboshiru mba ono, vuru unu uzo bua l'eke ono. 29 Ke l'o -nweru onye meru iphe ono, bu ahuma ono m'oo nanu;

bẹ ee-bufukwa onye obu lẹ ndu nk'iya.

³⁰ “Oo ya meru iphe, unu e-meje iphe, ya sūru t'e meje; t'ẹ b'ọ dū ẹjo ome-l'alì ono ophu unu e-meje, bụ ophu e shi emeje bẹ unu lataderu. Ophu unu 'egudekwa iya merushia onwunu; kẹ l'ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.”

19

Ekemu k'unwu ibiribe iphe ọdo

¹ Tọ dū iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósisu; sū iya: ² Ọwaa iphe, ii-kfuru unwu Ízurelu l'ẹphe ha: Unu bukwaru ndu dū nsọ; kẹle yẹbe Ojejoje, bụ Nchileke unu dūkwa nsọ. ³ T'onyenonu l'unu ha kwabejekwa nne iya lẹ nna iya ugvu. Unu edobeje ekemu mbọku ọtu-ume iya; kẹ l'ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

⁴ “Unu ba aghachijekwa jelahaa lẹ nte; ophu unu akpujekwa ọgvu doberu onwunu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

⁵ “Teke unu egworu Ojejoje ngweja-ẹhu-agu; unu gwojekwa iya l'uzo, ọo-nata iya unu l'ẹka.

⁶ Unu rijekwa iphe ngweja obu lẹ mbọku, unu gworu iya; m'ọ kwanu lẹ nchi-ta-abọhu iya. Ọ -būru l'o nweru ophu phoduru nū jeye lẹ mbọku k'ẹto ya; t'a kpọkwaa ya ọku. ⁷ Ọ -nweru ophu e riru lẹ mbọku k'ẹto ya b'ọ buakwa ahuma b'e meru; ẹ taa natahekwa iya. ⁸ Ọo ya bụ l'iphe bụ onye riru iya nū bẹ iphe, dū ẹji, o meru atukokwaru l'ishi; kẹ l'o meruru iphe, dūru Ojejoje nsọ. Onye ono bẹ ee-bufukwa lẹ ndu nk'iya.

9 “Teke unu akpata iphe, unu meberu l'ali; unu ba akpajekwa iya jia aka l'ali. Ophu unu atutujekwa ophu nashihuru ndu akparu iya unu daa l'ali. 10 Unu be ejejekwa mkpakwa akpuru vayinu le mgbo vayinu unu. Ophu unu 'atututajekwa ophu dashiru l'ali. Unu hajeru ndu onanu haaru ndu ukpa; me ndu laru alala; ke l'o kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

11 “Unu be ezijekwa iphura; unu ta adzuj ejo-ire. Ophu unu 'aghojekwaru madzu ibe unu ugho. 12 Unu ba akpapyabejekwa iphe, unu meru; gude epha iya gua enwa; shi ege ono merua epha Nchileke unu. O kwa yebedua bu Ojejoje.

13 “Be erijekwa madzu ibe ngu uru; ophu i najekwa iya nfu. Te aswa-ozu onye i buru ozu ba anokwa ngu l'eka jeye l'utsu echile iya. 14 Ba akojekwa onye ada nkichi onu; ophu iigudejekwa iphe dochia onye ishi uzo. Tsuje Nchileke ngu egvu; ke l'o kwa yebedua bu Ojejoje.

15 “Unu be ekpejekwa ejo ikpe. Unu be elejekwa madzu enya l'ifu; kpee ikpe; shi iya nma onye ukpa ikpe; ke l'o bu onye ukpa; bya ekperu yeru eze madzu; ke l'o bu eze madzu. Te ikpe unu bujekwaru ikpe, du mma. 16 Ba abukwa onye ntumatu l'eke madzu ibe ngu no; ophu iinokwa l'idzu t'e wota madzu ibe ngu tsebe l'ifu ugu. O kwa yebedua bu Ojejoje.

17 “Be evukwaru nwanne ngu okfu l'okpoma. Jekfuje onye o daru nggu l'iya; t'unu kpeshia; t'e b'i shi l'ehu iya je eye aka l'iphe, du eji.

18 Be emelatajekwa ndibe unu iphe, ephe meru ngu; ophu o dukwa onye ophu ii-vujeru iphe l'obu. Yejechiaru madzu ibe ngu obu ege i yeru onwongu. O kwa yebedua bu Ojejoje.

19 “Unu mejekwa iphe, ya toru okpa iya t'e tsoje. Unu ba ahajekwa te elu chia ophu ye l'iya e-ta abudu udu lanu. Ba akujekwa uzi iphe labu l'okfu ngu; ophu iyejekwa uwe, e-ta abudu udu ekwa lanu b'e gude kwaa ya.

20 “O -buru le madzu raru nwamgboko, a gbaru ohu; bya edobewaru iya nwoke odo; t'o bu l'a gbafutawaru iya t'o nweru onwiya; t'e kpekwa ya ekpekpe; hu a ephe ahuhu ege gbaru nu. Ole t'e b'e egbukwa ephe egbugbu. Ishi iya aburu le nwamgboko ono bukwadu ohu. 21 T'onye ke nwoke kputakwa ebyila bya anu l'ifu Ulo-Ekwà Ndzuko; t'e gude gwooru iya ngweja okfu-ugwo-iphe, du eji l'ifu Ojejoje. 22 Onye achijeru Nchileke eja egude ebyila ono, e gude gwoo ngweja okfu-ugwo-iphe, du eji ono kfu a ugwo iphe, du eji onye ono l'ifu Ojejoje; a guaru iya nvu l'iphe, du eji ono, o meru ono.

23 “Unu -bahulephu l'alì ono; dzashia ya oshio mi, dugbaa iche l'iche; unu sojekwa nebyi iya nsò. Afa eto be unu a-sò iya nsò; ha ya eriri. 24 O -be l'afa k'eno t'e doo akpuru, oshi ono mitaru nsò; gude gwooru Ojejoje ngweja-ekele. 25 O -be l'afa k'ise; unu awatawaru ori akpuru oshi obu; k'ophu oshi ono a-nodu eyeru unu nebyi ke yokfu-yokfu. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

26 “Unu ba atajekwa anu, mee nokwadu. Unu ba agwojekwa ogwu; ophu unu emejekwa mgbashì. 27 Unu ba akpufubebejekwa egbushi, no unu le mgboro ishi; ophu unu akpushijekwa iku eji-agba unu. 28 Unu be egbubatajekwa onwunu onya l'ehu; okfu le madzu nwuhuru; ophu unu edejekwa onwunu mbo. O kwa yebedua bu Ojejoje.

29 “Be emekwa nwa ngu nwanyi t'o buru nwanyi okpara; shi ege ono merua nwa ngu obu; a nonyakwaa; ndu okpara abya eji ali unu; uru-ali abya eji iya. 30 Unu dobeje ekemu mboku otu-ume iya; unu akwabeje ulo iya ono, du nso ono ugvu. O kwa yebedua bu Ojejoje.

31 “Unu be ejejekwa okpata ishi l'eka ndu aphu aphu; me ndu njibya; ke l'ephe e-merukwa unu. O kwa yebedua bu Ojejoje, bu Nchileke unu.

32 “Gbeshijekwaru ndu bu ogurennya l'oshi. Kwabejeru ndu bu ogurennya ugvu; nggu atsuje Nchileke egvu. O kwa yebedua bu Ojejoje.

33 “Teke o nweru onye laru alala l'ali unu; unu ba akpakwa iya ehù. 34 T'e emejekwa onye laru alala, bu l'ali unu ege eemeje onye a muru le Izurelu. Unu yekwaru onye ono obu ege unu yeru onwunu. Ishi iya aburu l'unubedua shikwaphu buru ndu laru alala l'ali Ijiputu. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

35 “Teke unu atu ege iphe hatabe ogologo; m'o bu ege era iya habe; m'o bu ege iphe hatabe l'igwe; unu be emejekwa iya l'uzo aghughu.

36 Unu gudejekwa iphe, bu okpobe iya tua ya; me

okpobe nkwo-eka; me okpobe ekpemu. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu; onye dufutaru unu l'ali Ijiputu. ³⁷ Oo ya bu t'unu tsokotaje iphe, bu iphe, ya toru okpa iya su t'e tsoje; me iphe, ya turu l'ekemu l'o ha. Unu meje iya ege ono; ke l'oo yebedua bu Ojejoje."

20

Ahuhù, aa-hùje onye meru ejo iphe

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² "Owaa iphe, ii-kfuru unwu Izurelu ndo-o: Iphe bu onye Izurelu; m'o bu onye laru alala le Izurelu, kputaru nwa iya je anu Moleku; t'e gbukwaa onye ono egbugbu. Te ndu mkpukpu ono wufutakwa je atu-gbua ya le mkpuma. ³ Yebe Nchileke l'onwiya a-tachi ifu l'eke onye obu no; bufu iya le ndu nk'iya; ke l'o gude nwa iya gwaa Moleku; shi ege ono merua ulo iya ono, du nsọ ono; bya arutoshia epha iya ono, du nsọ ono. ⁴ O -buru le ndu mkpukpu ono phuru onye kputaru nwa iya je anu Moleku; bya anyia nchi manu; ephe te gbu onye obu; ⁵ be ya a-gbanwukwaru onye obu ifu yele ndibe iya; bufu ephe le ndu nk'ephe; mekpọ iphe, bu ndu ono yele iya eshiswe uzo ono; mbu ndu ono, jeru je egwolahaaru Moleku eja ono.

⁶ " 'Iphe, bu onye jelahaaru okpata ishi l'eka ndu aphu aphu; me l'eka ndu njibya; shi ege ono gwolaha eja be ya a-tachi ifu; bufu iya le ndu nk'iya.

⁷ " 'Unu dobekwa onwunu iche; unu adu nsọ; ke l'o kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu

Nchileke unu. ⁸ Unu dobe iphe, ya toru okpa iya t'e tsoje; meje iya ememe; ke l'oo yebedua bu Ojejoje, emeje unu t'unu du nsò.

⁹ " 'Onye phuru nna iya; m'ò bu nne iya iphu; t'e gbukwaa onye obu egbugbu. Yo vuru ochi onwiya; keshinu o phuru nna iya; m'ò bu nne iya iphu.

¹⁰ " 'Ò -bùru lè nwoke raru nyee nwoke ibe iya; ephe eshi ege ono ria ogori; t'e gbukwaa nwoke obu yele nwanyi obu egbugbu.

¹¹ " 'Onye raru nyee nna iya bukwa nna iya b'o meru iphe-iphere. T'e gbukwaa ephe ebo egbugbu; ephe evuru ochi onwephe.

¹² " 'Onye raru nyee nwa iya; t'e gbukwaa ephe ebo. Ochi onwephe atụ-koru ephe l'ishi; ke l'iphe ephe meru bu akpamara.

¹³ " 'Ò -bùru lè nwoke jekfuru nwoke ibe iya; ephe azee azee nwoke yele nwanyi be ephe ebo meekwaru akpamara. T'e gbukwaa ephe egbugbu. Ochi onwephe atụ-koru ephe l'ishi.

¹⁴ " 'Onye luru nwanyi; bya alufua nne nyee ya ono bukwa ahuma b'ò bu. T'a kpokwaa nwoke ono yele unwanyi ono oku ephe ebo; k'ophu e ta hadu ahuma t'ò tọ okpa l'èke unu nọ.

¹⁵ " 'Teke o bu lè nwoke jekfuru anu; t'e gbukwaa ya egbugbu. E gbukwaaphu anu obu.

¹⁶ " 'Ò -bùru lè nwanyi jekfuru anu; t'e gbukwaa nwanyi obu; gbua anu obu. Teke e gbutsuaru ephe; ochi onwephe atụ-koru ephe l'ishi.

¹⁷ " 'Ò -bùru lè nwoke luru nwunne iya; m'ò bu nwanna iya yele iya azee; b'ò bukwa iphe-iphere. T'a ndukwa l'edzudzu oha bufu ephe.

Ọ kwa nwunne iya b'o meru iphe-iphere. Tẹ iphe, o meru tų-kokwaru iya l'ishi.

18 “ ‘Onye jekfuru nwanyi teke nsọ eme iya bẹ gvuakwaru ẹnu-mee nwanyi ono; mbụ ẹ nwanyi ọbu kpuhawaru ẹnu-mee ya ghebe ọnu. Ọo ya bụ; t'e bufukwa ẹphe ẹbo ẹ ndu nk'ẹphe.

19 “ ‘Ba arakwa nwunne nne ngu; m'ọ bụ nwunne nna ngu; kẹ l'ọ kwa iphe-iphere l'ẹke ọkpobe abubu ngu. Iphe, unu meru kwa unu b'ọ tų-koru l'ishi.

20 “ ‘Onye raru nyee nwunne nna iya; m'ọ bụ nyee nwunne nne iya; bẹ bukwa nwunne nna iya ono; m'ọ bụ nwunne nne iya ono b'o meru iphe-iphere. Iphe, ẹphe meru kwa ẹphe b'ọ tųkoru l'ishi. ẹphe ta atọgbokwa akọ ẹ mgboko.

21 “ ‘Onye luru nyee nwunne iya bẹ mekwaru iphe, aasọ nsọ; bya emee nwunne iya ọbu iphe-iphere. ẹphe ta atọgbokwa akọ ẹ mgboko.

22 “ ‘Ọo ya bụ; unu dobekota iphe, ya tọru ọkpa iya; mẹ iphe, ya turu l'ekemu; k'ọphu alị ono, ya edu unu ala ono ta agbodu unu l'ọ bụ onye gbọru ẹgbo. 23 Unu be emejekwa l'ọ bụ ndu mba ono, ya abya achifu l'ifu unu ono; kẹ l'ọ kwa iphe ono l'ọ ha bẹ meru nụ; ẹphe adu iya oyi. 24 Ya kfuhawaru unu: “L'unu e-nweru alị ẹphe; ya anu iya unu t'ọ buru ọkè-iphe unu; mbụ ẹgiri alị ono.” Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu, bụ onye shi l'iphe, bụ mba fọta unu dobe iche.

25 “ ‘Ọo ya bụ; unu mejekwa iya t'o doo ẹnya; mbụ iphe, du iche l'anu, aasọ nsọ; l'ọphu ẹ taa sọdu nsọ; mẹ iphe, du iche ẹ nwenu, aasọ nsọ; l'ọphu ẹ taa sọdu nsọ. Unu be egudekwa

anụ; m'ọ bụ nwenu; m'ọ kwanu iphe, awu l'epho merua onwunu; mbu unwu iphe ono, mu gushiru unu su t'unu soje nsọ ono. ²⁶ Unu dobekwaru iya onwunu nsọ; kele yebe Ojejoje dukwa nsọ. Ya shiwa l'iphe, bu mba fofuta unu dobe iche t'unu buru nk'iya.

²⁷ “ Nwoke; m'ọ bụ nwanyi, aphu aphu; m'ọ bụ l'ọ bụ nwanjibya l'unu; t'e gbukwaa ya egbugbu. T'e gudekwa mkpuma tu-gbushia ephe; ochi ephe atu-koru ephe l'ishi.’ ”

21

Ekemu, a turu ndu achijeru Nchileke eja

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: “Owaa iphe, ii-kfuru ndu achijeru Nchileke eja; mbu unwu Eronu: T'e b'ọ dukwa onye e-gudeje onye nk'iya, nwuhuru anwuhu mee onwiya onye aasọ nsọ; ² gbahalekwaphu l'onye obu bu okpobe abubu iya: o du g'oo nna iya; m'ọ bụ nne iya; m'ọ bụ nwa iya ke nwoke; nwa iya ke nwanyi; nwunne iya nwoke; ³ m'ọ kwanu nwunne iya ke nwanyi, e-ta aludua nji; yo buru iya b'ọ no l'eka; ke l'e to ludua nji. Odzu egbe onye ono nwekwaru ike; yo gude iya mee onwiya onye aasọ nsọ. ⁴ T'e b'ọ mekwa onwiya onye aasọ nsọ l'odzu onye ogo iya; shi ege ono merua onwiya.

⁵ “T'ephe ba akpushijekwa ishi; ophu ephe akpu-shijekwa eji-agba ephe; ophu ephe ebu-jekwa mbo l'ehu ephe. ⁶ T'ephe dukwaru Nchileke ephe nsọ; k'ophu ephe te emerudu ephe iya. Ishi iya aburu l'ọ ephe egwoje

ngweja-oku nụ Ojejoje; mbụ nri ono, ẹphe anuje Nchileke ẹphe ono. Oo ya bụ; t'ẹphe bukwaru ndu dụ nsọ. ⁷ T'onye achijeru Nchileke ẹja ba alukwa nwanyi, shiwa l'ogba okpara merushiwa onwiya. Ophu o lukwa nwanyi, nji iya chifuru achifu; ke l'onye achijeru Nchileke ẹja dukwaru Nchileke iya le nsọ. ⁸ Unu wotakwa onye achijeru Nchileke ẹja l'o bụ onye dụ nsọ; ke l'oo yẹbedua agwaru unu Nchileke. T'o bukwaru onye duru unu nsọ; kele yẹbedua, bụ Ojejoje, bụ onye doru unu nsọ bukwa onye dụ nsọ.

⁹ "O -buru le nwatibe onye achijeru Nchileke ẹja wataru ogba okpara; shi ẹge ono merua onwiya bukwa nna iya b'o meruru. T'a kpokwaa nwata nwanyi obu oku.

¹⁰ "T'onye bụ onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja l'unwunne iya; mbụ onye a wuru manụ l'ishi; buru onye e meru t'o yeje uwe ndu achijeru Nchileke ẹja; te onye ono ba ahajekwa ẹgbushi iya t'o yagashihu ayagashihu; ophu o lajajekwa uwe iya alaja. ¹¹ T'onye ono ba abahujekwa l'ẹke odzu ze. T'e b'o dukwa m'o -ruhuru; o buru nna iya; m'o bụ nne iya nwuhuru; oo-bahu l'ẹke ono je ome onwiya onye aasọ nsọ. ¹² T'e b'o lufujekwa alufu l'ulo, dụ nsọ ke Nchileke; ophu o merukwa ulo obu emeru; ke l'oo manụ Nchileke iya b'a wuru iya l'ishi. O kwa yẹbedua bụ Ojejoje.

¹³ "Te nwanyi, oo-lu bukwaru nwanyi yele nwoke ta zebua. ¹⁴ T'e b'o lukwa nwanyi, nji iya ta nohedu; ophu oolukwa nwanyi, a chifuru achifu; m'o kwanu nwanyi, shi l'ogba okpara merua onwiya. Te nwanyi, oo-lu bukwaru

nwanyi yele nwoke ta zẹbua; nwanyi, shi l'ikfu nk'ia; ¹⁵ k'ọphu ụnwegirima iya ta bụdu ndu aaso nsọ. Yo shi ege ono merua ikfu iya. O kwa yebedua, bụ Ojejoje bụ onye meru iya; yọ dọ nsọ.”

¹⁶ Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sọ iya: ¹⁷ “Owaa iphe, ii-kfuru Éronu ndọ-ọ: Iphe bụ onye bụ eri ngu tsube l'ogbo rua l'ogbo, bụ onye nweru eke iphe mebyiru iya; t'ẹ b'ọ byakwa t'ọ nụ Nchileke iya nri. ¹⁸ T'iphe bụ onye nweru eke iphe mebyiru iya ba byakwa ntse; mbụ onye ìshì; onye ngvuru; m'ọ bụ onye, nweru eke ẹhu ẹ-te dzudu iya oke; ¹⁹ onye iphe lónwuru ọkpa lanụ; m'ọ bụ ẹka lanụ; ²⁰ onye ekwebe; onye, gbaru l'ọ bụ ọha-ikirima; onye iphe eme l'ẹnya; onye iphe eme l'akpọ ẹhu; m'ọ bụ onye a haru aháhá. ²¹ T'ẹ b'ọ dukwa onye eri Éronu, bụ onye achijeru Nchileke eja, nweru eke iphe mebyiru iya, a-byajẹ ntse bya ogworu Ojejoje ngweja-ọku. Keshinu o nweru eke iphe mebyiru iya t'ẹ b'ọ kpìritakwa ntse k'ogworu Nchileke iya ngweja-nri. ²² Oke t'ọ rijekwaru nri, a nuru Nchileke iya; mbụ nri ọphu dọ nsọ; mẹ ọphu kakọta ọdu nsọ. ²³ Oke keshinu o nweru eke iphe mebyiru iya; t'ẹ b'ọ jenyabejekwa mgboro ẹkwa, e gude kpụ-butá Ẹke-Kakọta-ọdu-Nsọ; ọphu oojenyabejekwa ẹnya-ngweja; t'ẹ b'ọ shi ege ono merua ọlo iya ono, dọ nsọ ono; kẹ l'ọ kwa yebedua bụ Ojejoje, bụ onye emeje ẹphe; t'ẹphe adọ nsọ.”

²⁴ Tọ dọ iya bụ; Mosisu abya eworu iphe ono l'ọ ha kfuaru Éronu yele ụnwu iya; mẹ ndu Ízurelu

l'ephe ha.

22

Ndu achijeru Nchileke eja yeḗle iphe, du nsọ ke Nchileke

¹ Tọ du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² “Kfuaru Eronu yeḗle unwu iya t'ephe kwabejekwaru iphe ono, ndu Izurelu doberu iya nsọ ono enya; t'ephe be gude iya merua epha iya ono, du nsọ ono; ke l'o kwa yebedua bu Ojejoje.” ³ Su epha: “L'iphe bu onye bu eri unu; tsube l'ogbo sweru ogbo, bu onye aasọ nsọ, byanyaberu iphe, ndu Izurelu doberu yebe Ojejoje nsọ; t'e bufukwa onye ono ebufu l'ifu iya. O kwa yebedua bu Ojejoje.

⁴ “O -buru l'o nweru onye, shi l'eri Eronu, iphe, eswe nswe eme l'akpo-ehu; m'o kwanu l'iphe alashi iya l'ehu; t'onye ono be erikwa iphe, du nsọ jeye teke o-korohu; buru onye e ta asohedu nsọ. Onye denyiru eka l'iphe, aasọ nsọ; du l'o bu odzu; m'o kwanu l'ehu iya ruru l'iphe-anyinyi; ⁵ m'o bu l'o denyiru iphe, awu l'epho eka, bu iphe, ee-me iya t'o buru onye aasọ nsọ; m'o bu l'o denyiru onye aasọ nsọ eka; m'o bu l'o nweru iphe odo, meru iya; yo buru onye aasọ nsọ; b'o buakwa onye aasọ nsọ. ⁶ Onye denyiru iphe, du ege ono eka a-buru onye aasọ nsọ jeye te nchi jihu. T'e b'o dukwa iphe, e doberu nsọ, oo-ri; gbahaa l'o gude mini ghua ehu. ⁷ Enyanwu - nyihulephu; b'e ta asohekwa onye obu nsọ. O bu teke ono be onye obu a-watawaru ori iphe, e doberu nsọ; ke l'oo ono bu nri iya. ⁸ T'e b'o

rijekwa iphe, nwuhuru anwuhu; m'ò bu iphe, anu-egu-egbudu dzugburu adzugbu; t'è b'o shi ège ono merua onwiya. Ọ kwa yèbedua bu Ojejoje.

⁹ “Tè ndu achijeru Nchileke aja mejekwa iphe, ya suru t'èphe meje. Ọ -buru l'èphe te emedu iya be èphe e-metakwa iphe, dù èji kpua onwèphe; yo gbushia èphe. Ọ kwa yèbedua bu Ojejoje, bu onye meru èphe; èphe adu nsò.

¹⁰ “T'è b'ò dukwa onye è-ta abudu onye eri ndu achijeru Nchileke aja, e-ri iphe, e doberu nsò. T'onye byaru èbyee lè k'onye achijeru Nchileke aja; m'ò bu onye byaru iya ozi be erikwa iya. ¹¹ Ọlè; ọ -buru l'onye achijeru Nchileke aja gude okpoga iya gbata ohu; m'ò bu l'a muru ohu l'ufu iya; tè ndu onanu rijekwa iya. ¹² Ọ -buru lè nwa nwanyi onye achijeru Nchileke aja luru onye è-ta abudu onye achijeru Nchileke aja; tè nwanyi obu be erijekwa iphe ono, dù nsò ono, aanuje ndu achijeru Nchileke aja ono. ¹³ Ọlè; ọ -bukwanuru lè nwa nwanyi onye ono, achijeru Nchileke aja ono ta mutadu nwa; nji iya anwuhuwa; m'ò kwanu l'a chifuru iya achifu; yo laa kè nna iya; t'o rijekwa nri ono ège o shi erije iya teke ọ bu nwata. Ọlè; tè onye è ta abudu onye eri ndu achijeru Nchileke aja be erikwa iya.

¹⁴ “Onye riru iphe, e doberu nsò l'amagama; tè onye ono kfukwaa onye achijeru Nchileke aja ugwo iya; kfuru nkere-ise tukobe iya. ¹⁵ Tè ndu achijeru Nchileke aja be emerukwa ngweja, dù nsò, shi l'èka ndu Ízurelu, bu ophu èphe nuru Ojejoje; ¹⁶ shi ège ono haa tè ndu, è ta gbadu nu

ria iphe ono, dụ nsọ ono; shi iya rita iphe, dụ eji tukobe onwẹphe; bụru ndu ikpe nmaru. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje, bụ onye meru ẹphe; ẹphe adu nsọ.”

17 Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya:
 18 “Ọwaa iphe, ii-kfuru Éronu yẹle unwu iya; mẹ ndu Ízurelu l'ẹphe ha: Ọ -bụru l'onye Ízurelu; m'ọ bụ onye laru alala, bu lẹ Ízurelu gude iphe bya t'e gwooru Ojejoje ngweja-ukfuru k'iphe, o kweru ukwa iya; m'ọ kwanu iphe, ọ turu obu iya ama ke anunu; 19 t'onye ono kputakwa anu, bu okee ya, ẹ-ta adudu eke iphe mebyiru iya emebi bya. Iphe, oo-gude bya bu oke-eswi; m'ọ bu ebyila; m'ọ bu mkpi; k'ophu aa-natakwa nu iya unu l'eka. 20 Unu be ewotakwa iphe, nweru ntupo gude bya ogwo ngweja obu; ke l'ẹ taa natakwa iya unu l'eka. 21 Onye kputaru eswi; m'ọ bu aturu; m'ọ bu eghu gude bya ogworu Ojejoje ngweja-ẹhu-agu; t'o shi ege ono medzua iphe, o kweru ukwa iya; m'ọ bu iphe, ọ turu obu iya ama; t'ọ bukwaru ophu ẹ te nwedu ntupo; k'ophu aa-nata iya ẹya l'eka. 22 Unu ba anujekwa Ojejoje anu, atsụ ishi; m'ọ bu ophu e mekaru iphe; m'ọ bu ophu iphe mebyiru ibe-ẹhu iya nanu embeyi; m'ọ bu ophu iphe alashi l'ẹhu; m'ọ bu ophu iphe eme l'akpo-ẹhu iya. Unu be egudekwa anu, dụ ege ono bya ogworu Ojejoje ngweja-ọku l'eli ẹnya-ngweja. 23 Ọ -bụru ngweja, madzụ turu obu iya ama l'anu; be onye obu nwekwaru ike nu eswi; m'ọ bu aturu, nweru ntupo. Ọle; teke bu l'ọ -bụ ophu onye ono gude emedzu iphe, o kweru ukwa iya b'ẹ taa

natakwa iya ẹya. ²⁴ Unu ba anujekwa Ojejoje anu, e mekaru iphe l'akpuru-aku; m'ọ bu ọphu e tsupyaru nk'iya etsupya; m'ọ bu ọphu iphe lajuru nk'iya alaja; m'ọ bu ọphu e bufuru nk'iya ebufu. Unu be emekwa iphe, du ẹge ono l'ali unu-wa. ²⁵ Unu ba anujekwa anu, shi l'eka onye ọhodo; t'ọ buru nri, unu anu Nchileke unu. Le keshinu egbe anu ono du l'ọ bu anu, nweru ntupo b'ẹ ta anatakwa iya unu l'eka."

²⁶ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ²⁷ "A -mua nwa eswi k'ophungu; m'ọ bu nwa aturu; ọdo nweghu; t'a hajekwaa ya te yele nne iya noo abali esaa. Tsube le mboku k'esato tugburu b'e nweru ike kputa iya je anu t'e gude gwooru Ojejoje ngweja-oku. Teke ono be aa-natakwa iya-a. ²⁸ Unu ba atukojekwa nne eswi yele nwa iya; m'ọ bu aturu yele nwa iya gbua ujiku lanu.

²⁹ "Teke unu egworu Ojejoje ngweja-ekete; unu mejekwa iya l'uzo, du mma; k'ophu aa-nata iya unu l'eka. ³⁰ Unu tukokwa anu, e gude gwoo ngweja obu takota mboku ono. T'e b'ọ dukwa ọphu aa-ha t'ọ noo lufuta l'utsu. O kwa yebedua bu Ojejoje.

³¹ "Unu dobekwa ekemu iya; unu emeje iya ememe. O kwa yebedua bu Ojejoje. ³² Unu be emerukwa epha iya ono, du nsọ ono emeru. Te ndu Izurelu dobe epha iya nsọ; ke l'ọ kwa yebedua bu Ojejoje, bu onye meru unu; unu adu nsọ; ³³ bya aburu onye dufutaru unu le Ijiputu te ya buru Nchileke unu. O kwa yebedua bu Ojejoje."

23

Aji, dugbaa iche iche

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísu; sù iya: ² “Ọwaa iphe, ii-kfuru ndu Ízurelu ndọ-ọ: Sù ẹphe: ‘L’owaa bụ aji, yẹbe Ojejoje dobetsuaru ndọ-ọ; mbụ aji, unu a-ra arara l’ọo ya a-bụ ndzuko, dọ nsọ. ³ Ujiku ishingu bẹ unu e-jeje ozi; mbọku k’ẹsaa abụru eswe Sábátu, bụ mbọku ọtu-ume. Mbọku ono a-bụru eswe ndzuko ọphu dọ nsọ. Unu be ejejekwa ozi mbọku ono; kẹ l’ọ bụ mbọku ọtu-ume kẹ Ojejoje l’iphe bụ ẹke unu nọ. ⁴ Ọwaa bụ aji, Ojejoje doberu; mbụ ndzuko, dọ nsọ, unu e-dzukobeje m’o rua teke e doberu iya.

Aji Esweta

(Ógú 28:16-25)

⁵ “ ‘Aji Esweta Ojejoje bụ mbọku, aa-watajẹ iya bụ l’urenyashi mbọku ọnwá mbụ gbaru l’abalí iri l’ẹno. ⁶ O -be lẹ mbọku k’iri l’ise l’ọnwá ono kwaphụ; unu agbajẹeru Ojejoje Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko. Ujiku ẹsaa bẹ unu a-ta buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi. ⁷ Mbọku mbụ l’oge aji ono bẹ unu e-nweru ndzuko, dọ nsọ. T’ẹ b’ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono. ⁸ Ujiku ẹsaa bẹ unu a-nọdulephu egworu Ojejoje ngweja-ọku. O -be lẹ mbọku k’ẹsaa; unu enwee ndzuko, dọ nsọ. T’ẹ b’ọ dukwa ozi, unu e-je mbọku ono.

⁹ “ ‘Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísu; sù iya: ¹⁰ Ọwaa iphe, ii-kfuru ndu Ízurelu ndọ-ọ: L’ẹphe -bahulephu l’alí ono, ya abya ẹphe anunu ono; teke ẹphe kpataru iphe, e

meberu l'alì ono; ephe ewota ukfu lanu l'iphe odungu, ephe kpataru je anu onye achijeru Nchileke eja. ¹¹ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono wota ukfu iphe ono maa Ojejoje l'ifu; k'ophu Nchileke a-nata iya unu l'eka. O bu le nchi-ta-abohu mboku otu-ume ono b'oo-ma iya obu. ¹² Mboku ono, unu a-ma ukfu iphe ono l'ifu Ojejoje ono be unu e-gudekwaphu nwa ebyila, noru afa lanu, e-te nwedu ntupo bya egwoo ngweja-ukfuru nu Ojejoje. ¹³ Ngweja nri, a-yi nu a-buru ntụ akpe, a gwokoberu manụ; yo ji nkwo-eka, e keru ụzo iri wota uzi labu, ee-gude gwooru Ojejoje ngweja-oku, mkpo iya du mma. E yekobekwa iya phu mee, jiru konggo labu t'o buru ngweja-mee. ¹⁴ T'e b'o dukwa buredi, unu a-ta; ophu unu atakwa akpe, a huru ahuhu; ophu unu erikwa ophu no l'onyingu; gbururu jeye mboku ono, unu e-wotaru Nchileke unu ngweja ono. Ono a-buru iphe, ya toru okpa iya t'e tsoje tsube l'ogbo sweru ogbo l'iphe bu eke unu bu.

Aji Idzu

(Ogu 28:26-31)

¹⁵ “ Idzu esaa -swelephu; tsube le nchi-ta-abohu mboku otu-ume ono, unu gworu ngweja-amama ono; ¹⁶ teke a no-dzuleruphu ukporo abali labu l'abali iri; o -rua le nchi-ta-abohu mboku otu-ume k'esaa; unu byakwa bya egwooru Ojejoje ngweja-nri, unu e-gude akpe ophungu gwoo. ¹⁷ Unu shi l'eke unu bu wota ishi buredi ebo, e gheru le ntụ akpe, jiru nkwo-eka, e keru ụzo iri; wota uzi labu, e yeru iphe, ekoje buredi; bya anu t'e gude gwoo ngweja-amama t'o

buru akpuru iphe mbu, a nuru Ojejoje. ¹⁸ Iphe, unu e-yekobefua l'ishi buredi ono bu unwu ebyila esaa, notsuaru afa ophu; bukwaruphu ophu e-ta dudu eke ntupo no iya; waa nwa oke-eswila nu; me ebyila labu. T'e gude anu ono l'o ha; gude ngweja-nri; me ngweja-mee gwoo ngweja-ukfuru nu Ojejoje; mbu ngweja-oku, mkpo iya du Ojejoje mma. ¹⁹ Unu akputa mkpi lanu gude gwoo ngweja-iphe, du eji; kputakwaphu unwu ebyila labu, gbagbaaru afa gude gwoo ngweja-ehu-agu. ²⁰ T'onye ono, achijeru Nchileke eja ono woru unwu ebyila labu ono; waa buredi ono, e meru l'akpuru iphe mbu, a kpataru l'okfu ono maa Ojejoje l'ifu t'o buru ngweja-amama. Iphe ngweja ono bu bu ngweja, du nsu ke Ojejoje. T'o buru onye achijeru Nchileke eja bu onye e-ri iya nu. ²¹ Mboku ono kwaphu be unu e-nweru ndzuko, du nsu. T'e b'o dukwa ozi, unu e-je mboku ono l'o ha. Ono a-buru iphe, a toru okpa iya t'e tsoje tsube l'ogbo sweru ogbo; unu emeje iya l'iphe bu eke unu bu.

²² “ ‘Teke unu akpata iphe, unu meberu l'ali; unu ba akpajekwa iya jia eka l'ali. Ophu unu atutujekwa ophu nashihuru ndu akparu iya unu daa l'ali. Unu hajeeru ndu ukpa yele ndu laru alala ophu daru l'ali. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.’ ”

Aji Afa Ophungu

(Ogu 29:1-9)

²³ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ²⁴ “Owaa iphe, ii-kfuru unwu Izurelu ndo-o: Su ephe: ‘Liphe bu mboku

mbụ l'ọnwa k'èsaà bukwa ẹphe mbọku ọtu-ume; mbụ mbọku, ẹphe e-nweru ndzuko, dụ nsọ. O -be mbọku ono t'e gbua ụpyoku gude karu onyemonye. ²⁵ T'ẹ b'ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono l'ọ ha. Iphe, unu e-mejehia bụ l'unu e-gwojeru Ojejoje ngweja-ọku.' "

Eswe ọkfu ụgwo iphe, dụ ẹji

(Liv 16:1-34; Ógú 29:7-11)

²⁶ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje bya ekfuru yeru Mósísu; sụ iya: ²⁷ "Mbọku, ọnwa ẹsaà ono dụ l'abalị iri a-bujeru unu Eswe Ọkfu Ụgwo Ejo iphe. Mbọku ono bẹ unu e-nwe ndzuko, dụ nsọ; swịa aswịswi; gwoo ngweja-ọku; nụ Ojejoje. ²⁸ T'ẹ b'ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono; kẹ lẹ mbọku ono bụ Eswe Ọkfu Ụgwo; mbụ mbọku, unu a-nọdu l'ifu Ojejoje kfuà ụgwo iphe, dụ ẹji, unu meru. ²⁹ Kẹ l'iphe bụ onye ẹ-ta aswịdu aswịswi mbọku ono bẹ ee-bufukwa ebufu lẹ ndibe ẹphe. ³⁰ Onye jeru ozi mbọku ono bẹ ya e-kwofukwa l'ẹke ndibe ẹphe nọ. ³¹ T'ẹ b'ọ dukwa ozi, unu e-je lẹ phuu. Ono a-buru iphe, a tọru ọkpa iya t'e tsoje tsube l'ọgbo sweru ọgbo. Unu a-nọdu eme iya iphe bụ l'ẹke unu bu. ³² Mbọku ono a-buru unu mbọku ọtu-ume. Unu swijee aswịswi mbọku ono. Unu e-shije l'urenyashi mbọku, ọnwa dụ l'abalị tete tụa ume jeye l'urenyashi kẹ mbọku, ọnwa a-gba abalı iri."

Aji Mkpù

(Ógú 29:12-40; Dit 16:13-17)

³³ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mósísu; sụ iya: ³⁴ "Ọwaa iphe, ii-kfuru ụnwu

Ízurelu ndo-ọ: Sù ẹphe: ‘L’onwa ẹsaa ono - gbałephu abali iri l’ise; t’a gbaa Aji Mkpù kẹ Ojejoje. Iphe, aa-gbaru iya Ojejoje bu ujiku ẹsaa. ³⁵ Mbọku mbụ; bẹ unu e-nwe ndzuko, dụ nsọ. T’ẹ b’ọ dukwa ozi, unu e-je mbọku ono l’ọ ha. ³⁶ Ujiku ẹsaa ono; bẹ unu e-gwojeru Ojejoje ngweja-ọku. O -be lẹ mbọku k’ẹsato; unu enwee ndzuko, dụ nsọ; gwokwaaruphu Ojejoje ngweja-ọku. Ndzuko ono bukwa ndzuko, dụ nsọ. Ọo ya bu t’ẹ b’ọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku ono l’ọ ha.

³⁷ “ ‘Ono bu aji, Ojejoje doberu; mbụ ophu unu a-ra arara t’ọ buru ndzuko, dụ nsọ. T’e gwooru Ojejoje ngweja-ọku; bu iya bu ngweja-ukfuru; ngweja-nri; ngweja-mẹe; mewardu ngweja ọdo. Ngweja ono l’ọ ha bẹ aa-nọduje egwo lẹ mbọku, gbaru iya nù. ³⁸ Iphe ono l’ọ ha b’a gufukpokwaaruru ngweja kẹ mbọku ọtu-ume; bya agufu iphe, unu anuje Ojejoje anunu; gufu lẹ madzụ akfụ ugwo iphe, o kweru ukwa iya; gufu iphe unu chiru obu unu l’unu a-nù Ojejoje.

³⁹ “ ‘L’abali ise l’onwa ẹsaa teke unu kpatatsuaru iphe, unu meberu l’ali; unu agbaaru Ojejoje aji ono ujiku-ẹsaa. Mbọku abahụ iya; mẹ mbọku k’ẹsato iya bẹ unu a-tutakota ume ozi. ⁴⁰ Mbọku mbụ l’aji ono bẹ unu a-hata akpuru oshi, katsua mma l’akpuru oshi, unu wotaru; gbuta igu; mẹ ekali-oshi, ekwo dụ nshinu; waa ekali-oshi wilo. Unu gwota iphe ono gude je anọdu Ojejoje, bu Nchileke unu l’ifu tee ẹsua ujiku ẹsaa. ⁴¹ Unu gbajekwaru Ojejoje aji ono ujiku ẹsaa afa l’afa. Ono bu iphe, a toru okpa iya t’e tsoje tsube l’ogbo sweru l’ogbo. Onwa, aa-

gbaje iya bu l'onwa k'esaa. ⁴² Yo buru le m̀kp̀u be unu a-noduje abali esaa ono; mbu l'iphe bu ndu a muru le Izurelu a-nodukotaje le m̀kp̀u teke ono; ⁴³ k'ophu iphe bu ogbo l'ufutaru nu a-maru le ya meru te unwu Izurelu bua le m̀kp̀u teke ono, ya shi le Ijiputu dufuta ephe ono. O kwa yebdua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.' "

⁴⁴ To du iya bu; Mosisu abya atuko aji, Ojejoje doberu kfukotaru ndu Izurelu.

24

Oleta Urọku ono enya

(Awu 27:20-21)

¹ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ² "Kfuru ndu Izurelu t'ephe wotaru ngu okpobe manu olivu, a tsuru l'ikwe, ee-yeje l'urọku ono; k'ophu o-noduje enwu mkpulumkpuru. ³ Te Eronu ye le unwu iya yeje oku l'urọku ono l'ifu Ojejoje l'ime Ulo-Ékwà Ndzuko ono; mbu l'azu ekwa phu, e gude gebuta Okpoko Ekemu phu. T'ephe mejekwa urọku ono t'o nwu mkpulumkpuru; shita l'urenyashi jeye l'utsu. Te ndu Izurelu dobekwa ekemu-a tsube l'ogbo sweru ogbo. ⁴ Te Eronu dozije oku l'urọku ono l'eli iphe, eegvubeje urọku ono, e meru le mkpola-ododo ono; t'o nwuje Ojejoje l'ifu mkpulumkpuru.

Buredi, e doberu Nchileke nso

⁵ "Gudeje ntu akpe ghetu ishi buredi iri l'ebo. L'ishi buredi lanu be ii-yeje ntu akpe, jiru nkwo-eka, e keru uzo iri wota uzi labu. ⁶ Nngu

eworu buredi obu doo okpa labu l'eli teburu ono, e gude okpobe mkpola-ododo mee ono dobe Ojejoje l'ifu. Ishi buredi ishinguru l'ekalanu; ishi buredi ishinguru ophu l'eka iya ophu. ⁷ Nnggu abya eworu okpobe insensu doo l'okpa l'okpa; t'o buru iphe, no-chiru enya buredi ono; t'e gude iya gwooru Ojejoje ngweja-oku. ⁸ Iphe bu mboku otu-ume, sweru esweswe be Eronu e-dozije iya l'ifu Ojejoje. Yo buru ndu Izurelu be oo-nodu emeru iya; t'o buru ogba-ndzu, a-no gbururu jeyewaru.

⁹ “Buredi ono bu Eronu yele unwu iya nwe iya. T'ephe nodjekwa l'eke du nsota ya; ke l'o du nsota nshinu; buru okere iya nk'ephe le ngweja, aakpo oku anu Ojejoje jeye le tutu yoyo.”

Onye kfubyiru epha Ojejoje

¹⁰ Yo nweru nwoke, nne iya bu onye Izurelu; nna iya aburu onye Ijiputu, ephe le ndu Izurelu yi. A nonyaa; ugu adaru yele onye Izurelu ono l'odu ndu Izurelu ono. ¹¹ Onye ono, nne iya bu onye Izurelu ono ekfubyishilaha epha Ojejoje. A kputa iya kpu-jeru Mosisu. Epha nne nwata ono bu Shelomitu, bu nwatibe Dibiri l'ikfu Danu. ¹² A kputa iya je atu-chia; kwaberu Ojejoje t'o karu ephe iphe, bu uche iya.

¹³ To du iya bu; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; su iya: ¹⁴ “Kputa onye ono, kfubyiru epha yebe Ojejoje ono kputu l'odu ndu Izurelu. Te iphe bu ndu nuru teke ookfubyi epha iya ono; byabe iya eka l'ishi; te oha wu-lihu; tu-gbua ya le mkpuma. ¹⁵ Kfuru ndu Izurelu: L'iphe

bụ onye kfubyiru ẹpha Nchileke bukwa onye ono e-vuru iphe, tso iya nū. ¹⁶ Iphe, bụ onye kfubyiru ẹpha Ojejoje bẹ ee-gbukwa egbugbu. Tẹ ọha zefutakwa tụ-gbua onye ọbu lẹ mkpuma. Onye ọbu -buru onye laru alala; m'ọ bụ onye a mụru lẹ Ízurelu; o -kfubya ẹpha yẹbe Ojejoje; t'e gbukwaa ya egbugbu.

¹⁷ “Iphe, bụ onye gburu madzụ; t'e gbukwaa yẹbedua. ¹⁸ Iphe, bụ onye gburu anumanu onye ọdo t'ọ kfukwaa ugwo iya. T'ọ bukwaru ọphu nọ ndzụ bẹ oo-gude dochia ẹnya ọphu nwuhuru nū.

¹⁹ “Madzụ -yee ibe iya ọru l'ẹhu; t'e yekwaa ya phụ ọru l'ẹke o yeru onye ọphu. ²⁰ Madzụ -gbajia madzụ ibe iya ọkpu; t'a gbajilatakwa iya phụ. Teke ọ bụ ẹnya b'o meru; yọ pyahu onye ọbu; t'e mekwaaphu tẹ nk'ia pyahulata iya. Ọ -buru eze b'o chikworu onye ono; t'e chikwolatakwa iya phụ. Ọ bụ ẹge o mekaberu onye ọdo iphe bụ ee-mekatabekwa iya phụ. ²¹ Onye gburu anụ madzụ ibe iya; t'ọ kfukwaa ugwo iya. Ọ -buru l'ọo madzụ b'o gburu t'e gbukwaaphụ yẹbedua. ²² Ekemu-a bẹ nọdu swiru ndu a mụru amumu lẹ Ízurelu yele ndu laru iya alala. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.”

²³ Mosisu ekfutsuaru iya ndu Ízurelu; ẹphe akputa onye ono, kfubyiru ẹpha Nchileke ono; kpufu l'odu ndu Ízurelu; je eworu iya tụ-gbua lẹ mkpuma. Ndu Ízurelu eshi ẹge ono mee iphe, Ojejoje tūru Mosisu ekemu t'ẹphe mee.

25

Afa otuta-ume

(Dit 15:1-11)

¹ Tọ dọ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu l'eli Ugwu Sáyinayi; sọ iya: ² “Kfuru unwu Ízurelu; sọ ẹphe: Teke unu bahuleruphu l'alì ono, ya abya unu anunu ono; unu hajekwaa alì ono t'ọ nọoru Ojejoje afa otuta-ume. ³ Unu mebeje iphe l'alì unu afa ishingụ; unu akochajee mgbo vayinu unu akocha afa ishingụ; wọ akpuru iya. ⁴ O -be l'afa k'ẹsaa; a haa alì ono t'ọ tuta ume. Ono bụ afa otuta-ume kẹ Ojejoje. Unu be emebekwa iphe l'alì unu afa ono; ophu unu akochakwa mgbo vayinu unu. ⁵ Unu be ejekwa okpata iphe, daru ẹda. Teke oshi vayinu, ẹ te mekwadu emekwa mịru amimi; unu ba awotakwa iya. Ishi iya bụ l'afa ono bẹ alì ono atuta ume. ⁶ Iphe, alì mītaru l'afa onanu, alì atuta ume ono a-buru unu nri; buru kẹ ndu ohu unu; mẹ kẹ ndu ozi, unu butaru ebuta; mẹ ndu laru alala, unu l'ẹphe bu. ⁷ O kwaphụ iphe shi l'alì ono a-buru nri unwu elu unu; mẹ k'unwu anụ ẹgu, bu l'alì unu.”

Afa eswe-aji

⁸ “Unu gụa afa otuta-ume guta afa ẹsaa; mbụ afa ẹsaa ẹsaa ugbo ẹsaa. Afa otuta-ume ẹsaa ono bụ iphe, ọo-dụ bụ ukporo afa labụ l'afa tetee. ⁹ Onwa k'ẹsaa -dulephu l'abalì iri, bụ iya bụ Eswe Okfu Ugwo Ejo iphe; nggu ezia t'e gbua upyoku gude jedzuru l'alì unu. ¹⁰ Unu edoo afa k'ukporo ẹbo l'iri nsọ; unu araa ya arara t'onyenonu nweru onwiya l'alì ono gbaa

mgburumgburu. Afa ono a-buru unu afa eswe-aji; teke iphe bu onyenonu e-nweru ali iya; lakfu ndibe iya. ¹¹ Te afa k'ukporo ebo l'iri ono bukwaru unu afa eswe-aji. Unu be emebekwa iphe l'ali; ophu unu 'ejejekwa okpata ophu daru eda l'afa ono; m'o bu ophu mitaru le vayinu, e ta kochadu akocha. ¹² Keshinu afa ono a-buru unu afa eswe-aji; unu dobekwa iya nsọ. O bu iphe, daru eda l'ali ono be unu e-ri l'afa ono.

¹³ “O -rua l'afa eswe-aji ono; t'onyenonu je enweru ali iyare.

¹⁴ “O -buru l'o nweru iphe, i reru madzu ibe ngu; m'o kwanu l'o nweru iphe, madzu ibe ngu zutaru ngu l'eka; unu mekwaa ya t'e b'o du onye e-ri ibe iya uru. ¹⁵ Onye azu onye odo ali a-nodu azu iya l'ele enya l'afa ole, ali obu nowaru k'ophu a gbaru afa eswe-aji. Onye ophu ere erere elekwaaphu enya l'afa ole, aa-nofua temanu yo laphu iya azu l'eka. ¹⁶ Teke bu l'oo-te enya temanu yo rua afa ehu-otso-ena; aswa ali obu aha nshinu. Teke bu l'e too tedu enya temanu yo rua afa ehu-otso-ena odo; nggu egbuzita aswa iya; ke l'iphe, o kwata azuta ngu bu iphe, oo-kota l'eke ono l'oge, phoduru nu. ¹⁷ T'e b'o dukwa onye ophu e-rita ibe iya uru. Iphe, unu e-mejehia bu t'unu tsuje Nchileke unu egvu. O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

Iphe, otsu l'ehu l'afa k'esaa ono

¹⁸ “Oo ya bu t'unu mejekwa iphe, ya toru okpa iya su t'e tsoje. Unu emeje iphe, ya turu l'ekemu; k'ophu unu e-buru l'ali ono; t'e b'o du iphe, e-me

unu. ¹⁹ Oo ya bu; ali emehulahaa iphe, e meberu iya; unu erijilaha a epho; buru iya le domangu-rimangu.

²⁰ “Unu a-jikwaru: ‘?Bu ngunu be unu e-ri l'afa k'esa a obu; m'o -nwedu iphe, unu meberu l'ali; to nwe iphe, unu a-kpata akpata?’ ²¹ L'afa k'ishingu ono be ya a-goru onu-oma iya nu unu; k'ophu ali ono e-mehu iphe, e-dzuru unu afa eto. ²² Teke o beru l'afa k'esato; unu awata okobe iphe l'ali. Yo buru iphe, unu kotahawaru be unu a-nodu eri jeye l'afa ke tete teke unu a-kpata iphe, unu meberu.”

Ege ee-shije gbafuta iphe, e reru erere

²³ “T'e b'o dukwa onye e-reje ali iya nre-lanu; ke l'ali bukwa yebedua nwe iya. Unubedua bu abyabya be unu byaru. Yo buru anunu be ya nuru iya unu t'unu buru. ²⁴ L'iphe, bu ali unu l'o ha; unu hajekwaa ali, e reru erere t'onye odungu shi nweru iya nu gbata iya.

²⁵ “O -buru le nwunne ngu be ukpa guderu; k'ophu o butaru ali iya ree; t'onye a-bya ogbata ali ono bukwaru onye yele iya bu okpobe abubu. ²⁶ O -buru l'onye obu te nwedu onye e-je ogbata ali ono; yebedua emekochaa bya enweru iphe oo-gude gbata iya; ²⁷ t'o gbakokwaa afa ole, swewaru nu keshinu teke o reru iya; kfu a onye o reru ali ono ugwo afa ophu e t'o kodua ya; laphu azu l'ali iya. ²⁸ O -buru l'onye obu ta madu uzo, oo-shi gbafuta iya; te ali ono, o reru ono nodukwa l'eka onye zuru iya nu jeye l'afa eswe-aji. O -rua l'afa eswe-aji; te onye zuru iya nu haa

ya; tẹ onye ono, nwe iya nụ ono laphu azu l'ali iya.

²⁹ “O -nweru onye reru ulo ebubu le mkpukpu, e gude upho-mkpuma; kpu-pee mgburumburu; b'o nwekwaru ike gbata iya l'afa ono, o reru iya ono. O bu l'afa ono be oo-gbata iya.

³⁰ Teke bu l'e to gbatadu iya jeye afa agvu; oo ya bu l'ulo ono, no le mkpukpu, a kpu-pheru mgburumburu ono a-buwaruru k'onye zuru iya nu gbururu jeye. E ta natakwa iya eya l'afa eswe-aji. ³¹ Obenu l'ulo ndu ophu nogbaa le mkpukpu ndu e te gudedu upho-mkpuma; kpu-pee mgburumburu bu ege eemeje oma egu be ee-meje iya. Yebedua be aa-gbataje agbata. O -rua l'afa eswe-aji; onye zuru iya nu akufu iya aka.

³² “A -bya le mkpukpu ke ndu Liviayi; te ndu Liviayi gbatajekwa ulo, no iya nu teke du ephe mma. ³³ O -buru l'onye Liviayi ta adudu ike gbata ulo, o reru le mkpukpu ndu Liviayi l'eka onye zuru iya nu; o -rua l'afa eswe-aji te ulo ono laphukwa iya azu l'eka. Ishi iya aburu l'iphe bu ulo, no le mkpukpu ndu Liviayi bukwa iphe ephe l'eke ndu Izurelu no. ³⁴ T'e b'o dukwa iphe, e-me t'ephe ree ali eke ephe echeje aturu ephe; mbu ophu no le mkpukpu ephe; ke l'ono bu okè-iphe ephe gbururu jeye le gbururu.”

Ugwo, eeje ndu ukpa

³⁵ “O -buru l'onye Izurelu ibe ngu be ukpa byaru; to duhe ike onu onwiya nri; yejeru iya aka ege ono, eeyejeru onye laru alala; m'o bu onye byaru abyabya ono; k'ophu oo-du ike buru

l'obutobu unu ẹge o bu iya. ³⁶ Ba anatajẹkwa iya ọ-muru-nwa. Tsujẹ-chia Nchileke ngu egvu; k'ọphu nwanna ngu ono a-dụ ike bunyabe ngu. ³⁷ Be ejekwa iya ụgwo okpoga; sụ t'ọ tųkwaseru ngu iya iphe; ọphu i lekwa ẹnya uru lẹ nri, i reru iya. ³⁸ Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu, bụ onye dufutaru unu l'alị Íjiputu tẹ ya nụ unu alị Kénanu; bụru Nchileke unu.

Ohu onweru onwiya

³⁹ “Ọ-buru l'onye Ízurelu ibe ngu, nggu l'iya bu obutobu bẹ ụkpa guderu; k'ọphu o woru onwiya ree ngu; be emekwa iya t'o jejeru ngu ozi l'ọ bụ ohu. ⁴⁰ Dobechia ya l'ọ bụ onye i buru ozi; m'ọ bụ onye byaru abyabya; t'o jeeru ngu ozi ẹge ono jeye l'afa eswe-ajị. ⁴¹ O -rua teke ono; nggu ahaa ya; haa jeye l'ụnwu iya; t'ọ lakfu ndibe ẹphe; lakfu òkè-iphe nna iya. ⁴² Lẹ keshinu ndu Ízurelu bụ ohu nk'iya, ya shi l'alị Íjiputu dufuta b'e te erekwe ẹphe t'ẹphe bụru ohu. ⁴³ Ba adụkwaru onye Ízurelu ibe ngu ẹhuka; nggu atsujekwa Nchileke ngu egvu.

⁴⁴ “Ndu unu a-gbajẹ ohu; unwoke l'ụnwanyi; bụkwaru ndu ọhodo-a, nọ-pheru unu mgburumburu-a. Ono kwa ndu unu a-gbajẹ ohu ndono. ⁴⁵ Ndu ọdo, unu a-gbajẹfua ohu bụ ndu byaru abyabya, unu l'ẹphe tųko buru; m'ọ kwanụ ụnwu, ẹphe nọ l'alị unu mụshia. Unu -gbaa ẹphe ohu; unu enwewaruru ẹphe. ⁴⁶ Ndu onanu bẹ unu e-me t'ẹphe bụru òkè-iphe, unu ketaru ụnwu unu; t'ẹphe bụru ohu ẹphe

gbururu jeyewaru. A -bya lẹ ndu nk'unu, bu unwu Ízurelu; unu ba adukwaru ephe ehuka.

⁴⁷ “Ọ -buru l'onye laru alala; m'ọ bu onye byaru abyabya, unu l'iya tuko buru nonyaaru bya enweru iphe; onye Ízurelu ibe ngu yele iya bunyabe adaa ukpa bya eworu onwiya ree onye ono, laru alala ono; m'ọ kwanu l'o woru onwiya ree abubu onye ono, laru alala ono; ⁴⁸ b'e nwelekwaru-a ike gbafuta iya. Onye abubu iya nanu nwekwaru ike gbafuta iya. ⁴⁹ Te nwunne nna onye obu; m'ọ bu nwa nwunne nna iya; m'ọ bu onye odo, ephe l'iya bu abubu jekwa je agbafuta iya. Ọ -buru l'onye obu nonyaaru bya enweru iphe k'ophu oo-du ike gbafuta onwiya; te onye obu gbafutakwa onwiya. ⁵⁰ Te yele onye gbaru iya ohu gbakokwaa afa ole o du tsube l'afa, a gbaru iya ohu jeye l'afa eswe-aji. T'e tsube l'iphe, onye o-gburu-mita ejetaje l'uboku; gbakoo okpoga afa, wuduru nu; karu iya iphe, oo-kfu; gude gbata onwiya. ⁵¹ Ọ -buru l'afa, ghuduru nu hakwadu nshinu; t'onye ono keta okpoga ono, o shi gude ree onwiya ono ophu kwata ka nshinu kfu gude gbata onwiya. ⁵² Teke o -bukwanu l'afa, ghuduru nu habewa t'o rua l'afa eswe-aji; t'ephe l'iya gbakoo ya; t'o kfu ke afa ole, ghuduru nu; gbata onwiya. ⁵³ T'e mejekwa onye ono ege eemeje nwozi, e butaru ebuta afa l'afa. T'e letakwa enya te onye ono, o no l'eka ono ba dukwaru iya ehuka.

⁵⁴ “Ọ -buru l'ẹ te eshidu ege ono gbafuta iya; t'a hakwaa yele unwegirima iya m'o rulephu l'afa eswe-aji. ⁵⁵ Ishi iya aburu lẹ ndu Ízurelu bu ohu

iya. Ẹphe bụ ohu iya, ya dufutaru lẹ Íjiputu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.”

26

*Nggo, ee-bu onye, anuru Nchileke okfu
(Dit 7:12-24; 28:1-14)*

¹ T'ẹ b'ọ dukwa agwa; m'ọ bụ ntekpẹ, a pyiru apyipyi; m'ọ bụ mkpuma, a kpọberu l'ọ bụ itso, unu e-dobe l'alị unu. T'ẹ b'ọ dukwa mkpuma, a pyiru apyipyi, unu ee-dobe l'alị unu; wata iya ọbaru ẹja. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke unu.

² “Unu dobeje mbọku ọtu-ume iya iche; unu akwabeje ọlo iya, dụ nsọ ugwu. Ọ kwa yẹbedua bụ Ojejoje.

³ “Ọ -buru l'unu eme iphe, ya turu ọkpa iya; bya edobe ekemu iya; l'eme iya ememe; ⁴ bẹ ya a-nọdu achiru unu mini l'oruberu iya. Iphe, e meberu l'alị e-mehu emehu; oshi, nọ l'ẹgu amishi nebyi l'oruberu iya. ⁵ Iphe a-nọdu emehuru unu nshinu; k'ọphu bụ l'unu a-nọdu etsu balị jeye; ògè ọwo akpuru vayinu erua. Unu egude ọwo akpuru vayinu jeye; ògè omebe iphe l'alị erua ọdo. Unu a-nọdu eri nri; l'eriji ẹpho; buru l'alị ono lẹ domangu-rimangu.

⁶ “Ya e-me t'unu buru l'ẹhu-agu l'alị ono; k'ọphu bụ l'unu a-zẹ azẹ; tọ dụ onye eye unu egwu. Ya e-me t'ẹjo anụ ẹgu chihu l'alị ono; ọphu ọgu ta byadụ bya ada l'alị ono. ⁷ Unu a-chị ndu ọhogu unu; gbushia ẹphe. ⁸ Unu -dụ ise; unu achia ụkporo madzụ ise. Teke unu dụ ụkporo

ise; unu achia unu ukporo madzu l'ise. Unu egude nkogo gbushigee ndu ohogu unu.

⁹ “Ya a-nodu eleta unu enya; mee unu t'unu zua azuzu kabaa l'igwe. Ndzụ, unu l'iya gbaru be ya e-me t'ọ nguru anguru. ¹⁰ Unu a-noduje eri iphe, unu kpataru jeye unu akpata k'ophungu; k'ophu bu; a -nonyaa; unu achishilaha akahu iya; k'ophu unu e-wobata k'ophungu. ¹¹ Ya a-bya; unu l'iya eburu eburu; ophu unu 'aduhedu iya oyi. ¹² Ya a-nodu ejephe ejephe l'eke, unu nu; buru Nchileke unu; unu aburu ndibe iya. ¹³ O kwa yebedua bu Ojejoje; bya aburu Nchileke unu, bu onye dufutaru unu l'ali Ijiputu; t'unu ba buheru ohu ndu Ijiputu. Ya mebyiwaru ike ono, ephe shi gude mee t'unu buru ohu ephe ono; shi ege ono mee unu t'unu phafuta ishi.”

*Aphu, aa-nu onye kwefuru ikè
(Dit 28:15-68)*

¹⁴ “O -buru l'unu ta ngabeduru iya nchi; unu te eme iphe, ya suru te unu meje l'ọ ha; ¹⁵ mbu; o -buru l'unu ta gubedu iphe, ya toru okpa iya iphe; k'ophu unu woru iphe, ya turu l'ekemu mee; yo buru iphe-mmanu; unu te emeje iphe, ya suru t'unu meje l'ọ ha; shi ege ono woru ndzu, unu l'iya gbaru mebyia; ¹⁶ bukwa iphe, ya e-me unu ndo-ọ: Ya e-me t'unu wata ọtsu egvu; ukwaranta alolahaa unu yele ejo ehu-oku, e-woru unu enya mebyishia; ndzu unu alaa ke mmanu. Unu -kobe iphe l'ali; yo buru iphe-mmanu; ke l'ọo ndu ohogu unu e-ri iya. ¹⁷ Ya a-swınwuru unu ifu; ndu ohogu unu emekputa unu l'ogu. Ndu unu

dụ ashị achilaha unu; unu agbalaha ọso teke ẹ tọ dudu onye achị unu.

18 “Ọ -buru ẹ ya metsuaru unu ono; unu ta angaru iya nchị; bẹ ya e-me unu iphe, ha l'ọ bu ono ugbo ẹsaa gude nua unu aphụ k'iphe, dụ ẹji unu. 19 Ya e-me t'unu kubuhu onwunu ekuku; mbụ mee akpamigwe, unu vu l'ishi t'ọ dụ l'ọ bu ígwè; bya emee alị unu t'ọ dụ l'ọ bu ope. 20 Ike, unu gude kọo alị a-buru unu kẹ mmanu; kẹ l'alị te nwedu iphe, oo-meta; tẹmanu bẹ oshi-ọmi, gvuru l'alị ono a-mị-buhu mebyi.

21 “Ọ -buru l'unu emekwaphu iphe, ya suru t'unu be emejeshi; jịka l'unu ta angaduru iya nchị bẹ ya e-gude iphe-ẹhuka, ka iphe, dụ ẹji, unu meru ugbo ẹsaa nua unu aphụ. 22 Ya achiru anụ-egu-ẹgbudu ye t'ọ bya eripyabe unu; t'ọ gbabẹ unu ẹka unwegirima unu; tuko elu unu tagbushia; mee; unu ta abahedu ishi; esu-uzo unu adaburu ophorokpo.

23 “E -meebe unu iphe ono l'ọ ha; unu ta agbanwe; l'emekwaphu iphe, ya suru t'unu be meshi; 24 bẹ ya e-me unu iphe, ya ta g'emedu; mbụ gude iphe-ẹhuka, ka iphe, dụ ẹji, unu meru ugbo ẹsaa nua unu aphụ. 25 Ya a-ha tẹ ọgu dakfu unu; gude iya gwata unu ugwo ọgba-ndzụ ono, unu mebyiru ono. Unu -dzukobelephu ẹ mkpukpu unu; ya emee t'ejo iphe-ememe dakfu unu; shi ẹge ono woru unu yee ndu ọhogu unu l'ẹka. 26 Ya a-nochi unu ọzo nri; k'ophu bu l'unwanyi iri e-gudeje ite lanu shia iphe. Ẹphe egude iphe, eegudeje atụ ẹra iphe keeru iya unu; unu -rigee ya; ẹpho te ji unu.

27 “Ọ -buru lẹ mu metsuaru unu iphemiphe ọbule ono; unu emekwaphu iphe, ya sūru t’unu be eme; 28 bẹ ya e-gude ẹhu-eghughu mee unu iphe, ya ta g’emedu unu; mbụ gude iphe-ẹhuka, ka iphe, dū ẹji, unu meru ugbo ẹsaa nua unu aphụ. 29 Ono teke unu a-wata ori anụ ụnwu unu unwoke; mẹ anụ ụnwu unu ụnwanyi. 30 Ya e-mebyishi ẹke unu agwajẹ nte; nwutsushia ẹnya-ngweja ẹke unu aakpoje ínsensu ọku. Ya atukwashi odzu unu l’eli nte unu, bụhukwaphu odzu l’onwiya. Unubedua adu iya oyi. 31 Ya e-me mkpukpu unu t’ọ dabugbaaru ophorokpo. Ya emee ọlo unu, dū nsọ t’ọ buru okorobo ọlo. Teke ono bẹ mkpọ ngweja, unu gworu ta byadu l’adu iya mma. 32 Alị ono bẹ ya e-me t’ọ daburu ophorokpo; k’ọphu bụ lẹ ndu ọhogu unu, bụ ndu e-buchi iya nū bẹ ọo-dū biribiri. 33 Ya a-tuka unu nanu nanu l’iphe bụ mbakeshi. Yọ buru nkogo bẹ ya a-mita gude tsoru unu. Alị unu bẹ ẹgbara a-kfu. Iphe, bụ mkpukpu unu l’ọ ha adaburu ochobo. 34 Teke ono bẹ ẹhu a-wata ọtso alị ono ẹna lẹ ya atuta ume; mbụ teke ono, ọ daburu ochobo ono. Unubedua anodu l’alị ndu ọhogu unu ono. Teke ono bẹ alị ono a-nodu ete ẹswa lẹ ya atuta ume. 35 Teke ono, alị ono daburu ochobo ono bụ ume bẹ ọotuta; kẹ l’ẹ to shidu atutajekwadu ume l’afa ọtuta-ume unu teke unu shi buru iya.

36 “A bya lẹ ndu ọphu wuduru nū l’unu; ndu onanu bẹ ya e-me tẹ meji tofu ẹphe l’alị ndu ọhogu ẹphe; k’ọphu bụ lẹ mkpekwo -mee ukporo; ẹphe eye ọkpa l’oso l’ọ bụ ndu e gude nkogo l’achi. ẹphe a-nodu ada l’ẹ ba dū onye

achị ẹphe ọso. ³⁷ Ẹphe e-vukotaje ibe ẹphe daa l'ọ bụ ndu e gude nkogo l'achị; l'ẹ b'ọ dū onye achị ẹphe. T'ọ bụhe l'unu a-dụkwadu ike ovudo ndu ọhogu unu l'ifu. ³⁸ Unu a-nwụshihu l'alị ndu ọhodo. Yọ bụru alị ndu ọhogu unu e-ri unu ishi. ³⁹ Nwa ndu ọphu phọduru nū l'unu a-nọdu eyifu eyifu l'alị ndu ọhogu unu. Yọ bụru iphe, dū ẹji, ẹphe meshiru; mę ọphu nna ẹphe oche phę meshiru bę ẹphe e-gude yifu ono.

⁴⁰ “Ọ -būru l'ẹphe kọshiru iphe, dū ẹji, ẹphe meshiru yẹle iphe, dū ẹji, nna phę oche meshiru; mę emeswe, ẹphe mesweshiru iya yẹle ememe, ẹphe emeje iphe, ya sūru t'ẹphe be meshi, ⁴¹ bụ iphe, meru; ya emee ẹphe iphe, ya t'e g'emedu ẹphe; chiru ẹphe je eye l'alị ndu ọhogu ẹphe. Ọ -būru l'ẹjo ọkpoma ẹphe ono bę ẹphe e-wozita alị; bya akfua ụgwọ iphe, dū ẹji, ẹphe meshiru; ⁴² bę ya a-nyatakwa-a ndzụ yẹle Jékọpu gbaru; nyata ndzụ yẹle Áyizaku gbaru; nyata ndzụ yẹle Ébirihamu gbaru; nyatakwaphụ alị ono. ⁴³ Obenu l'alị ono bę ẹphe a-ha t'ọ daburu ochobo; gude ẹhu-ọtso-ẹna tuta ume. Ono teke ẹphe a-kfụ ụgwọ iphe, dū ẹji, ẹphe meru; kę l'ẹ tọ dudu iphe, ẹphe guberu iphe, ya tūru l'ekemu; wafua l'ẹphe woru iphe, ya tọru ọkpa iya sū t'e tsoje mee; yọ dükota oyi. ⁴⁴ Ọle ẹge ọ dū; ẹge ọ dū bę teke ono, ẹphe a-nọdu l'alị ndu ọhogu ẹphe ono bę ya ta ajikakwa ẹphe; ọphu ya edobekwa ẹphe l'ọ bụ ndu dū oyi; kę tẹ ya mebyishikota ẹphe l'ẹphe ha; mebyia ndzụ, ẹphe l'iya gbaru; kę l'ọ kwa yębedua bụ Ojejoje; bya aburu Nchileke ẹphe. ⁴⁵ Ọle ya e-gude okfu ẹhu

ẹphe nyata ndzụ ọle ndu ndiche ẹphe gbaru; mbụ ndu ono, ya shi l'alị Íjiputu dufuta; iphe bụ mbakeshi egude ẹnya ẹphe phụ iya ono; k'ophu ya a-buru Nchileke ẹphe. Ọ kwa ọbedua bụ Ojejoje.”

⁴⁶ Ono kwa iphe, Ojejoje tọru ọkpa iya ndono; mę iphe, ọ tųru l'ekemu; waa ekemu, o shi l'ẹka Mosisu tųaru ndu Ízurelu l'eli Ugvu Sáyınayi.

27

Okweta Ojejoje ụkwa iphe

¹ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru yeru Mosisu; sụ iya: ² Kfuaru ụnwu Ízurelu; sụ ẹphe: “Ọ -buru lę madzụ riru angụ lę ya e-woru madzụ nụ Ojejoje; t'ọ kfụkwaa ụgwo l'ishi onye ọbu.

³ “Ọ -buru nwoke, nọwaru tsube l'ụkporo afa rua ụkporo afa ẹto; bụ ụkporo mkpọla-ọcha ẹbo lę mkpọla-ọcha iri bę aa-kfụ l'ishi iya. T'ọ bụkwaru iphe eegudeje átụ ẹra iphe l'eze-ulo Nchileke b'ee-gude tųa ya.

⁴ “Ọ -buru nwanyi; bụ ụkporo mkpọla-ọcha lę mkpọla-ọcha iri bę aa-kfụ l'ishi iya.

⁵ “Ọ -buru nwokoro, nọru tsube l'afa ise jeye l'ụkporo afa; bụ ụkporo mkpọla-ọcha bę aa-kfụ l'ishi iya. Ọ -buru nwanyi; bụ mkpọla-ọcha iri.

⁶ “Ọ -buru nwata nwoke, nọru tsube l'ọnwa lanụ jeye l'afa ise; bu mkpọla-ọcha ise bę aa-kfụ l'ishi iya. Ọ -buru nwata nwanyi; bụ mkpọla-ọcha ẹto.

⁷ “Nwoke, kariwaru ụkporo afa ẹto bụ mkpọla-ọcha iri l'ise bę aa-kfụ l'ishi iya. Teke ọ bụ nwanyi; bụ mkpọla-ọcha iri.

⁸ “Ọ -buru l'onye ono, riburu angu ono akpa nri; k'ophu bu l'e to dudu ike okfu iphe, a suru t'o kfu; t'o duru onye obu, o riru angu iya obu; dujeru onye achijeru Nchileke aja. Onye ono, achijeru Nchileke aja ono elee ya enya; koru iya iphe, oo-kfu. T'o buru ege ike onye ono, riburu angu ono ha b'ee-gburu iya t'o kfu.

⁹ “Ọ -buru l'oo anu be madzu riburu nte le ya anu Ojejoje; mbu anu, gbaru iya nu; iphe, bu anu, a nuru Ojejoje ege ono dukotaakwa nsọ. ¹⁰ T'e b'o wotakwa anu odo dochia enya iya. T'e b'o wotakwa anu odo ka eji; m'o bu ophu ka mma gude gbanweta anu onanu, o riburu angu le ya anu ono. Ọ -buru l'o gude anu odo gbanweta iya be anu ophu o gude gbanweta ye le anu, o jeru agbanweta tukookwa buru anu, du nsọ. ¹¹ Obenu; o -buru l'iphe, o riburu angu le ya anu bu anu, aaso nsọ; mbu anu ophu e tee gudejedu egworu Ojejoje aja; t'a kpatakwa anu obu kpujeru onye achijeru Nchileke aja. ¹² T'onye ono, achijeru Nchileke aja ono lee ya enya; maru m'o du mma; t'e to dudu. Ọ bu iphe onye ono, achijeru Nchileke aja ono sukpeleruphu t'o kfu be oo-kfu. ¹³ Ọ -buru l'onye nwe iya nu b'o du t'o gbata iya; te onye ono kee aswa iya uzo ise; wota okè lanu tukwase l'aswa iya kfu; gude gbata iya.

¹⁴ “Ọ -buru le madzu woru ulo iya nu t'o duru Ojejoje nsọ; bukwa onye achijeru Nchileke aja e-kfu me ulo ono: ?o du mma; t'e to dudu. Ọ bu iphe, onye achijeru Nchileke aja suru l'oo aswa iya; bu aswa iya. ¹⁵ Ọ -buru l'onye ono, doberu Ojejoje ulo ono nsọ ono b'o du t'o gbata iya; te

onye obu kee aswa iya uzo ise; yekobe l'aswa iya kfu; ulo obu aburu nk'iya.

¹⁶ “O -buru le madzu butaru ali iya nu t'o buru ke Ojejoje; ege e-gude maru iphe, bu aswa iya bu ege iphe, aa-kobe l'ali ono habe nshinu. Ali, aa-kobali, jiru nkwo-eka iri be aswa iya bu ukporo mkpola-ocha ebo le mkpola-ocha iri. ¹⁷ O -buru l'oo afa eswe-aji b'o nuru ali iya t'o buru ke Ojejoje obu; bulephu iphe, a suru t'a kfu be aa-kfu. ¹⁸ Ole; o -buru l'afa eswe-aji swewaru; b'o ribuderu angu le ya e-woru ali ono doberu Nchileke nsọ; te onye achijeru Nchileke eja gua afa ole, phoduru nu; temanu yo rua l'afa eswe-aji odo; shi ege ono karu onye ono iphe, aswa iya bu. Oo ya bu l'ee-gbubota iphe l'iphe, a suru t'o kfu. ¹⁹ O -buru l'onye woru ali ono doberu Nchileke nsọ b'o du t'o gbata iya; t'o kekwa aswa iya uzo ise; woru okè lanu yekobe l'aswa iya; kfu gude gbata iya. O metsua ya ege ono; ali ono abuwaruru nk'iya ege o shi buru iya. ²⁰ Ole; o -buru l'onye ono ta gbatadu ali ono; woru iya ree onye odo; be ali obu kwaakwaru. E ta gbatahewa iya odo. ²¹ O -rulephu l'afa eswe-aji; be ali ono a-duru Ojejoje nsọ. Yo buru ndu achijeru Nchileke eja b'oo-nodu l'eka; keshinu o bu ali, e dobehawaru Ojejoje nsọ.

²² “O -nweru onye riburu angu onu Ojejoje ali, o zuru azuzu, e-ta budu ali, shi l'anya ikfu ephe; ²³ te onye achijeru Nchileke eja gua afa ole, phoduru nu; temanu yo rua l'afa eswe-aji; shi ege ono karu onye ono iphe, aswa iya bu. O bu mboku ono be onye ono a-kfu aswa iya t'o

buru iphe, duru Ojejoje nsọ. ²⁴ O -rua l'afa eswe-aji; tẹ ali ono laphu azu l'eka onye reru iya nu; mbu onye ali ono bu nk'ia gedegede.

²⁵ "T'iphe bu aswa, aakfu akfufu bukwaru ophu ha l'o bu k'eze-ulo Nchileke. Mkpola-ocha ono b'e -jeshia ya ebubu; e buta iya ukporo.

²⁶ "T'e b'o dukwa onye a-kputaje anu, vuru uzo waa nne iya oswa; bya anu t'e doberu Nchileke nsọ; ke l'anu, vuru uzo waa nne iya oswa buhaakwa ke Ojejoje; m'o bu eswi; m'o bu aturu. L'ephe ha tuko buru ke Ojejoje. ²⁷ O -buru anu, aaso nsọ; tẹ onye ono kfu iphe, a suru t'o kfu gude gbata iya. Yo kekwaaphu aswa iya uzo ise; wota okè lanu yekobe l'aswa iya ono kfu. Teke o bu l'e to dudu ike agbata iya; t'e ree ya onye odo iphe, a suru l'o bu aswa iya.

²⁸ "Ole; t'e b'o dukwa iphe, madzu goru nu Ojejoje, ee-re erere; m'o kwanu gbata iya agbata. Mbu iphe, shi l'iphe, madzu nweru enweru; m'o bu madzu; m'o bu anu; m'o bu ali, bu iya nwe iya. Iphemiphe, a goru nu Ojejoje dukwaru Ojejoje nsọ nshinu. ²⁹ T'e b'o dukwa onye a goru nu Ojejoje, aa-gbata agbata. T'e gbukwaa onye obu egbugbu.

³⁰ "Okè lanu l'uzo iri l'iphe, e metaru l'ali; m'o -ruhuru; o buru nebyi iphe, a kpataru l'iphe, a koru l'ali; m'o bu akpuru, oshi mitaru; bukotakwa ke Ojejoje. O duru Ojejoje nsọ. ³¹ O -nweru onye eme tẹ ya gbata okè lanu l'uzo iri nk'ia; tẹ onye ono kekwa iphe, bu aswa iya uzo ise; wota okè lanu yekobe l'aswa iya ono gude gbata iya. ³² Uzo lanu l'uzo iri, shi l'eswi;

mẹ l'eghu; mẹ l'aturu; mękpo anu k'iri l'iphe, bu anu, onye eche elu gude mgboro iya guta adukotakwaru Ojejoje nsọ. ³³ T'e b'o jejekwa iya enyocha ke woo: ?a maru; o dua mma; t'e to dudu. Ophu o gbakwa iya inwe. A -gbakwanua ya inwe agbagba; be onanu yele ophu e gude angbanweta iya tukookwa buru iphe, du nsọ. Ophu a byadu bya agbata iya agbata.”

³⁴ Ono bu ekemu, Ojejoje tushiru nu Mosisu le Ugvu Sáyinayi t'o je anu ndu Ízurelu.

Bayiburu Ikwo
Ikwo: Bayiburu Ikwo Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ikwo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

3867ef4e-3384-5ab4-a937-63476bb8a7bb